

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

FLACARA
Nr. 9 (58) — 1 MAI 1955

Ostaşului sovietic

de Aurel COVACI

Sub vasta orizontului cupolă,
Te văd imens, pe boltă profilat,
Şi zori de foc îţi pun aureolă.
Pământul răsunind ca o violă
Îţi cântă slavă, neînvins soldat.

Cînd se întorc gîlceviţori cocorli
Ţie îţi dau înfiul lor salut
Şi primăveri îţi dau mireasma florii,
Că-ţi datorează seva şi florii
Ce-i suie-n noi pământul renăscut.

Şi, flitînd sub azuria boltă,
Cu-aripi de nea, gînguritori,
În juru-ţi porumbeii se involtă
Şi bucuroşi de-a liniştei recoltă
Pe ai tăi umeri poate-adorm din zbor.

Simţînd tăria braţului de sfîncă,
Întinde pruncul mîinile spre ei,
Pe trup arsurile nu-s şterse încă
Şi, totuşi, bucuria lui adîncă
E semn că spulberat-ai anii grei.

Dar tu parcă-l mai vezi arzînd în focul
Războiului gigantic volburat,
De-aceea mîna dreaptă-şi ştie locul
Pe spada grea ce-o sprijină mijlocul
Şi ochiu-ţi mai priveşte încruntat.

Căci dincolo de Elba, ca din crater,
Se-aude prohodind al morţii zvon.
Căci zvircoliţi de-ale pieirii zbateri
Visează iar mişelnice abateri
Reînviaţii hitleri de la Bonn.

Visează azi atomice blitz-krieguri
Şi regi se vor pe-niregul univers!
Măcar că-i scutură-a pieirii friguri,
S-ar agăţa de orişice cîrliguri
Spre a oprî istoria din mers!

Cu dinţii putrezi, clănţănînd de spaimă,
Privind tuşitul vremii minutar,
La Wall-Street încă mai îngaimă
Ceva despre o viitoare faimă,
În veacul ăsta care li-i gropar.

Dar ştim că fericirea tu ne-o aperi
Şi gata la năvala lor dinţii
Ojelul spadei iar o să-ţi-l scaperi.
Vei fi tanchist, pilot, tunar ori снайпер¹⁾
Şi-o să le pui o cruce căpăţii.

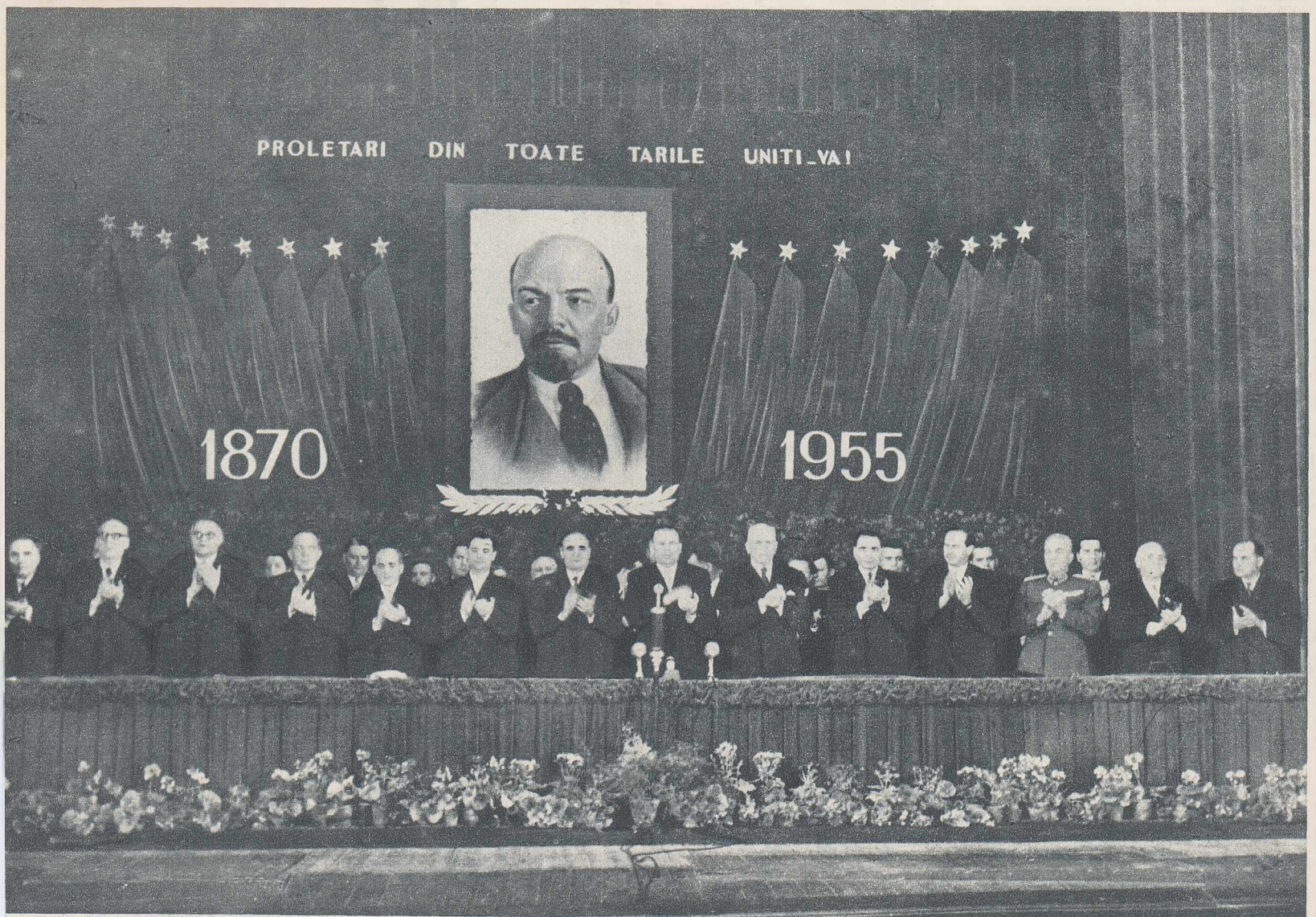
Noi ştim că-n al tău suflet e-adunată
Iubirea sfîntă-a-nregii omeniri
Şi-ţi clocoteşte-n sînge ura toafă,
Şi-ţi arde-n ochi visarea-naripată
A celei mai depline fericiri.

Sub vasta orizontului cupolă,
Te văd pe pînza vremii profilat,
Învestmîntat de-a păcii-aureolă.
Pământu-nireg, sunînd ca o violă,
Îţi cântă slavă, năînvins soldat.

(Din ciclul „Sărbătorile noastre“.)

¹⁾ Snaйper — şinţas de elită.

Prezidiul adunării solemne cu prilejul celei de-a 85-a aniversări a nașterii lui V. I. Lenin.

CINSTIND MEMORIA MARELUI LENIN

Aniversarea a 85 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin, genialul conducător și învățător oamenilor muncii din întreaga lume, a constituit și pentru poporul nostru muncitor un prilej manifestare a puternicului său atașament pentru cauza nemuritoare a marxism-leninismului. Muzeul „V. I. Lenin-I. V. Stalin“ de pe lângă C. al P. M. R., ca și expozițiile organizate în diferite orașe ale țării, cuprinzând aspecte din viața și activitatea genialului strateg al proletariatului, au fost vizitate în zilele din jurul lui 22 aprilie de zeci de mii de oameni ai muncii manuale și intelectuale. De asemenea, numeroși cetățeni au vizitat librăriile și expozițiile de cărți cuprinzând operele marelui Lenin. Și tot în aceste zile, în cadrul a numeroase întâlniri și adunări organizate în toate orașele și satele patriei, sute de mii de oameni muncii au ascultat conferințe privitoare la opera lui V. I. Lenin, făuritorul gloriosului partid Comunist al Uniunii Sovietice și al nostru Stat Socialist, genialul învățător a cărui operă constituie un nesecat izvor de învățătură pentru cei ce muncesc în întreaga lume. Muncitori și colectivști, militari ai Forțelor Armate ale R. P. R. sau țărani muncitori cu gospodării individuale, savanți și artiști, tehnicieni și funcționari, profesori, studenți, tineri și bătrâni, mii de vorbitori au luat cuvântul în aceste adunări, angajându-se să urmeze și pe mai departe, cu dârzenie revoluționară, învățăturile lui Lenin.

Ca o încununare a manifestărilor închinată celei de a 85-a aniversări a nașterii lui V. I. Lenin, la 22 aprilie 1955 a avut loc, în sala Teatrului de Operă și Balet al R. P. R., o adunare solemnă. Întâmpinați cu aplauze vii, în prezidiul adunării solemne au luat loc tovarășii: Gh. Gheorghiu-Dej, dr. Petru Groza, Gh. Apostol, I. Chișinevschi, Chivu Stoica, Al. Moghioroș, P. S. Dedușkin, însărcinat cu afaceri ad-interim al U. R. S. S. la București, general de armată Emil Bodnăraș, Miron Constantinescu, Petre Borilă, C. Pîrvulescu, acad. prof. dr. C. I. Parhon, acad. prof. Traian Săvulescu, A. V. Romanov, redactor șef adjunct al ziarului „Pentru pace trăinică, pentru democrație populară!“, D. Coliu, N. Ceaușescu, membri ai C. C. al P. M. R., membri ai guvernului, conducători ai organizațiilor obștești, oameni de cultură, muncitori fruntași din întreprinderile Capitalei, fruntași ai agriculturii din regiunea București.

După cuvântul de deschidere a adunării.

rostit de tovarășul Chivu Stoica, membru al Biroului Politic al C. C. al P. M. R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, a luat cuvântul tovarășul I. Chișinevschi, membru al Biroului Politic al C. C. al P. M. R., prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. Tovarășul I. Chișinevschi a rostit o amplă cuvîntare despre viața și opera lui V. I. Lenin, despre condițiile în care poporul nostru pășeste pe drumul indicat de geniul lui Lenin. „Cea mai grăitoare expresie a dragostei și recunoștinței noastre față de ceea ce ne-a dat nouă și întregii omeniri marele Lenin — a arătat vorbitorul — este să studiem cu pasiune și temeinicie opera sa nemuritoare, să ne însușim și să aplicăm creator în practică leninismul — atotbiruitoarea știință marxist-leninistă a clasei muncitoare, a partidului. Aceasta este cea mai sigură cheie a succesului și victoriei poporului în construirea socialismului și înflorirea patriei, în întărirea partidului, în apărarea păcii“.

Aniversînd 85 de ani de la nașterea lui V. I. Lenin, poporul nostru și-a manifestat hotărîrea de a merge neclintit pe calea leninistă, sub conducerea Partidului Muncitoresc Român, în frunte cu Comitetul său Central, pentru asigurarea victoriei socialismului în patria noastră.

În curtea „Electro-Aparatajului”, de-a lungul aleii principale, sînt plantate fel de fel de panouri; dacă s-ar mai înmulți puțin, ar părea opera unui horticultor. O parte din ele — și anume cele învechite — vor dispărea; celelalte, însă, devin mereu mai colorate, mai pline de viață. De cum intri întîlnești pe partea dreaptă a aleii o adevărată clădire cu fundație, cu armătură metalică, vitrine cu fotografii; se află acolo și o mică grădină suspendată, din care, vara, își trage sufletul un fir de apă asemenea unui izvor ieșind din stîncă.

În prima jumătate a lunii aprilie a acestui an, clădirea-ziar a fost curățită, vopsită, periată, ornată și într-o jumătate a ei a apărut o publicație deosebită în istoria gazetelor de perele: o ediție specială pentru încheierea cincinalului. Ca martor al acestui fapt, îngăduiți-mi să spun cîteva cuvinte. Noua publicație, cu un tiraj de un singur exemplar, avea în partea de jos un montaj fotografic cu produsele întreprinderii, iar în partea de sus, în dreapta, niște foi de calendar. O săgeată roșie, lată, urca de la montaj spre aceste file. Pe deasupra erau scrise cîteva cifre, cîteva nume — lucruri cu totul obișnuite.

Grafice am văzut cu toții: de producție, de prezentă, de întreceri — grafice colorate sau alb-negre, grafice formale sau reale. Unii muncitori de aici — cum ar fi Spiru Iovulescu sau Marin Cocos — cunosc și alte grafice, cele dinainte de eliberare. Ei au simțit pe pielea lor „curbele de sacrificiu” a căror trăsătură subtilă simboliza plesnetul de bici ce-i alunga pe șomeri în stradă.

Și cu toate că cei din fabrică văzuseră și vechile și noile grafice, se mirau de acesta cu săgeata roșie, lată. Se mirau, pentru că panoul alb, cu o modestă imitație de calcio-vechio, purta o ștersătură. Respectiv săgeata aceea frumoasă și energică — arătînd mersul producției pe anul 1955 — avea vârful proptit într-o foaie de calendar. Pe ea scria: „31 decembrie”. Dar era ștersă cu două linii și în colțul foi atîrna o alta, cu data „6 mai”.

Și, fapt destul de curios, filele acelea de calendar păreau să concentreze în ele întregul panou.

Două file; una tăiată cu roșu, alta acoperind-o puțin. Aci nu era un grafic, aci era istoria. Simple, modeste, datele păreau deosebit de grave și totodată triumfale, asemeni unor acorduri simfonice.

6 mai.

În plină primăvară, sub muguri, în adierile vîntului cald, oamenii aceștia se pregăteau de anul nou. Aveau să termine primul cincinal și să-l înceapă pe al doilea. Și se putea ca și foaia curată purtînd data de „6 mai” să fie ștersă în curîndși înlocuită, pentru că timpul e totuși o mărime elastică.

În acele clipe mi-am amintit versurile lui Maiakovski:

„1 Mai. Trăiască noiembrie!”

Proslăvind Ziua Muncii, poetul amintea ziua Marii Revoluții.

Pastîșînd, am murmurat de unul singur:

6 mai. Trăiască 23 August!

6 mai. Trăiască Republica!

Se cuvine, în astfel de momente, să te ridici în picioare și să privești în urmă. Există hărți ale timpului pe care oamenii le pot cerceta; ele se găsesc consemnate în

AN NOU

Fotografia din titlu: gazeta de perete specială scoasă de colectivul fabricii „Electro-Aparataj”.

Jos: „Ei, meștere, m-ați lăsat s-o scot la capăt numai cu burghiul și cu dalta” — îi spune Șanta lui Rațiu, după confecționarea dispozitivului.

cărți, în presă, în memoria eroilor respectivi. Și adeseori rămîn acolo pentru totdeauna.

Cînd inginerul Danciu a vizitat la începutul cincinalului hala în care lucrează azi a trebuit să sară peste șanțurile în care se așezau cablurile electrice. În hală aveai loc tocmai bine să joci fotbal la două porți — ocolind cele cîteva mașini. Iar cînd se ducea la cantina aflată într-o baracă, Danciu umbla țopăind prin noroiul șantierului, cu pantalonii suflecați.

Apoi au început să fie instalate strungurile și frezele, mașinile de găurit și presele, automatele și bancurile de lucru. Dar și acestea se schimbau. Vechile bancuri („vechile” — nu viețuiseră mai mult de 2-3 ani), greoaie, au făcut loc celor amenajate cu cutii speciale pentru păstrarea pieselor. În dreptul lor (și asta părea într-adevăr curios) apărură scaune cu picior spiralat și cu spetează pentru ca montatorii să lucreze în voie. Apoi, bancurile au fost așezate în sensul procesului tehnologic și acum au devenit un fel de benzi fixe pe care se mișcă produsele.

Și în vreme ce se aduceau mașini noi, în vreme ce turnătorii abia intra în funcție, în vreme ce zidarii mai erau peschele și electricienii montau tablourile de forță — planul cincinal se desfășura cuprinzînd hală după hală. Era ca un organism viu; creștea mereu — anume părți ale lui mureau și se nășteau altele, iar dînsul se apropia de maturitate cu perseverență de nebiruit.

Fabrica și planul creșteau o dată. Vechea clădire a întreprinderii, din cărămidă coșcovită și văruiată, a rămas ca o magazie în mijlocul spațiilor hale moderne.

„Ala-i capitalismul, aici e socialismul” — spun oamenii.

Ceea ce nu apare în grafic

Aci nu sînt nici buldozere, nici furnale. Zadarnic cauți acea măreție a muncii ce o aflî în lupta cu metalul topit sau cu stîncă. Se lucrează la prese mecanice, la mașini-unelte, la bancuri. Mulți stau pe scaune, îmbrăcați în salopete sau halate, ciocănesc, răsucesc șurubelnițe, cuplează șaltere, întrepunătoare. Se aprinde cîte un bec roșu, o flamă strălucește în secția de încercări.

Dar apropiați-vă mai mult de bancurile acestea prelungi ale secției montaj-automate și veți cunoaște brigăzile. Nici ele nu sînt prea vechi — înainte erau numai echipe, forme de organizare inferioară — iar mai demult, nici echipe. Toți acești „înainte”, „mai demult”, „cu vreme în urmă”, și cuprind în numai cîteva ani. În „cîteva ani” totodată se cuprind însă mai mulți ani. Iar pentru a te descurca, cel mai riguros calendar rămîne cel constituit din faptele oamenilor; ele spun cu precizie cîți ani au fost.

Constanțin Grigoraș era șef de echipă la un tip de D.I.T.A., ceea ce ar însemna în limbaj curent „întrerupător care lucrează în aer”. Aparatul era bine plătit, dar Miha Putici — mai negustoros — i-a șoptit: „refuză-l, să mai ciupim timp”. Lu Grigoraș ideea i s-a părut bună. Degeaba îi aducea inginerul Danciu fișa de la muncă și salarii, degeaba îi arăta cît costă un aparat.

— Nu, nu — spunea Grigoraș — nu mai lucrez, sînt bolnav.

— Ei, dacă ești bolnav, treci la lucru mai ușor — i-a spus Danciu și Grigoraș, lucrător de categorii

a VI-a, a trecut să facă ajustajul și găurirea la mînerul de bachelită al fierului de căleat.

Echipa nouă s-a constituit, și Putici — de astă dată a dat înapoi, diplomat — a fost primit și dînsul. Echipa a făcut nu cele 45 de aparate planificate, ci 65. Oamenii au luat toți, în luna aceea, între 1200 și 1300 de lei.

Pela 15 martie, Danciu l-a chemat pe Grigoraș.

— Iacă, și fără dumneata totul a ieșit foarte bine. Parcă... chiar mai bine. Ce spui?

— Nu spun nimic — și Grigoraș s-a întors la mînerule de bachelită.

Dar la 1 aprilie a revenit.

— Aș vrea să vă spun ceva, tovarșe Danciu... N-am avut atitudine bună, ce mai încolo!... Am ascultat de alții cînd nu trebuia. Aș vrea să intru din nou în echipă.

— Dar nu mai poți să fii șef, după ce ne-ai lăsat la greu.

— Nu e nimic. În echipă să fiu. Nu se poate lucrător de categoria mea să lucreze la mînerule de bachelită. Rîd oamenii. Și mi-i rușine, tovarășe...

... Ascultînd această întîmplare a lui Grigoraș, care s-a simțit jignit să lucreze mînerule de bachelită, mi-am amintit de acei absolvenți ai institutelor superioare care preferă să devină șoferi sau casieri la Alimentara, numai pentru a nu părăsi bulevardele Capitalei. La prima vedere dinșii par a fi contemporanii lui Grigoraș. Dar numai la prima vedere. Demnitatea muncitorească l-a făcut pe Grigoraș să-și recunoască greșeala, să revină în echipa lui.

De obicei, la începutul lunii se pune brigăzii: aveți de lucrat tît, pentru atîtea minute.

Dar uneori materialul nu-ți vine

la timp. Atunci, în puține zile, trebuie să faci mai mult sau să nu-ți termini planul.

Danciu s-a mirat oarecum, cînd Mihoc, șeful uneia din brigăzi, i-a mai cerut oameni.

— Dar ai o cantitate fixă de minute. O să trebuiască s-o împărțiți.

— O s-o împărțim. Trebuie să terminăm planul.

— O să vină mai puțin de ficcare din brigadă.

— Sigur că da. Dar uitați-vă colo.

„Colo“ era tăblița roșie cu angajamentul.

— Ai vorbit cu brigada?

— Sigur. Toți sîntem de acord. O să tragem noi tare de ăia care nu ne-au adus materialele la vreme. Acum, însă, am nevoie de oameni, nu de bani.

Să întrebi aci: „Puteți să-mi arătați un tînăr ridicat în timpul cincinalului?“ pare caraghios. Aci totul s-a ridicat în timpul cincinalului. Tinerii care lucrează și la montaje, și la mașini, sînt generația cincinalului.

Angela Gheorghiu a venit în fabrică să învețe o meserie — nu cunoștea nici una. Roșea cînd s-a așezat prima oară la banc. Acum e ajustor mecanic și salariul ei nu e mai mic decît acela al unui inginer.

Unii au zburdat aci, lipsind adesea de la lucru, certîndu-se cu maestrul, sau sforăind în schimbul de noapte. Au primit cîte o frecătură bună din partea colectivului, ba au fost chemați și părinții lor la ateliere. Băieții și-au luat angajamente scrise că o să-și vadă de treabă. „Ia să mai văd, tovarășu' șef, angajamentu' ăla“ — mai spune cîte unul șefului de secție. Și omul — acum însurat — citește ce-a scris cu vreme în urmă

La una din probele mecanice făcute de Ion Marinescu au venit să asiste și meșterul Vișan, și inginerul Danciu (dreapta).

și rîde. Sau îi spune lui Alexandru Tudor, cel grăsuliu și oacheș: „mă, vezi tu prea ai luat-o cu gălăgia; n-astepta ca mine, însurătoare, ca să te mai așezi.“

Dar dacă aveai bătaie de cap cu tinerii, că unii din ei umblau lela în loc să lucreze — trebuia să te cîndănești și cu cei mai vîrstnici, aceia care-și spuneau (și unii-și mai spun) „ășii“ strungului — cum ar fi alde Savu Simion.

Dînsul poate strunji un cilindru de laminor sau o petală metalică de trandafiri — după cum e nevoie. Dar dă-i un reper cu normă mai strînsă, care, în sfîrșit, nu-i prea „rentabil“ — numai decît nasul lui acvilin se mai încovoie și basca parcă i se umflă pe cap. Se uită la meșter cu un ochi de uliu. se roșește și abia poți să-l împaci. Ei, dar de la o vreme șeful secției a aranjat ca tocmaiășii să împartă

Directorul fabricii (x) în mijlocul unui grup de muncitori, ingineri și tehnicieni fruntași în producție ai „Electro-Aparaturii“. Unii dintre cei de față se apropie de sfîrșitul celui de al doilea cincinal.

reperile la mașini. Ei, cu mâna lor, să dea piesa „bună” altora!.. Și n-ai încotro, nu poți să-ți alegi ce-i mai bun, simți că ești membru al colectivului.

Și-apoi nu uita — la doi pași lucrează Victor Șanta, care te privește nițel cam șugubăț. Nici el nu era atât de sigur pe dînsul la început, dar aci a devenit candidat de partid; muncitorii „Electro-Aparatajului” l-au propus deputat rațional. Victor Șanta te privește zîmbind și deodată poți să-l auzi, acoperind vîjîitul motoarelor și țuitul șpanului:

— Mai, de acolo, n-ai dreptate. Nu e just.

Și are o privire atît de deschisă, și-l cunoști atît de bine, încît știi că spune asta din toată inima și nu poți să te superi pe el. Astfel că mormăi: „Dar nu m-am certat cu meșterul, nene Victore” sau dacă ești vreu: „să fie al dracului ciubucul!”

Dar să nu credeți că Șanta nu se și supără, sau nu înjură. Ba înjură, dar tot mai rar, pentru că tovarășii se încrunță cînd îl aud. Știe că nu le place, dar, ce să faci, pîn' te lecuiești; o mai greșești cîteodată, aproape fără voie.

Cine nu-și amintește cum s-a răsrit cînd s-a făcut proba dispozitivului lui pentru tălpi? Era în vremea cînd dispozitivul radial pentru strunjirea tălpilor fiarelor de călcat dădea rezultate bune ca timp, dar suprafața prelucrată era urîtă. Șanta s-a gîndit la un alt dispozitiv. A obținut ca piesa necesară să fie turnată; trebuia însă și frezată, iar pentru asta erau necesare vreo opt ore. „Freză? Nu putem, tovarășe — a spus maestrul

Brigada lui Gheorghe Mihoc — în cap cu moș Marinescu — lucrînd la montarea unui tip de întrerupător automat cu funcționarea în aer.

în cursul cincinalului s-au creat aci puternice formații artistice: corul, (stînga sus), orchestra, (stînga mijloc), echipe de jocuri, (stînga jos). Și dacă ele nu apar în toată amploarea lor în aceste fotografii, mimica celor din momentul satiric „bulevardiștii”, interpretat de brigada satirică (fotografia din dreapta jos), și vioiciunea soliștilor la jocuri ne dau o imagine a nivelului acestor formații.

șef. — N-avem, sînt prea încărcate. Mai așteaptă.”

Șanta a așteptat. Știi cum așteaptă și se includează oamenii sinceri, sănătoși? Se mai ceartă puțin, se mai posomorăsc — dar nu renunță. Timpul însă trecea și inovația lui se prăfua înaintea de a fi părăsit min-tea inovatorului. Pînă cînd într-o zi dînsul a rămas și în schimbul

doi, și în schimbul trei, lucrînd la mașina de găurit și la daltă, ceea ce trebuia făcut la freză. Ca și cum arfi săpat un șanț cu briceagul. Gaură lîngă gaură, zece găuri, douăzeci, cincizeci; apoi, cioplit — și oțelul nu e piatră. Dispozitivul, o dată terminat, arăta ca sfirtecat de un explosiv; rezultatele însă s-au văzut numaidecît: talpa fierului de călcat fusese realizată mai netedă decît fixînd-o cu dispozitivul radial, și într-un timp mai scurt.

Dar aci nu e vorba numai de fierul de călcat. Și puteți spune și dumneavoastră, care nu sînteți strungari; poate oare să se supere cineva cînd îl critică un om care a cioplit oțelul cu daltă? Și asta pentru ca fiarele de călcat să fie mai ieftine și mai frumoase?

Și iată încă un fapt întîmplat înaintea celui de mai sus. Cînd a început să se lucreze cu dispozitivul radial și timpul de prelucrare a unei tălpi a fost scăzut de la 25 de minute la 13 minute, Virgil Ionescu a sărit în sus de parcă voia să treacă peste strung.

— Cine a făcut norma asta, sa vie să lucreze singur!

— Da' eu vă dovedesc că se poate — a spus Șanta, apropiindu-se de cei care discutau. Cu toate că eu o să fac un dispozitiv mai potrivit.

A prins piesele în universal, le-a potrivit fără grabă, a așezat cuti-tul (cu o încetîneală care pareă încă alîta așteptarea celor de față) și a dat drumul mașinii. Trei minute... opt minute... douăzeci de minute... patruzeci... tălpile erau gata. Nu revenise nici unsprezece minute de fiecare.

Și demonstrația, dînsul o făcea cu dispozitivul creat de altul, dispozitiv pe care se pregătea să-l înlocuiască cu unul mai bun.

Și l-a făcut cioplit oțelul.

Cifre

Cele de mai sus nu apar în nici un grafic. Nici orele în care inginerul Danciu, întorcîndu-se de la ședințele de partid, făcea o vreme și munca tehnologului și a dispecerului. Nici acelea în care Aurel Ciplea — culturalul — a compus scenele împotriva asaltului și a ședințomaniei. Nici orele în care Șanta a cioplit oțel.

Acestea nu apar în nici un grafic, dar nici un grafic nu există fără ele.

Dacă, într-o zi, la o anumită oră, toate gospodinele care au cumpărat fiarele de călcat produse de „Electro-Aparataj” în cursul cincinalului, ar pune mașinile în priză n-ar ajunge energia electrică a uzinelor din Galați și Brăila luate la un loc.

Iar dacă resourile produse în această perioadă ar fi folosite simultan la fieritul ceaiului, termocentrala Grozăvești de-abia ar scoate-o la capăt.

Acestea sînt cifre: o mică parte a cifrelor. Se pot uita. Dar sînt unele care nu trebuie uitate: 31 decembrie, 6 mai.

Iar dacă treceți vreodată pe la „Electro-Aparataj” și vă oprîți în fața gazetei de perete pomenite la început, priviți și dedesubtul celor două cifre. Veți vedea un titlu: ...și cel de al doilea cincinal: Stan Coțofană—1959. Gheorghe Mihoc—1959. Victor Șanta — 1958.

Și, poate, o să auziți niscaiva sugubeși, comentînd:

— E vorba aici de un an nou sărbătorit într-o primăvară. Dar anul nou al cărui an?

Nu vă încrecați în cifre. Ele rămîn în urma perspectivei.

In inima

— Ai aflat vestea? — mă întrebă pe nerăsuflăte Sundetov.

— Ne mutăm pe colinele lui Lenin! — i-o luă înainte Marilen Abdrahmanov.

Iată vestea cu care mă întâmpinără colegii anului 5 al facultății de istorie, când, după vacanța petrecută în țară, mă întorsesem la Moscova pentru ultimul an de studii. Aceasta se petrecea în toamna anului 1953.

Deci, visul nostru se împlinea: urma să ne mutăm în uriașul edificiu al universității de pe colinele lui Lenin. Totuși, păreșeam cu eșec vechiul cămin studentesc de pe strada Stromînka, de care ne lega amintirea zilelor în care se nelegase prietenia noastră, prietenia puternică a studenților celor peste 60 naționalități, care frecventam cursurile Universității de Stat din Moscova.

În timp ce mașina ne ducea spre clădirea cea nouă, amintirile se epănau una după alta.

Iată-mă student în anul I: sfios, puțin stîngaci, dar mîndru că veam cîntecul să învăț la Universitatea din Moscova, aci, unde studiase minți dintre cele mai luminate ale gândirii și științei ruse și sovietice, unde au lucrat savantul naturalist Timiriazev și părintele viații ruse, Jukovski, unde a înflorit geniul lui Herzen și al lui elinski, geniul atîtor alte personalități cu renume mondial. Și, tot timpul studiilor mele, am utat asemenea celor peste 10.000¹⁾ de studenți ai universi-

Se împlinesc 200 de ani de la data cînd, la Moscova, a avut loc inaugurarea solemnă a primei universități de stat din Rusia.

Intemeiată din inițiativa marelui om de știință rus Mihail Vasiliievici Lomonosov, noua universitate se deosebea de toate universitățile din lume din acea vreme, prin caracterul ei democratic și progresist. Tocmai de aceea ea a devenit curînd un focar al științei și gândirii sociale înaintate a epocii respective.

În toamna anului 1953, universitatea de stat din Moscova, care poartă numele întemeietorului ei M. V. Lomonosov, a fost mutată în noua și monumentală clădire construită de oamenii sovietici pe Colinele Lenin.

Azi, Universitatea de Stat „M. V. Lomonosov” din Moscova este unul din cele mai mari centre mondiale ale celei mai înaintate culturi.

Tovarășul M. Silberman din București, unul dintre studenții din R.P.R. care au absolvit anul trecut Universitatea „Lomonosov”, redă, în însemnările pe care le publicăm în aceste pagini, unele momente din minunata viață pe care a dus-o în timpul anilor de studiu în U.R.S.S., ca student al Universității „Lomonosov” din Moscova.

tații — ca imaginea lor, faptele lor să-mi fie pildă și imbold.

Eram mulți în anul I. Nu ne cunoșteam și o seamă dintre noi nu cunoșteam nici limba rusă. Dar, deși la început ne descurcam mai mult prin semne decît prin cuvinte, totuși ne înțelegeam: înțelegerea aceasta poate fi uneori mai trainică, mai profundă decît aceea pe care o pot crea cuvintele. Izvora din tot ceea ce aveam noi comun: din tinerețea noastră, din voința de a cuceri culmile științei, din idealurile și visele care ne erau aceleași. Și puteai vedea pe germanul Hans Haubold discutînd cu coreeanul An Ben Ho, pe mica și vioaia spaniolă Maria de la Rossa împrietenindu-se cu uzbeca Roza Babadgianova, pe Sabehat Sundetov din Kazahstan mergînd la

concerle împreună cu Iura Voskresenski și armeanca Lili Nalgranian, cu care împărtășea aceeași dragoste nespusă pentru muzică... Iar eu m-am simțit atras spre Suleiman Aliarov, azerbaidjeanul acela oacheș care discuta orice problemă cu multă aprindere, dar și cu judecata unui om matur.

Îmi amintesc de serile petrecute laolaltă, cînd fiecare povestea întâmplări din copilăria sa, evoca orașul, țîntul natal. Am cunoscut, din vorbele lor, și stepele Kazahstanului, și monumentele din Bratislava, și rafinările de petrol din Baku, și noile clădiri ale Aleii Stalin din Berlin. Ne plăcea să cîntăm. Și se împletea cîntul nostalgic al vechilor vislași de pe Volga, ori minunata armonie a mu-

zicii gruzine, cu melodioasa doină romînească.

Cu înecul, se închegea astfel între noi, în cei patru ani petrecuți cot la cot, o prietenie de nezdruncinat. Iar acum, o porneam tot împreună înspre impunătorul edificiu care se ridica în zare, pîrînd că sprijină cerul. Cît de repede se înălțase! Abia cu patru ani în urmă avusesse loc ceremonia punerii pietrei de temelie. Și iată acum, în fața noastră, pe locul acela, un mare complex de edificii. Desigur că-l mai vizitasem — nu o dată, ci de nenumărate ori — urmărind lucrările pas cu pas, căutînd să ghicim, atunci cînd era încătușat de schele, unde vor fi aulele, laboratoarele, sălile de sport etc.

— Eu — spusese într-un rînd Marilen Abdrahmanov, cel mai vesel din grupul nostru, veșnic pus pe săgă — aș sta, uite, colo sus. Și adresîndu-se unui dintre constructori:

— Spune-mi, te rog, tovarășe, cîți metri sînt de la pămînt pînă acolo sus.

— Două sute treizeci și nouă, fu răspunsul.

— Ei, acolo aș vrea să stau — zise rîzînd Abdrahmanov — și atunci aș spune: „Locuiesc la punctul cel mai înalt al celei mai înalte clădiri din Moscova, din toată Uniunea, din întreaga Europă”.

Mașina cotea în viteză pe șoseaua asfaltată ce urca spre universitate. O oprire bruscă: am ajuns. Coborîm. Se deschide ușa. Iată-ne în uriașul foaier al corpului C, unde aveam să locuim: o sală imensă, cu stîlpi monumentali de

1) Azi Universitatea „Lomonosov” este frecventată de 22.000 studenți.

↑
 În zeci de laboratoare înzestrate cu cel mai modern utilaj de specialitate, viitorii oameni de știință studiază cu strîngință. În fotografie un aspect din laboratorul de petrografie în timpul unei lecții practice.

Cu ocazia unei vizite în Uniunea Sovietică, dramaturgul Aurel Baranga, laureat al Premiului de Stat, a ținut în fața studenților Facultății de filologie a Universității „Lomonosov” o conferință cu tema „Literatura română pe un drum nou”. Fotografia noastră redă primirea caldă de care s-a bucurat Aurel Baranga. →

Strălucirea coloanelor din marmură fină și a candelabrelor din cristal, fotoliile comode, acustica perfectă și numărul mare de locuri fac ca această sală de festivități să fie demnă de monumentalul edificiu al Universității din Capitala Uniunii Sovietice. ↓

marmura: în fund opt lifuri — patru la dreapta, patru la stînga. Ne suim într-unul din ele. Liftul urcă aproape cu viteza avionului. Într-o clipă, sîntem la etajul IX, etajul nostru. Femeia de serviciu îmi întinde o cheie: apartamentul 919 — antreu, toaletă, baie și două camere, una pentru coreeanul An Ben-Ho, cealaltă pentru mine.

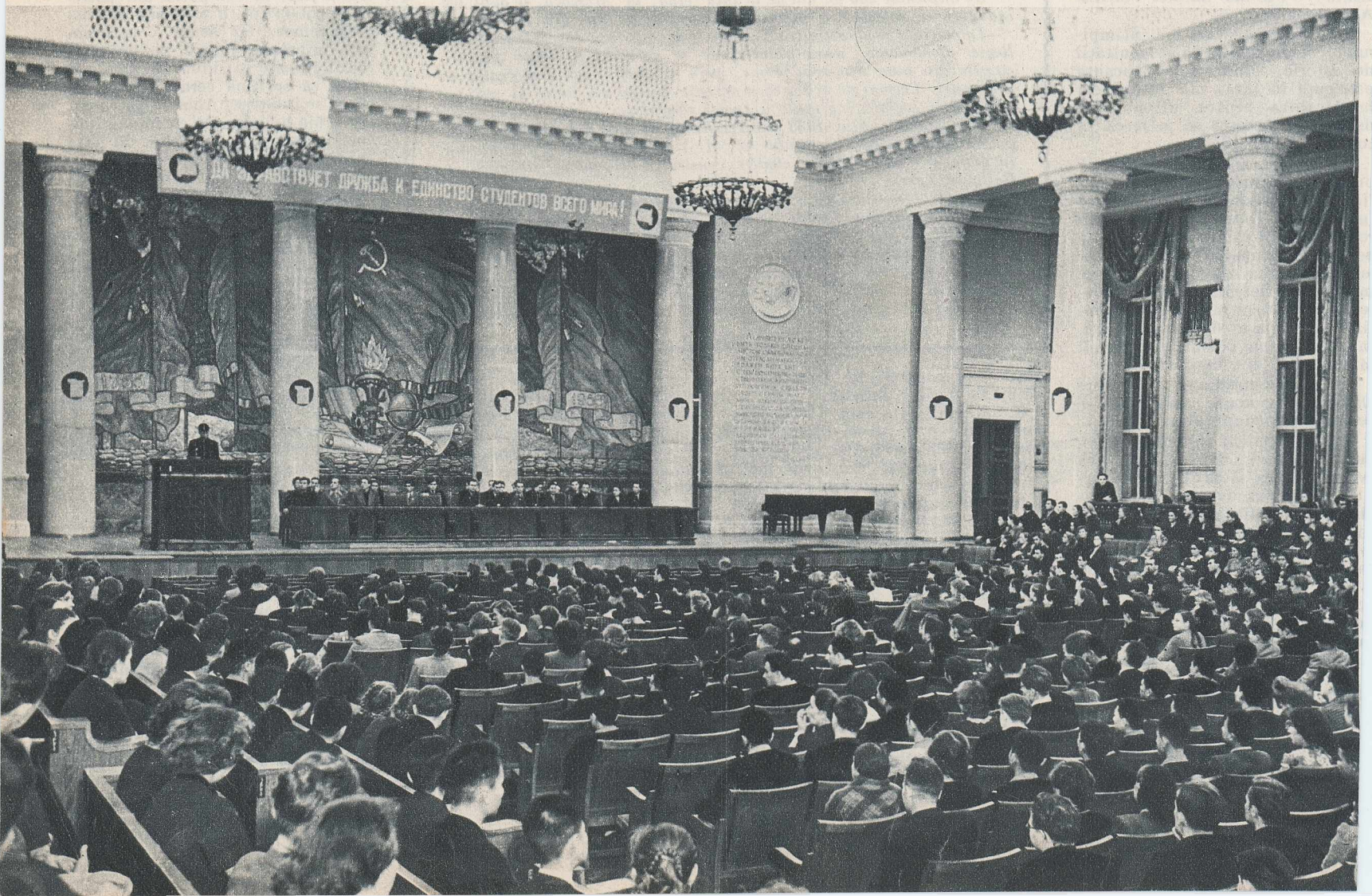
Primul lucru pe care l-am făcut a fost să deschid larg fereastra. În ziua aceea auric de toamnă, puteam cuprinde cu ochii întreaga, minunată perspectivă a Capitalei Uniunii Sovietice: casele, parcurile, teatrele, fabricile, stadioanele sportive, râul Moscova, iar în depărtare, în chip de simbol, Kremlinul. Această perspectivă datorată de neșusă încredere și bucurie am privit-o apoi cu drag ori de câte ori, în cursul lungilor ore de studiu, mi-am ridicat capul de pe caietul de conspecte, lăsînd privirea

să lungească dincolo de geam, afara spre lume...

Am pornit apoi la „inspectarea” camerei. Cît era de cocheta și confortabilă, cu dulapurile îngropate în perete, cu o masă specială de lucru, cu biblioteca ei (o să încapă oare toate cărțile?), cu divanul pat și cearpa multicoloră!... Totul era astfel orînduit, încît să-ți ofere condiții cît mai plăcute de trai și de învățatură.

Veniră și ceilalți. Și, cum era firesc, o pornirăm în expediție prin clădire. Vizitarăm și cele trei bucătării ultramoderne, instalate la fiecare etaj, bufetul asortat cu tot ce poftelai și care deservea cîte trei etaje, spălătoria și uscătoria mecanică, sălile cantinei. Pretutindeni, regaseam aceeași grijă pentru cît mai mult confort, care să-ți permită să înveți în condiții optime.

Într-un rînd, am asistat la can-

tină, la un curios „duel“ de cifre. „Duelul“ se desfășura la masa alăturată, unde nimeriseră laolaltă studenții de la diverse facultăți și discutau.

— Facultatea noastră de biologie — spunea unul — are o fabrică de climat artificial care poate crea temperaturi variind între -70° și $+60^{\circ}$.

— Ei, aflați că la noi, la facultatea de chimie, există peste 600 de laboratoare, ca să nu mai vorbim de utilitatea lor, care este ultra-modernă — zise altul.

— Dar la bibliotecă știți câte volume sînt? — se amestecă în vorbă al treilea. Un milion două sute de mii. Și dacă s-ar pune cap la cap rafturile bibliotecii, ele ar însuma 20 de kilometri!...

Și discuția continuă: despre aulele spațioase cu 600 de locuri, despre grădina botanică ce se întinde pe 42 de hectare, despre bazinele de înot, despre terenul de sport, despre clubul central, despre sala de festivități!...

★

Cîte ceasuri plăcute n-am petrecut aci, în acest club, sau în sala de festivități, vrăjiți de vioara lui Oistrach și de bagheta lui Glier! Aci, am văzut pe artiștii cei mai renumiți ai Teatrului Mare sau ai Teatrului Academic de Artă.

Seara, după ce încheiam învățătura, ne puncam aceeași întrebare: ce facem? Și problema era rezolvată în colectiv. În acel colectiv minunat și trainic care se închegease între noi, studenții aceleiași etaj, și care-și avea rădăcinile în munca, în preocupările, în distracțiile comune; colectiv care ne-a ajutat să creștem și să ne dezvoltăm multilateral, să înfrîngem greutățile inerente, întîlnite pe drumul ce duce spre culmile științei. Puteam sta seri întregi să discu-

ÎN ȘANHAIUL EROIC

de I. FÎNTÎNARU

Șanghai. Monumentalul Palat al prieteniei chino-sovietice. Aci s-a deschis recent Expoziția realizărilor economice și culturale ale Uniunii Sovietice.

Ne aflăm în palatul de cultură al muncitorilor din Șanghai. Dacă îți arunci privirea pe fereastră, vezi în apropiere, clădirile masive, cenușii, de tipul zgîrie-norilor newyorkezi, clădiri în care erau instalate odinioară băncile și societățile străine, ventuzele în China ale caracatiței Morgan-Rockefeller-Vickers-Rotschild. Mai departe, cîl cuprinzi cu ochii, oceanul caselor pitice, al barăcilor de paianță și al bordeielor în pămînt, aspectul juncilor de pe Wang-po, pe care „locuiesc“ oameni care n-au trăit niciodată într-o casă... Nu cred să existe pe lume vreo mărturie mai zdrobitoare împotriva imperialismului decît Șanghaiul! Dar, totodată, Șanghaiul este unul din monumentele cele mai grăitoare ale triumfului asupra imperialismului!

Primele macarale apărute în portul care, deși înregistra poate cel mai mare trafic din lume, nu avea în trecut nici o singură macara, deoarece mușchii culilor chinezi erau mai ieftini decît cea mai simplă mașină; noul oraș muncitoresc din sud, cu locuințele sale moderne, în care s-au și instalat pînă acum 4.000 de familii de oameni ai muncii; marelui teatru cu 10.000 de locuri, care se ridică în vecinătatea amfiteatrului destinat pînă deunăzi barbarelor jocuri de cîini; silueta impunătorului Palat al prieteniei chino-sovietice; glasurile zgîlbii ale fetițelor și băieților ce zburdă în fostul parc englezesc, pe poarta căruia scria odinioară: „intrarea cîinilor și chinezilor este interzisă“ — iată doar cîteva aspecte ale vieții noi a Șanghaiului de azi, roadele victoriei epocale a revoluției chineze.

Cum s-a ajuns la aceasta? Să ne întoarcem ochii de la fereastră și să privim panourile care ilustrează istoria mișcării muncitorești a Șanghaiului. Amintesc doar trei fotografii care mi-au rămas întipărite pentru totdeauna în minte: prima, casa de pe str. Și-nie, în care la 1 august 1921 a luat ființă Partidul Comunist Chinez, cîrmaciul încercat al revoluției; a doua: gărzile muncitorești înfruntînd trupele americane în timpul eroicei insurecții armate din 1927; a treia: comunistul Huan Șiao-hî în fața tribunalului, sfidînd călăii, și alături, scrisoarea lui, scrisă cu sînge, în noaptea dinaintea execuției (28 aprilie 1948): „Tuturor oamenilor de dreptate! Vă doresc sănătate. Lupta pentru libertate continuă! Viitorul nostru este radios. Lumina se ivește la orizont. Trebuie numai să ne dublăm eforturile noastre“.

Părăsim această sală și urcăm încă un etaj. Intrăm în expoziția inovațiilor. Din fotografii ne surd chipurile lui Ciu-Suen-yu, raboterul care, în doi ani, a inventat sau perfecționat 24 de mașini, al lui Wang Lin-fu, oțelarul care dă anual sute de tone de oțel peste plan și al atîtor altora.

Prin faptele lor, se făurește viitorul radios, pe care l-au visat și pentru care s-au jertfit, cu legendar curaj și abnegație, comunistii chinezi.

Cît despre senatorii jankei de teapa knowland-ilor ei să spumege de furie!

Șanghaiul nou stă mărturie că tentaculele caracatiței au fost pentru vecie retezate în China continentală și vor fi indubitabil retezate și în Taiwan!

tăm asupra unor probleme grele și complicate, să ne sfătuim asupra lucrărilor pe care le făcea fiecare, să dezbatem o carte citită de curînd, un film văzut împreună. Căutam să asemănăm personajele cu propria noastră personalitate, să le analizăm în lumina lipsurilor și calităților noastre, să tragem învățăminte. Cît n-am discutat, bunăoară, despre filmul „Primăvara la Moscova“.

— Vezi — spusese cehul Mișa Reiman — bătrînul acela din film are dreptate; critica nu ajută atunci cînd nu știi să te apropii de om, să-i citești în suflet.

Atunci, Serghei Șepilov adăugă:

— Așa cum sîntem noi, apropiați și ne citim în suflet.

Un aspect al tezaurului de cărți din biblioteca noii universități.

Într-adevăr, așa era. Cu toate că aveam gusturi diferite, cu toate că Maria de la Rossa ne trăgea mereu la bazinele de înot și la sala de gimnastică, deși Dușan Konecinski căuta mereu să aducă vorba despre pictură, deși Ismailov era mai curînd amator de plimbări nesfîrșite, poate tocmai de aceea mergeam mai întotdeauna împreună. Colectivul devenise un al doilea „eu“.

Cîte clipe n-am petrecut laolaltă în „Gostinnaia“, acea sală comună la două etaje, în care puteai să răsfoiești o revistă, să joci o partidă de șah, să urmărești la televizor o piesă de teatru și unde, din cînd în cînd, organizam petreceri, cum știi doar studenții s-o facea.

Adesea, profesorii și asistenții,

care locuiau și ei în clădirea universității, veneau în mijlocul nostru sau ne poșteau la ei. Și atunci, povesteau. Într-un rînd, tovarășul Patrikeev, cu părul încăruntat de ani, profesor de istorie a P.C.U.S., ne-a vorbit despre greutățile pe care le înfruntau studenții în trecut, despre lupta eroică a tineretului sovietic în anii de după revoluție. Ascultîndu-i vorbele, ne apăreau și mai limpede minunatele condiții de trai și de învățătură de azi și ne-am spus, cuprinzînd cu gîndul întreaga viață a Universității „Lomonosov“ din Moscova: iată întruchiparea muncii pașnice creatoare a oamenilor sovietici, iată întruchiparea măreței epoci pe care o trăiește societatea sovietică, epoca construirii comunismului.

Pro pace!

de Ion BRAD

Intr-o noapte de primăvară

lui M. Z.

Ca niște pui dorm stelele pe boltă,
Cu ciocul în penetul lor de aur...
Jos, peste câmp, abia mijeste-o hoildă
Și suflă vîntu-n foi de meșter faur.

Noi smulgem din gogoșoșă nevăzută
Atomii-fluturi, lumea s-o încinte:
Că-n loc de-un spic vom secera o sută,
Că raiul însuși miine pe pămînt e!

Și ridem că din boabele rotunde
Vom duce stelelor să ciugulească.
Va mirosi a pîine-acolo unde
Au fost firîși de pronia cerească

Pe Calea Robilor, sleiți de foame,
Eroi din legendele uitate.
Priviți, de ciudă luna ninge scame
Pe-aceste visuri și pe-aceste safe.

Dar noaptea chiar de ne înfruntă, rece,
Și-adastă undeva un negru nor,
De vrem și sîntem treji, putea-vom trece
Pe Calea Robilor, în liber zbor!

Glăsul întrebărilor

Dintre bătrînii noștri, care și cine
Își dorește clipa ultimă în noaptea, în fum, în ruine?

Care, în locul celor două luminițe de ceară,
Și-ar vrea la căpății două case mistuite în pară?

Dintre tinerii țării și-ndrăgostiții ei
Care l-ar duce iubitei, în dar, grădate în loc de cercei?

Printre mamele noastre, unde e mama
Care-ar dori să lege pieptul fiului rănit, cu năframa?

Dintre grădinarii pămîntului, iuți ca albinele,
Ar rîde oare vreunul cînd și-ar vedea schilodite
grădinile?

Unde-i plugarul care nu vrea ploaie și soare
Și lacul de aur al grînelor, unduind pe ogoare?

Unde-i poetul bucuros că manuscrisele nopților grele
S-auschimbat în cenușă ce cade-n noroi, nu urcă la stele?

Unde sînt toți, unde sînt toate, unde?
Nu pe pămînt, nu printre noi! — glăsul răspunde.

Noi ce trăim și-mpodobim steaua aceasta,
Cum am putea să-ngăduim larăși năpasta?

Cum am putea să nu-i zvîrlim peștilor mării
Pe cavalerii și pe profetii pierzării?

Pe Apelul Păcii

Numele meu, în univers,
E ca o furnică,
Ce cade în mers
Și iar se ridică...

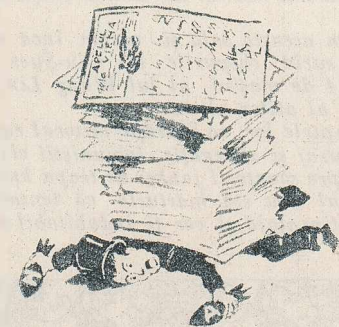
Duce cu el, încă din zori,
Folii albe —
Gînduri-comori,
Perle și salbe...

Din cînd în cînd, tîrîie greu
Frunze uscate...
Numele meu
Neînsemnat e.

Doar cînd l-așez pe-acest Apel
Cu nume, droaie,
Munte-i, de-oțel,
Mări de văpaie!

Ne-nduplecat, înfige drept
Ațîțătorilor
Spăima în piept,
Fulgerul norilor.

Numele meu, în univers,
Astfel trăiește:
Soldat în mers,
Cîntec, nădejde...

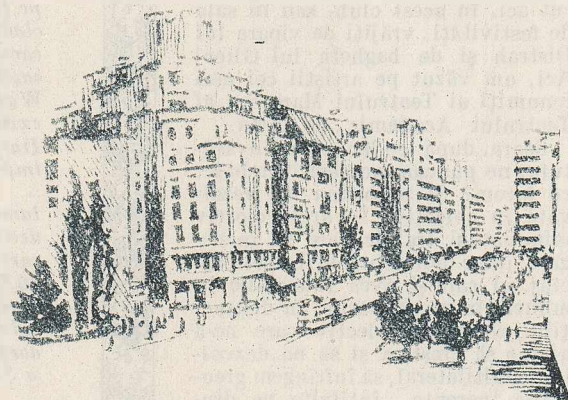
Un cîntec de iubire, Bucureștiului

Eu n-am trăit vacarmul, nici groaza, nici mînia
Orașului în flăcări, mușcat de bombe grele.
Îmi încheiam pe-atuncea-n Ardeal copilăria
Purînd, de iarbă verde, pe degete, inele.

N-am cunoscut tristețea ruinelor, nici fumul
Înecăcios și jilav, al cuiburilor sparte,
Nici n-am văzut cum trece, cu haine-n flăcări, drumul
O mamă ca să-și scape copilul de la moarte.

Nu, drag oraș, nici mîna nu mi-am zdrelit-o-n piatră
Să-ți netezesc pavajul, ori să-ți dezgrop arbuștii.
Durerea nici prea mică și nici prea-ndepărtată
Și rănile și scrumul — mai bine totul tu știi!

Eu vreau să-ți cînt acum un cîntec de iubire,
Trecînd pe bulevarde, gonînd pe largi șosele,
Cînd lași deasupra noastră încet să se resfire,
Viu, murmurul metalic, și zbor de rîndunele.

Mi-s dragi grădini, și lacuri, și coșuri, și antene,
Și-nalta-ți frunte albă, cînd ploile o spală,
Aceste iuți piraie de grai, bucureștene,
Acest șuvai de oameni, ce-l legeni, Capitală!

Din cînd în cînd, cu zorii, eu mă scufund în tine,
Ți-aduc un aspru cîntec și-un vin de pe Tîrnave,
Închin cu-aceia care-au șters rănile-ruine,
Care scufundă-n lupte dureri ca frînte nave.

Cu ei privesc în ochii-ți adînci, de-albastre lacuri,
Neliniștiți cînd norii cu fulgere-amenință,
Cu ei, sub fluturarea de aripi și de steaguri,
Ca fetelor iubite, noi Ți jurăm credință!

Să nu mai vadă nimeni nici scrumul și nici fumul
Înecăcios și jilav, al cuiburilor sparte,
Să nu-ți mai treacă mame, cu haine-n flăcări, drum
Și-un cîntec de iubire antenele să poarte!

Unui războinic

Ca-n poezia suprarealistă,
Tu te-ai născut din altoirea tristă:
Gorilă-tun!

Te-a botezat cu sînge zeul Marte,
Te-a învățat să rizi de cuiburi sparte
Încă de mic!

În loc de mingi, ai azvîrlit ghiulele
Și foc ai pus între pămînt și stele
De-alăteia ori!

Copiii Ți-au dat lacrimi arzătoare,
Bătrîn satir, și-ai junghiat fecioare
Pe altarul tău!

Cînd moartea-Ți împlînta în piepturi dinții,
Tu numărai, din sînge storși, arginții,
Sinistre domni!

În Europa ai aprins biserici
Și-ai ris cu gura ambelor Americi
De-acest tablou!

Ai pus să șterge casa și grădina
Sub tanc — cînd te plimbai cu limuzina
În preerii!

Te-mpăunai cu vorbe mari de pace
Cînd ai făcut să zboare din găoace
Atomic toc!

Noi te privim cu ochii Hiroshimei,
Ca pe-un părinte și făptaș al crimei
Ce n-o uităm!

Iar visurile tale mohorte
Le știm de mult! Ci ia amînte, gîde,
Că nu dormim!

Beca RIND LUPESCU

Brigadieră fruntașă (acuarelă).

DIN POEZIILE DE-NTÎI MAI ALE VECHII MIȘCĂRI

de acad. Barbu LĂZĂREANU

Versuri de-Ntîi Mai din care să poți desprinde un imn sau un manifest poetic nu ne-au dat decât trei dintre oamenii de carte și de luptă ai primei mișcări muncitorești de la noi. Aceștia au fost Ioan Păun, Traian Demetrescu și A. Toma.

Cuvintele: „pe flămurile roșii / umina unui ris” ale lui Păun Pincio cărora, în stanța următoare, e răspunde: „un vis ce își revărsă / ubirea în popoare”; strofa din Traian: „In mai, când rozele-nfloresc / Scăldate-n aurul din soare / Popoarele / arbătoresc / A muncii sfântă sărbătoare / ...avestea, hunăoră, sînt / iruri ce dau reazem în poezia meselor de luptă și lozincilor de-Ntîi Mai ale vechii mișcări muncitorești.

Dar dacă mic este numărul a-celor care au fost creatorii într-acevăr ai unor poezii de-Ntîi Mai, s-au aflat destui versificatori căror promptitudine în mînuirea tîmblui, și intrucitva și a rimei, adus literaturii muncitorești rofe de ocazie în care, în răsmpuri, răsare și cite o imagine poetică și cite un îndemn ce se vulge din rîndul îmboldirilor a fișe.

Să nu uităm, din cînd în cînd, vreun improvizator festiv. Cea dintîi improvizație în cinstea i Ntîi Mai este a lui C. Dumitrescu-Tătaru. În „Munca” de la aprilie 1890, vorbind de „ziua de reunire / dezlegare de robire / ntra tot ce-i muncitor / autorul cheie însă cu un apoteicînd toast cuprinderea următoare: „Vivat / pul lor”.

Constantin Mille, voind să arate multe sînt „sărbătorile stărilor”, dar că a muncitorului a doar una, una singură, serie: *Impărații ce pe frunte / Au coroane cîte trei; / Regii ce împart pămîntul / Și popoarele-ntr-o zi, / Zile au de prăznuire / Cîte vrei, cîte nu vrei / Muncitorul însă n-are / Decît ziua de-Ntîi Mai.*

h. A. Teodoru — care, ca unul lujose -n marină, își luase psuimul ostășesc de Stegăroanu alcătuit un marș în care este avîtă veselie ce se răspîndește bordeiele calice“:

Căci e ziua ce le-anunță / Dezrobirea pe pămînt / Iară trîntorilor lacomi / Urgisitul de mormînt.

cest marș de Ntîi Mai a avut e de o muzică oarecum în de a fi mai ușor răspîndită, sorjinal muzical al lui Gr. osiu, învățător de canto și unător de melodii pentru și tineret.

cîntecul lui Constantin Mille aflat compozitorul și, în ace-timp, orînduitorul de coruri

ofa ce se cînta cu deosebire ceea în care poetul făcea o eză între marea și singura sar-re de pe atunci a muncii-ii organizate și multitudinea

festivitațiilor și onomasticilor în-registrate „în ceasloarele bătrîne / scrie-n strofe cu trei caturi.”

Ele se cîntau pe toată parcur-gerea drumului, fie de la club, fie de la „Dacia” către grădina Tro-cadero, din dealul Filaretului, (mai lînzău către livezua Bordoii de pe Jianu). Cum erau aceste demon-strații? „Munca” vorbește despre cea dintîi, din aprilie 1890:

„De azi încolo, se poate spune / fără doară că partidul muncitorilor / există, că este puternic, plin de / viață și de voința de a lucra și / lupta...”

...Cine a văzut această serbare / desigur că nu o va uita în toată / viața. Și cu altă mai mult ea va / rămîne neștersă, cu cît fiecare an / partidul muncitorilor va prăznu / această zi a învierii”.

Un cîntec nou pentru acea săr-bătoare de primenire a întreg cu-getului muncitoresc dorea să aducă Constantin Z. Buzdugan. Pe atunci, lînzău student în drept, poate cel mai fecund înlocuitor de mesaje ritmice și rimate către popor, din care pe unele avea să le semneze și C. Z. Cobuz, el spunea:

Tresăltați cu toți aceia ce trăiți / în suferințe,

Reaprinde-se-n voi focul luptei / sfîntei dezrobiri,

Sînt destule-alte reacuri de du-reri și umilînțe.

Veniți toți acum în rîndul uriașei / voastre-ostiri

Și în sunete de glasuri, de fausare și / de nu

Salutați pe-Ntîi de Mai.

Vin și tu, poete, dornic după reacu-rile / șterse

Și-adăpîndu-ți vechea liră în al / nouăi vieți izvor.

Fă din coardele-i în inemi cîntec / nou să se reverse

Vin de cîntă idealul apăsutului / popor...”

Dar acea mult rîvnită poezie înnoitoare nu ne-a dat-o nici Buzdugan, care o dorea și care-i schi-țase profilul. Nu ne-a dat-o nici în totul vijelioasei vremi cînd stal-tul-major al „partidei muncitoare” a socialistilor din România se pră-bușea cu deliciu spre „generosism” și avea să treacă în viteză și fără muștrare de cuget la liberalii pri-gonitori ai cluburilor țărănești și ai propagandiștilor la sate, atunci cînd poetul, apropiindu-se de li-teratura Comunei din Paris, ne dădea varianta romînească a „In-ternaționalei” lui Eugène Pottier, iar din comunardul Jacques Guéux ne lălmăcea îndemnurile:

Lăsați cîntările ușoare,

Al dorului plîpînd suspin

Foi blînde, fragezi, trecătoare

Și să cîntăm cu glasul plin

A noastre lupte, răzvrătirea

Noi robi de-a pururi răzvrățiți

Și să cîntăm și dezrobirea

Că iată-vine! — amici iubiți

În zîngănit de lanț de cîne

Ce-n grea revoltă îl purtați

Cîntați izbînzile de mine

Cîntați!

nici atunci ea nu ne da pe-Ntîiul de Mai convenit. Căci nici „eroilor. învinși în lupta sfîntă” stihuitorul nu le spunea marele cuvînt de îm-bărbătare; nici transfugilor nu le arunca, în muștrarea lui, entre-murătoarele imprecății pe care le pot rosti poeții.

Astfel că, deși am intitulat eseuul nostru: „din poeziile de -Ntîi Mai ale vechii mișcări”, abia în primele mijiri ale unei noi mișcări, ale celei din 1902, trebuiesă căutăm poezia rîvnită — ba, mai mult: jăduită — de C. Z. Buzdugan, dar scrisă de un alt scriitor, o poetă, debutantă pe atunci într-ale scrisului literar:

„E zi-Ntîi Mai, tovarăși, în el / serbăm unirea.

În el serbăm nădejdea, prin care / sîntem frați.

Vă-ntîndem cu drag mîna și mîinile / ne dați

Prin noi, de noi adusă, veni-ca / mîntuirea!

Destul, de cînd la focul giganticei / porniri

Ne-nflăcărăm o clipă ca focul cel / de paie,

Și orbul cînd aude a flăcării căpaie, / Chiar ignorînd lumina, visează

licării.

În umbră zacă lașul ce tremură / la gîndul

Că drumul înspre luptă nu-i / tocmai prîntre flori

Noi mergem spre lumină, în ea / încrezători.

Curaj, în drum nici unul învins nu / rupe rîndul!

Tînăra scriitoare semna pe atunci Fatma (și în revistele de satiră și umor. Heana din Constanța). Mă grăbesc să scriu că ea avea să devină poeta Elena Farago.

Dar, întorcîndu-mă la îndemnul ei poetic iscalit Fatma, trebuie să adaug că el a fost tipărit în înțina serie (cea din 1902) a „Romîniei Muncitoare”. Despre seria pomenită am mai vorbit în cîteva dați, cu deosebire cînd s-a împlinit semicentenarul apariției sale¹⁾.

Iar aceste „vorbe de îndemnu” ale Fatmei — care, dimprună cu puternicele poezii ale lui D. Th. Neculeț și cu proza ritmată a Vădeii Mihail, veneau într-aju-torul afșelor și al de curînd apă-rutei gazete, mobilizînd „munci-torimea în jurul marilor sărbă-tori ale proletariatului” — au fost scrise tocmai în vederea zilei de -Ntîi Mai a anului 1902.

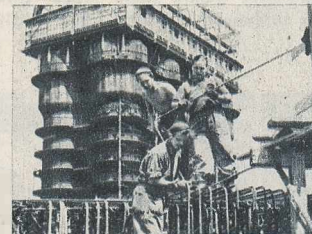
¹⁾ În numărul comemorativ al „Scîn-teii” de la 2 ianuarie 1952 se spunea despre adîneauri pomenita întîie serie a „Romîniei Muncitoare” că ea „ogîndea ceea ce era nou și progresist și în viața altor popoare”. Multe articole tratau despre marile frămîntări revoluționare din Rusia, care prevesteau apropierea evenimentelor memorabile din 1905. Autorii acestor articole se sileau nu numai să informeze pe cititorii asupra evenimentelor, ci comentîndu-le să-l facă să pareurgă cu mîntea drumul luptei proletariatului rus, să înțeleagă că această luptă este un exemplu, că fermentul revoluției geminează și va da roade. În legătura cu lupta poporului rus, se vorbea de lîrzurirea revoluționare a ideilor marilor gînditori revoluționari democrați ruși: Nekrasov, Herzen, Be-linski, Cernișevski, Dobrolîuhov.

BIRUINȚA

NOULUI

de Villem ZAVADA

poet din Republica Cehoslovacă

La combinatul siderurgic de la Ostrava.

M-am întors, în urmă cu cîțva timp, din orașul meu natal, Ostrava. Transformările care s-au petrecut aci în ultimii cinci ani sînt uluitoare. M-am impresionat în mod deosebit uriașul combinat siderurgic ce se înalță acum în locul vechilor căsuțe sărăcăcioase. Se construiește intens. În clădiri minunate, trăiesc siderurgiiștii, minerii, constructorii și intelectualitatea noas-

tră muncitoare. Nivelul de trai al populației crește vă-zînd cu ochii.

S-au făcut de asemenea pași însemnați pe drumul revo-luției culturale.

Versurile apăreau cîndva doar în tiraje de 2.000 exem-plare. Dar azi? Noua colecție de versuri a eminentului poet ceh Jaroslav Seifert a apărut recent într-un tiraj de 20.000 exemplare, care au fost epuizate într-o singură zi. La spectacolele de teatru nu poți găsi bilete nici cu cîteva zile înainte, ele se vînd în număr mare cu săptămîni înainte. Asistența sanitară se acordă gratuit și fără deose-bire tuturor oamenilor muncii. Sute de mii de oameni ai muncii pleacă în fiecare an la băi și la locuri de odihnă. Aspectul cel mai îmbucurător ni-l oferă, însă, copiii mici, cărora li se acordă cea mai mare grijă.

Noul învinge pretutîndeni.

Poporul cehoslovac știe să aprecieze toate cuceririle sale. El știe să aprecieze viața liberă, fără mizerie și fără grijă pentru ziua de mîine. De aceea el este ferm hotărît și pregătît să apere pacea, să consolideze biruința noului.

PENTRU LIBERTATE ȘI PACE — ÎMPOTRI

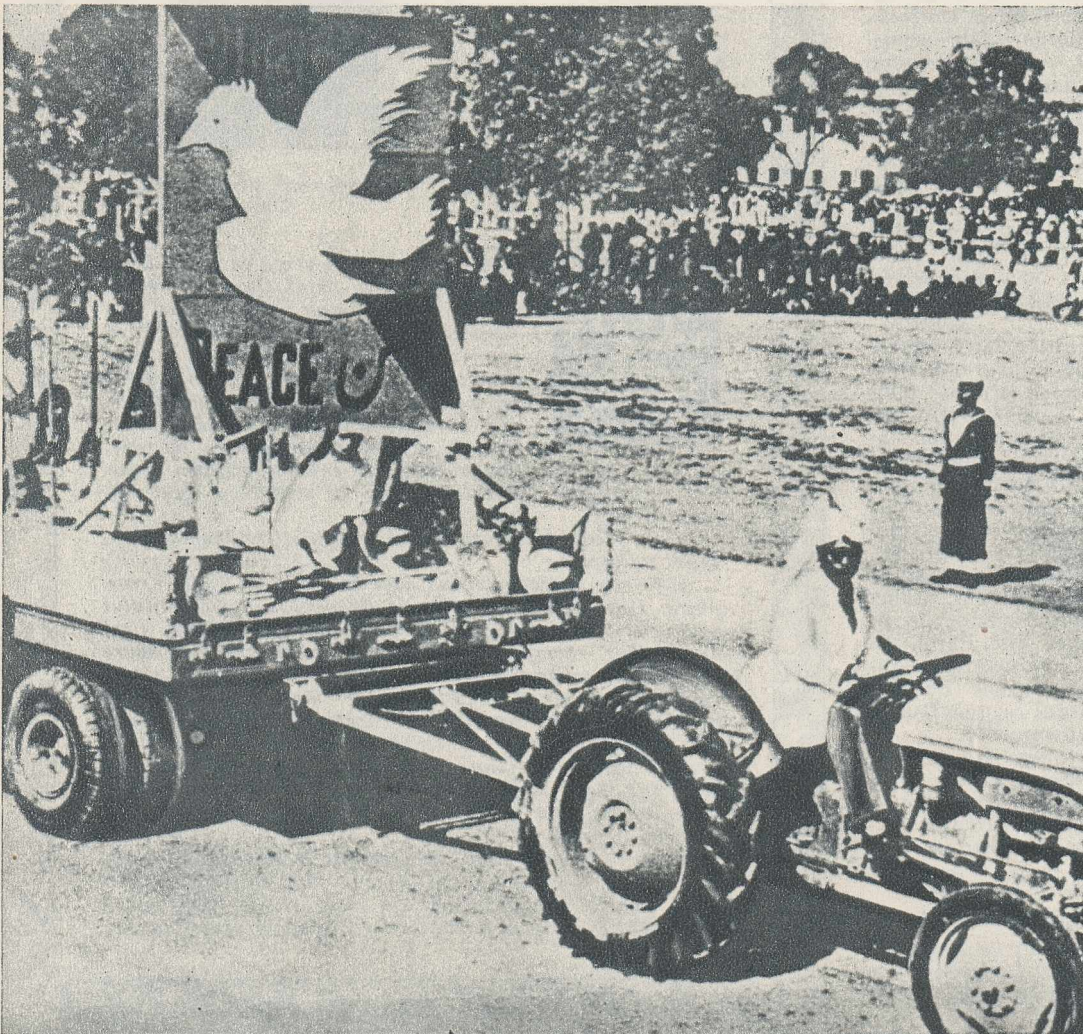
Marea întâlnire de la Bandung constituie o strălucită încununare a nenumăratelor victorii obținute în ultimii ani de popoarele Asiei și Africii în lupta lor pentru libertate și pace, împotriva jugului colonialist și a războiului. La Bandung a răsunat și glasul puternic al celui mai mare popor din aceste două continente, glasul poporului chinez, a cărui victorie istorică, împotriva colonialismului, reprezintă un exemplu pentru popoarele încă încâtușate. Steagul purpuriu ce flutură în prezent pe înălțimile insulelor Iktianșan și Dacen, eliberate recent de bravii ostași ai armatei R. P. Chineze, este un avertisment pentru toate lepădăturile ciankaijiste și protectorii lor yankei, care visează să reînvie vremurile, apuse pentru totdeauna, când în China stăpânea bunul lor plac. În medalion: resturile unei baterii ciankaijiste distruse pe insula Dacen.

↑ Acolo unde pacea a învins războiul, oamenii se pot bucura de roadele muncii lor. În fotografie: inaugurarea sărbătorească a unui lac de acumulare, construit recent lângă orașul Phenian (R. P. D. Coreeană).

↑ Planul american de transformare a Pakistanului într-o bază militară de agresiune stîrnește mînia dreaptă a poporului acestei țări, care a gustat din plin „binefacerile” imperialismului. Povara cheltuielilor militare impuse de filantropii yankei adîncește mizeria populației. Iată de ce, n-o dată, au loc la Karachi și în alte orașe ale Pakistanului ciocniri violente între populația nemulțumită și poliția. În fotografie: aspect de pe una din străzile orașului Karachi după o asemenea ciocnire.

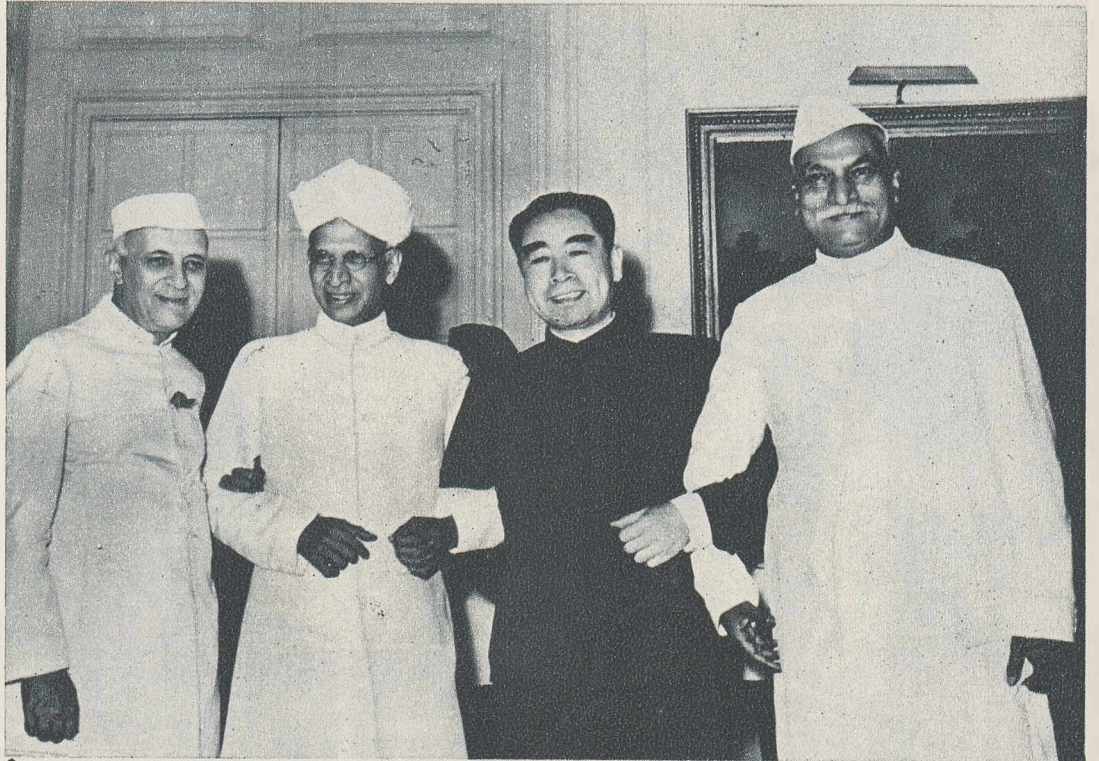

↑ Negrii din Africa de sud nu mai vor să fie sclavi. Luptă pentru că vor să trăiască fără căluș la gură. În fotografie: o demonstrație a negrilor sudafricani.

← Și popoarele Indiei își ridică glasul în apărarea cauzii păcii. În această țară imensă, în care secole în șir se născu și-au făcut de cap, crește și se manifestă cu forță impunătoare mișcarea pentru pace. În fotografie: unul din elementele alegorice cu tema păcii, participînd la o demonstrație populară din Bombay.

COLONIALISMUL ȘI A RĂZBOIULUI

Popoarele Asiei nu vor uita niciodată că prima bombă atomică a explodat pe pământul Asiei și că prima victimă a acestei arme a morții a fost un popor asiatic. În clișeu, un ofițer japonez: „Niciodată un nou Hiroshima!”

Un document al vremurilor noastre: reprezentanții unui miliard de locuitori ai Asiei, conducătorii Chinei noi și ai Indiei, s-au întâlnit pentru a-și exprima voința de a statornici prinice legăturii de pace și prietenie pe baza a cinci principii călăuzitoare ale coexistenței pașnice. În fotografie: aspect de la recepția oferită în cinstea premierului chinez Ciu En-lai, cu prilejul vizitei sale în India. De la dreapta la stânga: dr. Rajendra Prasad, președintele Republicii Indiene, premierul Ciu En-lai, dr. S. Radhakrishnan, vicepreședintele Republicii Indiene, și Jawaharlal Nehru, primul ministru al Republicii Indiene.

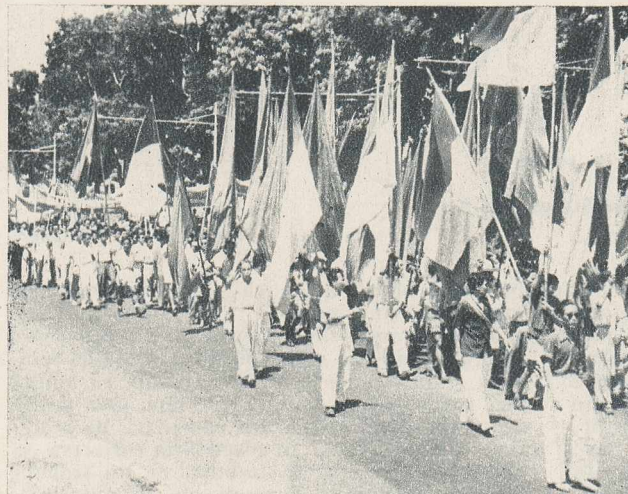
Încetarea focului în Vietnam este una dintre marile izbiniți reputeate de forțele păcii în urma conferinței de la Geneva. Poporul vietnamez, care timp de opt ani a luptat cu arma în mână pentru libertatea și independența patriei sale, și-a văzut încununat eforturile cu această biruință, care a dus la eliberarea unei însemnate părți a țării de sub călcâiul colonialiștilor. În fotografie: intrarea unităților Armatei Populare Vietnameze în orașul Hanoi.

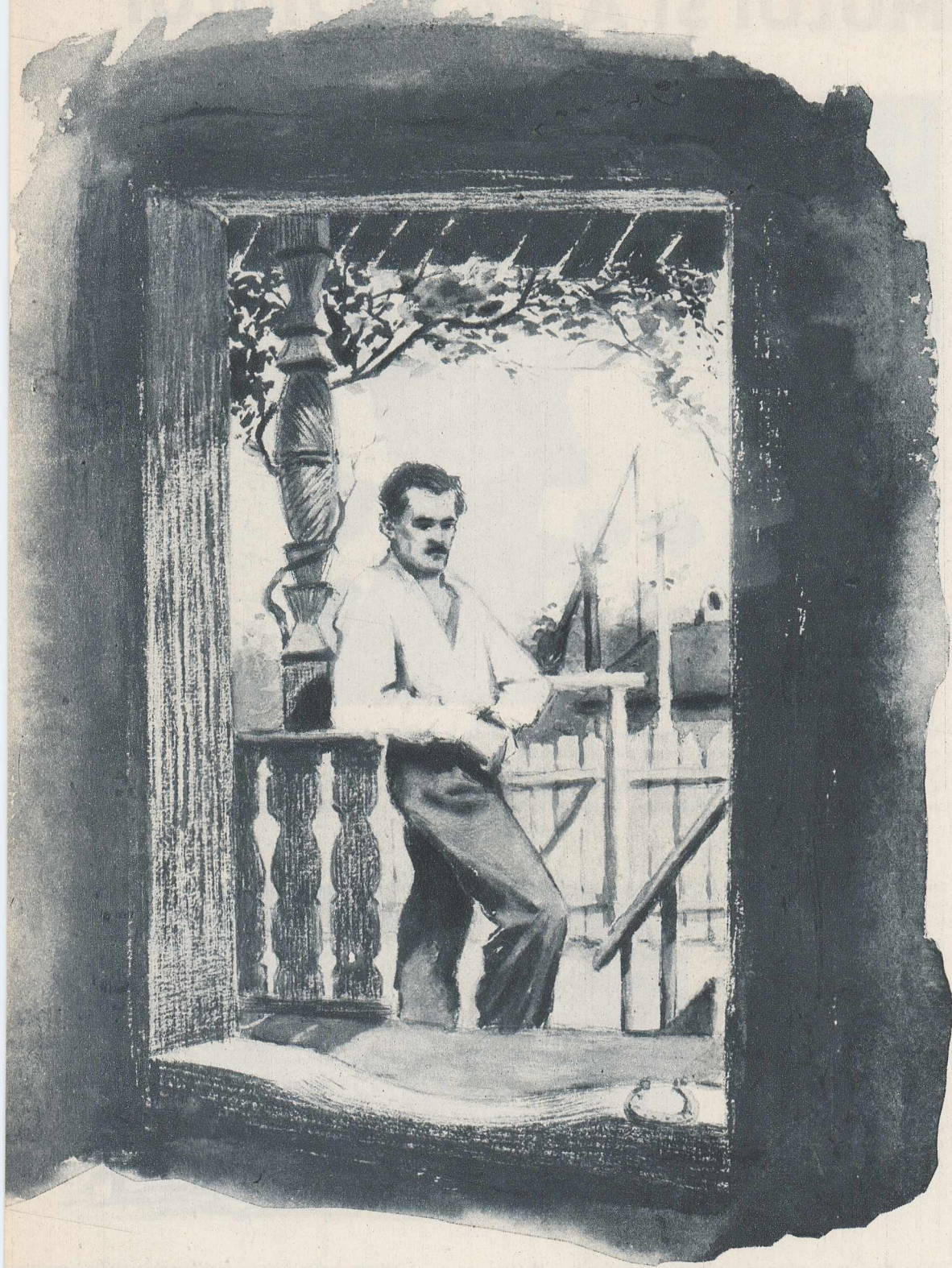

Jomo Keniatta, neînfricatul conducător al luptei de eliberare a negrilor din Kenia, a fost arestat de poliția colonialiștilor englezi. Dar teroarea nu poate înfringe lupta popoarelor asuprite!

Patrioții marocani au plătit cu sîngele lor dorul de libertate. După ciocnirile de stradă de la Casablanca, poliția colonială se grăbește să șteargă urmele noii sale fărâdelețe.

Indonezia — țara gazdă a întâlnirii de la Bandung — se află în primele rînduri ale țărilor asiatice care se ridică hotărît împotriva dominației colonialiste și a pregătirii unui război atomic. Forțele progresiste indoneziane organizează puternice demonstrații antiimperialiste la care participă sute de mii de oameni. În fotografie: o demonstrație de 1 Mai la Djakarta.

P R A G U L

— schiță —

de Ștefan LUCA

Ilustrație de D. NEGREA

Ca și în alte seri, ochii lui Mărian s-au plimbat de-a latul pragului, de la usciorul din stînga spre cel din dreapta, parcă ar fi citit într-o carte deschisă. Multe-ți poate spune un lucru vechi, o casă, o canapea, o masă, peste care s-au scurs anii îmbătrînindu-le cu fiecare zi, pe nesimțite. Lemnul pragului era scorojit, zbîrcit ca un obraz de babă. Uscat și ros, ros mai cu seamă la mijloc, de atîta călcat. În dreapta, abia se mai ținea, ca o măsea stricată,

potcoava batută acolo, ca să poarte noroc, cu vreo 15-16 ani înainte.

Mărian, cum zic, se uita în fiecare seară la prag. Hotărîse mai demult să schimbe scîndura și în fiecare seară se învinuia că amîna fără rost o treabă care nu cere nici prea multă osteneală, nici o risipă din cale-afară de material. De cînd lucra în gospodăria colectivă se obișnuise să spună, de trebuia, de nu trebuia, la orice, material. „Avem nevoie de material”,

ori „nu ne-ai trimis destul material”, sau „împrumutați-ne ceva material”, cîteodată chiar și „putem să vă împrumutăm material” (în împrejurarea din urmă nu uita să adauge grijuliu: „să ne mai gîndim o leacă, să mai vedem, în treaba asta nu poate hotărî singur președintele”). Mărian strîmtoarea în aceeași desagă și scînduri, și cuie, și scoabe, osii, roți și șuruburi, cărămizi și îngrășăminte. Ba chiar și mărunțișurile. Ii plăcea lui vorba asta și altele învățate în ultimii ani.

Se luptase în primăvară mult de tot pentru niște cărămizi, comanda de la fabrică dovedindu-se neîndeștătoare. Reușise însă să înjghebeze o cărămidărie sub dealul Husubei. „Ieftin, bun și la îndemînă”, își spunea Mărian de cîto ori se ducea în Husuba și-l vedea pe Ganea cu cele trei ajutoare, frămîntînd lutul cenușiu. Sau „poala”, cum i se zicea în partea locului. Ganea, ca întotdeauna, glumea:

— Așa, zic eu într-o vară muierii. Stau acasă trei sute de oale și tu ai nimerit-o chiar pe asta și răbă și fără loartă... Măi femeie, ștevia numa-n oală cumsecade se simte bine, altfel îi rea de mama focului. Apoi, din trei sute de oale, tu chiar pe asta...

Mărian îl asculta, rîdea și el. Auzi: Ganea și trei sute de oale!... Iși vedea apoi de drum, vorbind de unul singur.

— S-avem grijă de crengi, adică — adăugă, corectîndu-se — de material pentru ars cărămida. Azi am ajuns la 70.000. Sîntem pe gata cu grajdul. Mîine vine inginerul... o să ne rămînă cărămizi, pe deasupra... iar cu vînzarea lor o „să vedem”. Cărămizile-s de lipsă la mulți oameni din sat.

Iși avea bine întipărite în minte toate socotelile gospodăriei. „Se descurcă Mărian”, spuneau oamenii. Și Mărian, fără să se grăbească, în liniște, întorcea lucrurile pe toate fețele, răbdător, cu cîte un „să vedem”, șoptit din cînd în cînd, ca și cum ar fi încercat să nu piardă un fir nevăzut, pe care-și țesca gîndurile. Tot așa făcea și-atunci cînd își petrecea necazurile cu cele două și jumătate jugăre arătoare și jumătate de finată. Jugărul femeii îl vînduse lui Artimon, în '37. Din una, nu poți face două, nici din trei jugăre, nouă. Alîta grîu, alîta cînepă. „Cît o ajunge, femeie!”... Nu-i prea ieșeau atunci socotelile. Mai luera și-n parte, la Scoreța ori la Artimon. Sta și atunci pe scăune în fața pragului și se gîndea, se îndîrjea, prîvind cum copiii se joacă de-a „lița” cu bricegele pe pămîntul bătătorit cu palma. Pînă la urmă se da bătut. Era cam scurțuță pătura atunci.

Pragul i-a fost de atîția ani martor. În fața lui a stat, tăcut, cu ochii afundați parcă înăuntru, și atunci cînd s-a înscris. Ii cunoștea fiecare creșătură, i-a urmărit fiecare zbîrcitură, cum se adîncește, cum se desface în alt multe creșuri mărunte împrejurul nodurilor cum i-au căzut potcoavei rînd pe rînd, cuietele. Apoi, o vreme nu s-a mai uitat la el.

Și iată că, de cîtăva vreme, pragul îi sar în ochi de cum intră în curte. De cîtăva vreme mai bine spus din primăvară, după serbare „aceea” cînd a fost vorba de vie, cînd el simpotrivit, a simțit că ceva nu merge așa cum ar trebui. În seara aceea și-a adus aminte de prag. L-a cercotat cu băgare de seamă.

— Te-ai învechit rău!

Pe urmă, după ce s-a mai gîndit, a hotărît:

— O să te schimbăm! Ce să-i faci?...

Dar întîrzia să-l schimbo. Se simțea nu ști cum. Și amîna un lucru mărunt, pe care alîdată l-ar fi făcut fără întîrziere. El, care nu trecea niciodată de la o treabă la altă fără ca să se aleagă da ori ba, pe rînd ca la moară.

— N-am schimbat pragul, femeie...

— De-o lună tot asta mi-o spui. Mai dă încolo. Altă treabă n-ai?

— Ei, și tu...

În sinea lui, Mărian își da seama că nu pragul îl sîcîie. Chiar așa. Dă-l încolo de prag vorba femeii, că-i, ia, acolo, un fleac. Ai, îi despre altceva vorba. Numai că despre altceva anume. Mărian nu-și dădea prea lin pede seama. Căuța mereu un fir cu cîte u „să vedem”... Cîteodată, prîntu-o străfu gerare, vedea cu mare limpezime firul cel ad vîrat, și-și da seama că pe el trebuie să meargă. Nu îndrăznea, însă. Și atunci, alături de nemu

lumire, simțea un pic de ușurare de care lui Mărian îi era rușine. Cum de se strecura așa ceva? Ca și cum i-ar fi părut bine că amină o dezlegare, care pînă la urmă tot trebuia să se petreacă...

Mărian știa că anumite socoteli dinainte, de pe cînd își spărgea capul singur, nu mai își au rostul acum, cînd cele trei jugăre s-au făcut trei sute, cînd toate s-au înzecit și răsinzecit... Bine, dar cum să găsească firul?... La asta nu l-a ajutat nici socotitorul, nici chiar tovarășul Achim.

Cu Achim se cunoaște de mult, de pe cînd acesta slujise la Artimon. Într-o vreme, Achim voia chiar să-i cumpere pămîntul din Nirba. Nu l-a cumpărat Achim, l-a cumpărat Artimon. Achim și cu celălalt argat, unul lănos, învinuți pe nedrept c-au pus foc, au fost închiși. Artimon le-a ținut simbria pe cinci ani, fără să le-o mai deie.

Achim s-a întors după 15 ani, în primăvara lui '52, și de atunci au avut vreme să lege la loc prietenia lor cea veche. Mai ales că Achim se dovedise om așezat, chibzuit, cu greutate în cele ce spune. Într-atîta s-a obișnuit să se sfătuiască cu Achim, încît chiar cînd acesta nu era de față, se făcea ca și cum cu el s-ar fi înțeles. Pentru că Mărian, tot ce l-a întrebă pe Achim, acesta i-a răspuns. Și cînd nici el nu găsea răspuns, se gîndeau amîndoi. Achim îi spunea:

— Stai, nu-i totuna — i-a spus cînd un colecător greșise în acte. Tu să-i pretinzi cum zice contractul... O fi el de la raion, dar nu zice bine. Doar și noi știm citi legile.

Și-n capul lui Mărian se făcea lumină. Apoi, Achim a plecat și Mărian continua parcă să stea de vorbă cu el despre toate. Numai că niciodată Mărian nu-i spunea despre firul pe care-l căuta mereu, în fața pragului...

Sînt anumite lucruri pe care poate mai ușor le spui unuia străin, care nu te cunoaște, decît unui om apropiat, care își duce viața alături de tine. Și-aceste anumite lucruri le ascunzi ca nu cumva omul pe care-l cunoști, și care te prețuiește — și tu știi asta — să le afle și să nu te mai prețuiască așa ca înainte. „Aha, asta-mi erai, ai... cum s-ar spune...”

Cum să meargă el, Mărian, la Achim, să-i spuie: „Uite, tovarășe Achim, ce mă frămîntă de o lună de zile și zău, nu știu ce să mă fac?”...

Apoi să afle Achim că de astă dată aici nu-i vorba de contracte, nici de „materiale”, ci-i vorba chiar de Mărian Toader, îi vorba de vie, de cărămizi și de un fel de nepotriveală... „Da, tovarășe Achim, mă simt slab, undeva nu merge bine, undeva am greșit, dar vezi, nu găsesc firul... Ba nu, Achime, îl găsesc, dar să vezi, cînd îl găsesc, aș vrea să nu-l fi găsit... Ce-i drept, mi-i rușine că aflîndu-l, n-am îndrăzneală să merg pe el, pînă la capăt... Simt, Achime, că atunci ar trebui să mă schimb, la, ca pragul ăsta. Și de-aia rușinea că-mi vine oarecum să nu văd greșeala s-amestecă cu o părere de bine că pot amîna așa, de pe o zi pe alta, răfuiala asta cu ce-o mai rămas pe sufletul meu și că n-aș vrea ca oamenii să afle c-am greșit mai mult decît se cade... și stării de-o lună...” „Adică... dumneata ai ascuns ceva, ai de ascuns...” „Apoi, măi Toader — i-ar spune — noi ne cunoaștem de mult și chiar așa mare uceru n-ai fi avînd de ascuns. Poate că toți avem de ascuns ceva. Uite, eu, Achim, am stat mult pe gînduri pînă să-ți spun că am vrut o dată să mă răzbum singur pe Artimon. Din tricina lui am făcut doi inși închisoare din '37 pînă-n '43. Simbria nu ne-a dat-o. Îți dai seama, nu? Să faci atîția ani închisoare pe nedrept! Mai apoi, m-am gîndit că nu-i bine așa. Răzburarea mea n-are ce căuta în felul n care am gîndit-o. Tu m-ai înțeles”. „Mă miră nu pricepi, Toader”, i-ar spune Achim, necleștîndu-și degetele.

Mărian tace și se uită la prag.

Apoi pricepe și ar vrea să nu priceapă, dar -ai ce-i face. Numai un copil s-ascunde cu ața la perete și strigă: „m-am ascuns”, crezînd că nu-l vede nimeni.

Pentru că Mărian Toader nu poate s-ascundă u dinadinsul, deși se ferește... Una și cu una ac două; el s-a purtat cinstit, s-a străduit să meargă lucrurile bine, și-au și mers bine.

An de an, se adăuga cite un atelier, cite un grajd, apoi un camion.

Și, deodată, s-a poticnit undeva. La început nu și-a dat seama. Achim i-ar spune cum i-a spus și șoferului:

— Vezi că a slăbit un șurub. Strînge-l la loc acum, că tot zdruncinîndu-se, o dată pornit, le pomenești că-ți sare roata și nu mai știi pe ce să pui vîna. Mașina merge, merge, și deodată hop!...

O fi mîndria că-i președinte și-i prețuit?

Mărian n-ar fi vrut nici în ruptul capului să se vadă că el era fălos de gospodăria lui colectivă. Doar din primul an, oamenii lui au luat un mare avans. Și oamenii au început să-l laude. Nici cei din Șaroș, nici cei din Nicoleni n-au luat atîta în primul an. Numai că anul trecut, cei din Nicoleni s-au apropiat de gospodăria lui. Achim i-a spus atunci:

— O să vă întrecă. El au pus vie anul ăsta. Peste trei ani să te ții, Toader! Țștia văd ceva mai departe decît noi!

Văd mai departe, pentru că au vie?

Mărian a stat și a socotit. Via nu aduce trei ani nimic aproape... Adică, scade ziua-muncă... Adică o grijă mai mult... Și în primăvară, cînd în adunarea generală s-a ridicat unul și-a cerut să fie pusă vie pe Husuba, el, Mărian, s-a împotrivit și a înșirat cu de-amănuntul, numere și socoteli, pînă ce s-a aminat... S-a aminat cum amină el pragul ăsta. S-a ferit de o greutate. Lasă „să vedem” înfii, să încerce „preznelul”, e-apoi o „să vedem” pe-a cui a fi.

De-abia către seară, după serbare, a venit acasă, mohorit. Cu cifre și socoteli, a dovedit limpede că nu se plătește. Adică, s-a gîndit el în curte, de ce nu se plătește? Și Mărian și-a dat seama c-a greșit. Stai, cum vine, adică ce zi-muncă ai atunci cînd nu folosești tot pămîntul așa cum trebuie, cînd Husuba nu-i folosită? Dar vezi că cei din Nicoleni, dacă nu puneau vie, poate îi întreceau. Dar peste trei ani? O să vie preznelul ăla de președinte să-l cheme la culs. Ai, ai, ai! Greșit, greșit ai socotit, Toader! Munca doar tot se făcea; nu rămînea nefăcută și nici la împărțire nu ar fi fost scădere. S-ar fi făcut mai puțin grîu după deal, dacă în Husuba s-ar fi pus vie, ori nu s-ar fi putut săpa la timp cucuruzul? Ba bine că nu! Așa cum am gîndit io, batem pasul pe loc. Așa, socoteala din anul ăsta o să se potrivească și peste trei ani. Or, îi bine așa? Nu-i mai bine ca peste trei ani să fie o socoteală și mai bună? Ce-i mult acum, să ne pară puțin atunci! Dar lui Toader i-a fost rușine să-și tragă înapoi vorbele spuse. Toată lumea știe că el face socoteli bune, că înainte de-a face un lucru, îl întoarce și-l sucește, nu-i dă pace pînă ce nu-i curat ca lumina zilei. L-ar mai crede? El s-a împotrivit. N-a avut îndrăzneală... Și i-a înșelat. Asta-i, i-a înșelat...

„Una după alta, Mărian, una după alta le-ai făcut. N-ai strîns șurubul de la început... Și, deodată, în fața pragului îl străfulgeră cu o limpezime amețitoare gîndul că el, Mărian, ca și pragul din fața lui, nu s-au schimbat destul, că nici nu s-a gîndit cu dinadins la o schimbare, că-i mai plăce să nu se schimbe. El lucrează ca și atunci, cu trei jugăre, numai că l-a înmulțit pe trei cu o sută, și toate, da, toate le face ca și înainte. Gîndește tot „cu cît?”, „nu se poate mai mult?”, „dacă ne poticnim?”, „om mai vedea ce-a fi mîine.” Dar mai departe de azi nu vrea să păsească cu gîndul. „Să nu care cumva s-avem scrinteală...”

Toate le face ca și cum ar fi singur. Le face cu tragere de inimă, cu dragoste, dar ca și cum ar fi singur. Greu, greu de priceput, dar vine cîteodată în capul omului o limpezime cînd le vezi toate deslușit. Și nu poți să închizi ochii și să uiți că ai văzut ceva, iute ca fulgerul, dar nici să zici apoi că n-ai văzut. Pe firul ăsta n-ar vrea Mărian să meargă...

Și a tăcut. S-a ferit și nu a spus nimic. Nici lui Achim, cînd s-a dus la oraș și s-a abătut pe la școala de cadre.

Și-n seara asta, înainte de-a veni acasă, trecînd pe sub Husuba, Ganea i-a spus că pe simbătă trebuie crengi, adică material. Sint gata optzeci de mii de cărămizi.

— Cu cele patruzeci de mii de la fabrică, fac punct 120.000.

— Bine, las' să fie. Le-om duce la gospodărie. Las' să fie!

Ca atunci cînd aduna sub șură și-n ograda

din dosul casei, tot ce găsea pe drum: lemne, lobde, scurtături, pietroaie, cu gîndul c-or fi bune la ceva. Stringea, de era, de nu era nevoie. Las' să fie!...

„Și ce să fac cu 120.000? Mie-mi trebuie numai 70.000. Rămîn cincizeci. S-ar putea ridica vreo cîteva case”... Și s-a gîndit să le vîndă oamenilor.

Apoi, s-a întors sub Husuba. Să nu fi glumit Ganea, ca și cu cele trei sute de oale?

— Cîte ai zis, Ganeo?

— Optzeci în cap, de mii!

— Glumești?

— Uite-le! Is ca de fabrică. Le perpelim un picuț și fă-ți, Ganeo, casă nouă. Și de-or mai trebui, vom mai face.

Tot drumul, pînă acasă, s-a socotit. Sigur, să le vîndă. Da' cu cît? Ca să folosească gospodăria. Adică să socotim. Cărămizile-s aici, nu la fabrică, aici, sub deal, nu la treizeci de kilometri. Nu mai trebuie omul să se obosească. Om cere mai mult. O să avem și bani mai mulți, și...

Apoi s-a așezat în prag, și-a scos pălăria și a simțit că-l înconjoară o mare nemulțumire. De la cine a vrut el să ceară mai mult? De la membrii gospodăriei? Păi, nu-i ca și cum ai lua dintr-un buzunar și-ai pune în celălalt? Păi, bine-i așa? În loc ca el, președintele, să se gîndească la ei, să se bucure la gîndul că or fi case noi în sat, case la care colectivul a pus mîna și-a ajutat, se gîndesc mai curînd ceilalți... Lui i-a fost greu să se gîndească la așa ceva, i-a fost teamă c-o să slăbească gospodăria. Ca și cu via. De ce să ne legăm, dacă nu ne doare? Da' vezi, că numai pe el nu l-a durut. Iată, pe Ganea l-a durut. Glumește el, dar se vede că-n dosul glumei, îi pasă. Și-s mai mulți poate care gîndesc la fel. Nu vrea Mărian să se prea încerce. Înhamă-te numai la cît poți duce! Or, Ganea a simțit, ca și cei cu via, că gospodăria poate de-acum mai mult, că încercarea moarte n-are. Adică, vinzi mai scump — ca să plătească, cine? Nu tot cei ai gospodăriei? Și cu via nu-i tot așa? Pentru că tu nu ai avut niciodată vie?

Fă-ți, Ganeo, casă nouă. Cu mîinile tale ai netezit fiecare cărămidă, ai ris săptămîni întregi, glumind pe seama sărăciei tale din tinerete, ai așezat, una peste alta, cărămizile și-ai zis: „Uite, astea-s ale lui Pițurcă, numa' să facă ușa largă, să-i încapă nevasta; astea-s ale lui Bițu, ăsta-și face casa-n două zile că are opt brațe de muncă; astea să i le dăm lui Ciuț, să învețe o dată ce-i mai greu: un kil de cuie, sau un kil de lînă; sub astea-l așezăm pe Scoreța, călare pe Artimon, după ce-am aprinde focul, și dă-i bătaie, că de pîrlit îi pîrlesc io...” Și-apoi Ganea se întoarce și-i spune (îi plin pînă la umeri de lut uscat și-i joacă luminițe blînde în ochi): „Apoi, astea să fie ale tale, președinte, c-o venit vremea să-ți faci casă nouă, ca să nu se dărîme aia veche peste voi, și numai bine să scăpăm de tine. De pe acum am început să plîng...”

Pînă și Ganea s-a gîndit la el. Dar el, Mărian, nu s-a gîndit la ei îndeajuns. Să le vînd mai scump? De ce nu i-a venit lui gîndul ăsta al lui Ganea, cu casele? Că și sînt multe case care-s ca vai de ele. Ganea le-a nimerit bine. Așa-i... și lui Pițurcă... și lui Bițu... și lui Ciuț... și lui Ganea... Și de ce nu i-a venit gîndul în felul în care i-a venit lui Ganea?

Mărian Toader se ridică și intră în șură. Știa că sub fin este o grindă în care a vrut să scobească mai demult un vîl pentru vite. Ar fi bună pentru un prag. A jungînd acolo, își schimbă gîndul și se întoarce. „Așa, așa. Mi-i rușine... lasă să-mi fie, Achime... M-am ferit nu numai de tine, dar și de mine. N-am vrut să trec un prag pe care Ganea l-a trecut, n-am putut așa, deodată. Nu că m-am fîlît din cale-afară, Achime! Da' vezi, așa-i omul, socotește cum a apucat, pentru ziua de azi, fără ca să bage de seamă că ziua de azi o aduce pe cea de mîine, și-am rămas în urmă. Și io-s ca pragul ăsta. Amin să-l schimb, ca și cum aș rupe ceva din mine. Îi greu să te desparți de-o parte din tine, Achime, chiar dacă ți-i rușine de partea aceea, dar de lepădat, tot trebuie s-o lepezi pînă la urmă... Acuma-l schimb și apoi... o să facem adunare generală și-o să spun tot, tot, de-a fir-a-păr... și cu via, și cu cărămizile, să hotărască, că io acum știu ce și cum trebuie...”

O zi

Reportaj de Ilarie MURGU

Fotografii de A. LOVINESCU

1

2

3

Ca în fiecare dimineață, linia orizontului dinspre Amara începu să se înmoaie într-o culoare lăptoasă, făcând să pălească sclipirea steluțelor.

Încet și cochet, căsuțele prind repede să se scuture de întuneric. Pe praguri și în patratele ferestrelor se aprind unul câte unul becurile electrice. Din culcușul lor, purceii simt mișcarea celor din casă și acum guiță flămânzi. Le răspund în staule sutele de oi și mielușei. Pe urmă totul se uniformizează într-o melodie suavă, liniștită, ce izvorește de pretutindeni ca o răsufare matinală a pământului.

Dacă ai privi acum de undeva de sus ochiurile de lumină ale satului, ai putea vedea lămurit cum sint răspândite în Baba-Ana casele colectivităților. Fiindcă, la această oră, cei care s-au trezit primii sint oamenii colectivei. Sau cum li se spune în Baba-Ana: neamul Stănciuleștilor.

Printre primii care au dorit să intre în colectiva din comuna Baba-Ana au fost: Ion Stănciu și nevastă-sa. Și unul, și altul au început de îndată să-și cheme în gospodărie toți frații, verii și rudeniile apropiate. Așa s-a întâmplat că pentru ceilalți săteni gospodăria agricolă colectivă „16 Februarie 1933” s-a numit „colectiva Stănciuleștilor”.

Lucrurile acestea s-au petrecut în '50. Chiaburii rîdeau: „Vreau sărăcanii pînc albă pe masă. De unde, cu ce?” E adevărat că pe atunci, cei mai mulți aduceau în colectivă numai o pereche de brațe...

De atunci și pînă azi, însă, această gospodărie agricolă colectivă de

prin părțile Mizilului a fost mereu prima pe regiune. Împletind vrednicia lor cu sfaturile și învățămintele partidului, membrii ei au reluat viața de la început. Patru ani la rînd, călăuzindu-se după cele mai înaintate sfaturi, gospodăria a dat sporuri excepționale de mari la cereale, plante textile, vie și în creșterea septicului. Așa s-a făcut anul trecut cîștigul mediu lunar al unui colectiv (calculat în corespondenți bănești) să fie de 2.000 lei, ca trei sferturi dintre membrii ei să aibă azi case noi (numai în această primăvară își clădesc locuințe proprii 20 de familii), ca gospodăria să-și fi putut cumpăra în toamna trecută un camion „Molotov” și să aducă în comună lumina electrică și radioficarea.

...Dar să ne întoarcem la activitatea din această dimineață. Ulicioarele sint pline toate acum de o lume pestriță, veselă și grăbită ce se îndreaptă spre sediul G.A.C. ului. Din geamurile deschise ale caselor izbucnesc melodiile săltărețe ale dimineții, răspândite de megafonanele aparatelor de radio.

În fața sediului stau strînși mai mult de 100 de colectiviști. Pare ar fi în zi de duminică sau de sârbătoare. E ușor, însă, de observat că lumea stă împărțită în patru grupe mari. Iată în curte, adunați în jurul unui bărbat înalt, tovarășul Cristache Burlacu, stau ce din brigada viticolă. Mai spre intrare s-au strîns cei ce lucrează la legumicultură, conduși de brigadierul Iacob S. Petria. În uliță, al două brigăzi: cea a tovarășului Petre Crețu, pentru arat, și cea car

1 Ca în fiecare dimineață, primii care pleacă sint cei din brigăzile ce lucrează pe locurile cele mai îndepărtate. Cu acest camion nou, pe care gospodăria l-a cumpărat după recolta toamnei lui '54, drumul este parcurs, și la dus, și la întors, în timp foarte scurt.

2 Am ajuns la brigada condusă de Gheorghe Popescu. Temperatura solului, măsurată de inginerul agronom al circumscripției, s-a dovedit azi a fi propice semănării porumbului. Pe lotul acesta, brăzdat de marcatori, va fi semănată, în cuiburi dispuse în pătrășărie hibridă de porumb. Toate acestea, plus respectarea în continuare a regulilor agrotehnice, îl îndreptătesc pe președintele Stănciu (miiloc) să spera într-o recoltă de 4000 kg la hectar.

3 În muguri, în colțisorul ierbii, în behăitul mieilor, primăvara a răsărit proaspătă și plîpîndă. În luna martie, colectiva s-a îmbogățit cu peste 400 de vlăstare.

6

a colectivă

însămânțează, condusă de brigadierul Gheorghe Popescu.

Și anul acesta colectivității sînt hotărîți să-și întrecă toate succesele de pînă acum. Chemînd la întrecere cinci gospodării colective din regiunea Ploești, ei sînt de pe acum aproape siguri de victorie. Pregătindu-și cu grijă, încă din timpul iernii, atelajele, arînd la vreme și mărind suprafețele destinate porumbului și car-

tofului, verificînd din vreme puterea de încolțire a semințelor și semănînd loturi cu sămînță hibridă de porumb — ei sînt hotărîți să aducă un prețios aport la obținerea celor 10.000.000 tone cereale — marea sarcină trasată de partid oamenilor muncii din agricultură.

Să-i urmărim împreună cu dumneavoastră de-a lungul unei zile de muncă, luîndu-ne ca însoțitor reporterul nostru fotografic.

4 Tot primăvara se controlează, se curăță și se introduc rame noi în coșnițele albinelor. Treaba aceasta a fost încredințată harnicului și priceputului prisăcar Ion V. Stoica.

6 Abia au trecut tractoarele pe locul unde acum un an se întindeau lanurile de grîu și colectivității au și început să semene sfeclă de zahăr și sfeclă furajeră. Frumoasa recoltă obținută în 1954, precum și experiența căpătată, i-au făcut ca anul acesta să se angajeze față de fabrica de zahăr din Chitila să obțină 30.000 kg sfeclă de zahăr la hectar.

5 Stanca Balasa era cit pe aci să taie tocmai coarda de rod. Tăiatul viței cere multă pricepere și atenție, lucruri care nu pot fi învățate după numai trei zile de muncă. Tocmai de aceea tovarășa Stanca nu se simte de loc supărată de muștrările brigadierului Cristache Burlacu.

7 Să ne întoarcem acum scurt timp în sat. Străzile și ogrăzile lui par pustii cu totul. Toată mulțimea de săteni pe care am zărit-o înainte cu o oră s-a respirat grăbită spre marginile lui. Într-un singur loc al comunei găsim în continuare multă agitație și veselie: Școala elementară. În timp ce părinții sînt la muncă, copiii sub atenta supraveghere a învățătorilor lor, primesc lumina cărții. Iar în recreație jocurile se încep vesele...

8 Ora amiezii... Una dintre echipe s-a așezat la masă. Printre membrii ei sînt harnicii tineri Petre R. Neagu și Nicolai V. Radu, care au dezgropat pînă acum peste 500 de butuci. Ei vor să depășească echipa cu care sînt în întrecere, echipă în care lucrează și Florica St. Mincu, care a realizat 556 butuci dezgropați.

9 Frumoasa recoltă de struguri a anului 1954 le-a adus colectivităților din Baba-Ana multă bucurie și încurcătură, în același timp. Vinul fusese cînt de mult, că depozitele planificate nu ajunseseră. Printr-o îngrijire și mai minuțioasă a loturilor viticole, se așteaptă în toamna aceasta o producție sporită de vin. Tocmai de aceea membrii gospodăriei se îngrijesc din vreme, construind această cramă necesară depozitării butoaielor.

10 Tînărul Gavrilă N. Ion a înapoiat bibliotecii cartea „Desfășurarea” de Marin Preda și a cerut în schimb „Al nouălea val” de I. Ehrenburg. Dar bibliotecarul Nicolai V. Radu îl îndeamnă să ia deopotrivă și o broșură privind muncile agricole de primăvară.

11 E seară. Ziua de lucru s-a terminat. Dar azi colectivității nu se grăbesc spre case, deoarece în această zi pot să-și cunoască rezultatul muncii pe timp de o lună. Ei cercetează atent listele de zile-muncă afișate de secretarul Gheorghe Păpălea. În această lună fruntași în zile-muncă sînt tovarășii Ion Gh. Neagu și Ștefan D. Iacob.

12 După o zi încheiată de muncă, o snoavă sau o vorbă dulce la un pahar de vin sînt întotdeauna bine venite.

ALBANIA

de Jorge AMADO
scriitor brazilian

„Un popor mic? O țară mică? Nu. Noi sîntem astăzi aliații Uniunii Sovietice și alături de popoarele sovietice noi sîntem 201 milioane și sîntem de neînvinși.”
(un țărăn albanez)

...Republica aceasta este aproape ceva mai mare decît cel mai mic stat al Braziliei, puțin mai mare decît Sergipe: 27.000 kilometri pătrați; 1.200.000 locuitori — jumătate din populația orașului Rio de Janeiro. Și totuși, ce țară mare, ce popor minunat, ce exemplu pentru întreaga lume!

Oamenii aceștia știu că sînt astăzi de nebiruit; ei știu că alături de ei se găsesc sute de milioane de oameni din toate țările, aparținînd tuturor raselor, vorbind toate limbile.

...Măreția peisajului abia îmi cuprinde dragostea pentru Albania, dragoste ce stăruie de mult în adîncul inimii mele, încă de cînd scriitorul Sako mi-a vorbit de țara lui la Congresul Mondial al intelectualilor pentru pace de la Wrocław.

... Ajungem la Tirana, orașul așezat într-o vale surîzătoare, dominată de arbori și coline. Marile edificii moderne se ridică majestuos, alături de vechiul oraș, de casele cu ferestre mici roșii, verzi sau albastre, care mă transportă, pentru cîteva clipe, pe pămîntul meu natal, în nordul Braziliei. Minaretul marii moschei se înalță alături de un turn florentin. Deasupra clădirilor, stenguri roșii filșite în bătaia vîntului. Avionul zboară deasupra orașului la mică altitudine; străzile sînt împodobite cu placarde care anunță Congresul păcii și salută pe delegați. O brigadă de tineri trec cîntînd printr-o grădină. Brațele se agită și salută avionul. Acest prim gest de întîmpinare cordială, îl vedem peste tot în ferestrele caselor, în piețele pline de lume, în steagurile desfășurate, în sărbătoarele, în această sărbătoare permanentă a muncii și a vieții cucerite, care înseamnă Republica Populară Albania.

13 Rînd pe rînd, au amuțit toate zgomotele din sat. În ochiurile geamurilor luminile se sting somnoroase una cîte una. O singură fereastră stăruie mare, luminoasă, pînă spre miezul nopții: într-una din camerele afiate în sediul colectivei, munca continuă și acum împreună cu secretarul organizației de bază și în prezența secretarilor și brigadierilor colectivei, se analizează activitatea zilei scurse, pregătind în amănunt desfășurarea lucrărilor din dimineața următoare.

DE LA AGRESIUNE LA CAPITULAREA NECONDIȚIONATĂ

de I. LUDO

Ilustrație de Eugen TARU

Capitularea fără condiții, semnată acum zece ani, la 8 mai 1945, de către niște generali hitleriști lipsiți de glorie și de onoare, pecetluia rușinoasa înfrângere militară și politică a regimului de ucigași care timp de doisprezece ani a pregătit, cu atîta mîgală, dezastrul național al Germaniei. Și, totuși, cît de vesel și de dinamic și-au pornit naziștii agresiunea!

Atacul a început în Polonia. Sub pretextul că guvernul din Varșovia nu s-a arătat dispus pînă la ora cutare și cutare să restituie Germaniei Dantzigul și „Coridorul polonez”, bande naziste înarmate invadară teritoriul Poloniei, în zorii zilei de 1 septembrie 1939.

A doua zi, la 2 septembrie, un reprezentant al guvernului francez declara în fața Adunării deputaților că „Polonia a fost obiectul celei mai nedrepte și mai brutale agresiuni. Națiunile care au garantat independența Poloniei sînt obligate să intervină spre a o apăra”.

Națiunile la care se referea exponentul guvernului francez erau: Franța și Anglia. Trebuie să arătăm aici că mai exista în Europa un stat care se arătase, în nenumerate rînduri, dispus să garanteze, printr-un pact de asistență mutuală, independența Poloniei: Uniunea Sovietică. Dar s-au găsit alte două state, în lumea „democratică” apuseană, care și-au pus în joc toată abilitatea lor politică spre a împiedica Polonia să încheie un asemenea pact cu Uniunea Sovietică. Aceste două state erau: Franța și Anglia.

Așadar, în acea ședință din 2 septembrie 1939, reprezentantul guvernului francez arăta că, dacă Polonia este atacată, Franța și Anglia sînt datorate să-i sară în ajutor. „Ambasadorul nostru la Berlin — spunea el în continuare — a reamintit de mai multe ori cancelarului Hitler că, dacă s-ar produce vreo agresiune germană împotriva Poloniei, noi ne vom împlini angajamentul. Și la 1 iulie, la Paris, domnul ministru de externe spunea domnului ambasador al Germaniei în Franța: Franța are angajamente precise cu Polonia. Aceste angajamente s-au întărit și mai mult în urma ultimelor evenimente. În consecință, Franța va fi alături de Polonia imediat ce Polonia va lua arma în mînă”. Or — adăuga reprezentatul guvernului francez — „Marea Britanie și Franța nu sînt puteri care și-ar putea renega sau care s-ar putea gîndi să-și renega semnătura”.

În aceeași zi de 2 septembrie 1939, la aceeași oră, bătrînul Neville Chamberlain, președintele guvernului englez, făcea o declarație similară în Camera lorzilor. Cum, însă, anumiți membri ai Camerei lorzilor, sprijiniți pe unele precedente care nu erau o recomandare prea strălucită pentru buna-credință a lui Chamberlain, își exprimaseră îndoiala că guvernul ar fi, într-adevăr, prea grăbit să-și respecte angajamentele, bătrînul președinte de consiliu protestă: „As fi îngrozit dacă această Cameră ar putea crede un singur moment că declarațiile mele ar trăda cea mai mică șovăială în atitudinea pe care guvernul francez și noi am și luat-o”.

Spre uimirea lumii întregi, guvernele de la Paris și de la Londra se ținură de cuvînt: a doua zi notificară lui Hitler că, întrucît guvernul german refuză să-și retragă trupele de pe teritoriul polonez spre a putea ajunge la o soluție a conflictului cu Polonia prin buni înțelțeri, Franța și Anglia se consideră în stare de război cu Germania. Acest fapt se petrecea pe ziua de 3 septembrie 1939. Numai că, de a dezlănțuirea agresiunii naziste trecuseră trei zile. În aceste trei zile, bandele lui Hitler pătrunseseră adînc în Polonia. Armata polonă, rădată de un guvern și de un stat major hiterizate pînă în măduva oaselor, se arătă de la început prea slabă să reziste iuresului motorizat al naziștilor. Iar Hitler, care în perioada

aceea probabil știa ce știa, nu ținu seama de declarația de război anglo-franceză și, amețit de succes, își continuă operațiile în tempo-ul mult visatului Blitz-Krieg. În trei săptămîni — atîta a ținut așa-zisul război germano-polon: numai trei săptămîni — situația din Polonia era lămurită. În seara de 20 septembrie 1939, agenția nazistă „Deutsche Dienst” publica în buletinul ei suplimentar că: „Războiul pe frontul de est s-a terminat”. Mai tîrziu cu patru săptămîni, în ziua de 16 octombrie 1939, comandamentul german anunța că: „De acum înainte, înaltul comandament nu va mai da comunicate asupra situației din est”.

Nici nu mai era nevoie: frontul de est era lichidat. Lichidat în trei săptămîni din punctul de vedere militar, lichidat în șase săptămîni din punctul de vedere al amănuntelor administrative de ocupație.

Dar armata franceză, care trebuia să sară din primul moment în ajutorul Poloniei, ce făcea între timp?

Pițită îndărătul liniei Maginot, juca belotă.

Ca să sperie pe inamic?

Nu! Ci ca să nu moară de plictiseală.

Și armata engleză?

Cu armata engleză lucrurile nu se mai petreceau așa. Spre deosebire de armata franceză, care juca belotă, armata engleză juca bridge.

Ca să sperie pe inamic?

Nu! Ci ca să nu moară de plictiseală.

Erau două concepții strategice cu desăvîșire opuse, care urmăreau, totuși, cu șanse egale, unul și același obiectiv: să nu moară de plictiseală.

Prin urmare, în timp ce Polonia era literalmente înecată în sînge, armata franceză și cea engleză, în loc să lupte împotriva bandelor naziste, luptau împotriva unui alt inamic, pe care statele majore respective îl socoteau mult mai primejdios: plictiseala. Era marea problemă a comandamentelor francez și englez, plictiseala aceasta. Milioanele de soldați francezi și englezi murceau de plictiseală, acolo, în apus, cînd aici, în răsăritul Europei, o țară aliată de 32 milioane locuitori era ravășită din temelii de tunurile, tancurile și avioanele naziste, secundate de o infanterie de ucigași care măcelăreau, fără alege, militari și civili, bărbați și femei, bătrîni și copii, în numele crucii lor încîrțigate.

De ce erau lăsate să se plictisească trupele franco-engleze era un mister pentru toată lumea apuseană care, de nezacă nu-l poate dezlega, făcea nenumerate glume pe socoteala acestui război sui-generis, poreclit de francezi, în bătaie de joc, „drôle de guerre” — „război caraghios”. Și încă ce caraghios! Tragic de caraghios! În lumina sinistră a frontului de răsărit, unde, pămîntul se cutremura de vaielele milioane de femei și copii torturați de sadica „rasă aleasă” a bandelor de asasini hiteriști.

tot ce se petrecea pe frontul de apus părea ciudat de „caraghios”. „Caraghiosă” era linia Maginot, pe care propaganda interesată o prezenta poporului francez ca inexpugnabilă și care, acum, era transformată într-o nevinovată cafenea, lungă de cîteva sute de kilometri. „Caraghiosă” era toată mobilizarea unei armate despre care comandamentul suprem nădușea tot lăudînd o că ar fi „cea mai frumoasă” armată din lume și care, acum, devenise, pe drept cuvînt, o simplă expoziție de „frumuseți” militare. „Caraghioase” erau toate măsurile care desființau viața civilă a statului și o puneau, fără nici o justificare vizibilă, sub rigorile unui regim de război. Și, în special, „caraghioase” erau comunicatele de pe frontul de vest.

Comunicatele erau piperul războiului „caraghios” de pe frontul de vest. La 1 octombrie 1939, o lună după ce a început războiul în Polonia, întreaga omenire putea să afle, din comunicatul francez, că: „Ziua a fost calmă. Tir de artilerie de ambele părți, la est de Saare”; din comunicatul englez că: „Aviația britanică a efectuat un zbor de recunoaștere în Germania, în seara de sîmbătă. Toate avioanele britanice s-au înapoiat nevătămate la bazele lor”; iar din cel german, că: „La vest, focul artileriei dușmane este mai violent în regiunea Saarbrücken. În afară de aceasta, nici o activitate de luptă care să merite a fi relevată”.

După patru luni și jumătate de la dezlănțuirea agresiunii naziste în Polonia, comunicatele armatelor adverse de pe frontul de vest erau și mai „caraghioase”.

„Pe frontul de vest — spuneau nemții în comunicatul lor din 13 ianuarie 1940 — nici un eveniment vrednic de semnalat”. Iar francezii, în comunicatul lor din aceeași zi: „Activitate sporită a artileriei în diferite puncte ale frontului între Blies și Rhin. Aviația activă de o parte și de alta”.

Și „caraghioslicul“ creștea, creștea zi de zi, pînă ce comandamentul francez reuși să exprime tot ce se petrece pe frontul de vest numai în trei cuvinte: „*Nimic de semnalat*“. Astfel, la 7 februarie 1940, după cinci luni și ceva de la atacul nazist împotriva Poloniei, comunicatul francez spunea: „*Nimic de semnalat*“.

Era culmea sobrietății stilistice peste care, desigur, nu se putea trece, deoarece, după alte trei luni, la 29 aprilie 1940, cînd se împlineau OPT LUNI de la agresiunea nazistă, comunicatul francez tot acolo ținea: „*Nimic de semnalat*“.

Putea să vadă oricine că nu era „*nimic de semnalat*“. Dar dacă nu este „*nimic de semnalat*“ pe frontul de vest, cînd în Polonia cea de opt luni ocupată nazistii își pot face de cap fără ca guvernele aliate din apus să miște un deget, de ce mai stau sub arme milioane de soldați francezi și englezi? Cui îi poate fi de folos tot deranjul acesta în viața milioaneilor de cetățeni francezi și englezi care au fost ruși de la ocupațiile lor pașnice și echipați de război, spre a duce, pe linia Maginot, o viață de cîrțită, sub picurul monoton al unor comunicate anoste care „n-au nimic de semnalat“? De ce nu sînt trimiși acasă acești fii, logodnici, soți și părinți, să-și vadă mai departe în liniște de nevoile lor și ale familiilor lor? Ce stau și așteaptă?

Fiindcă era clar că așteptau. Ce anume așteptau, încă nu știa nimeni. Dar dacă cineva, răzbit de plictisală, ar fi adormit în ziua de 29 aprilie 1940, cînd comunicatul francez spunea categoric că nu este „*nimic de semnalat*“ — și s-ar fi trezit la 10 mai 1940, adică peste numai douăsprezece zile, n-ar mai fi putut să readormă, atît de uluitoare era schimbarea intervenită între timp pe frontul de vest. Norvegia — ocupată de nazisti. Olanda — ocupată de nazisti. Danemarca — ocupată de nazisti. Luxemburgul — ocupat de nazisti. Belgia — ocupată de nazisti. Iar Franța, însăși Franța, atacată de nazisti, care acum înaintau cu aceeași viteză pe teritoriul francez, cum înaintaseră cu opt luni în urmă în Polonia.

Se sfîrșise, așadar, cu războiul „caraghios“... La 29 aprilie 1940, nu era nimic de semnalat pe frontul de vest, dar după șapte săptămîni frontul de vest era desființat. La 14 iunie, după un război de cinci săptămîni, pe teritoriul francez, Parisul cădea în mîna hitleriștilor,

fără luptă, iar la 22 iunie, trădătorii Pétain și Laval acceptau un armistițiu care dădea Franța pe mîna lui Hitler.

Și numai atunci lumea înțelese ce au așteptat armatele franceză și engleză timp de opt luni, fără să întreprindă nimic împotriva naziștilor care ocupaseră țara aliată Polonia: ARMATELE FRANCEZĂ ȘI ENGLEZĂ AU AȘTEPTAT CA HITLER, DUPĂ CE A ÎNFULECAT, DINTR-O SINGURĂ ÎMBUCĂTURĂ, POLONIA, SĂ SE PREGĂTEASCĂ ÎN LINIȘTE PENTRU URMĂTORUL BANCHET LA CARE AVEA SĂ ÎNGHITĂ, RÎND PER ÎND, FĂRĂ MARI DIFICULTĂȚI, IUGOSLAVIA, GRECIA, NORVEGIA, LUXEMBURGUL, BELGIA, DANEMARCA, OLANDA ȘI FRANȚA. Asta li s-a ordonat să aștepte, pe linia Maginot, milioane de soldați francezi și englezi: să le vină și lor rîndul la bătaie, în momentul cînd va hotărî fuhrerul Hitler.

Explicația aceasta era și cea mai exactă interpretare a imaginii ce și-o construise Hitler despre tot restul lumii, în cei șapte ani de cînd se afla la putere. Uitînd cu desăvîrșire că succesele lui, numite „germane“, erau atît de ușoare pentru că erau alît de pîrintește ușurate de către marile capitaluri de pretutindeni, care nu mai puteau fi numite „germane“, ci și „germane“, deoarece erau și foarte engleze, și foarte franceze, și cu tendințe de a deveni foarte-foarte americane, așa cum astăzi, după zece ani de la armistițiu, au ajuns a fi majoritatea capitalurilor care ajută la reînarmarea Germaniei neo-naziste a lui Adenauer: uitînd cu totul că întreaga lui măreție politică depinde numai de capriciile acestor capitaluri, care-l puteau da oricînd afară din slujba lui de „om providențial“ al Germaniei, fără nici un fel de preavîz, ci numai cu un simplu scuipat — uitînd toate acestea, Hitler, nerod și dement, începuse să creadă că, într-adevăr, fiecare țară de pe pămînt n-are altă treabă decît să aștepte, răbdătoare și resemnată, dacă nu chiar măgulită, ora cînd dumnealui va avea bunăvoința să-i facă favoarea s-o cotopească.

Mînat de această credință, Hitler, după un an de la „victoria“ lui din apus, se aruncă — la 21 iunie 1941 — cu toată puterea lui de șoc, asupra Uniunii Sovietice. Cu Uniunea Sovietică, Hitler hotărîse să-și piardă vremea cel mult două luni. Atîta răgaz acorda el poporu-

lui sovietic pentru a se lăsa ocupat: două luni. Dar și aceste două luni păreau un termen prea lung pentru admiratorii lui Hitler. De ce două luni, cînd nu trebuie decît cel mult zece zile? Zece zile, și atît!

Nu sînt decît 14 ani de cînd Antonescu, zis „mareșalul“, a ordonat, în acea zi de 21 iunie 1941, trupelor lui să treacă Prutul, spre a se fotografia călări pe cămile în Crimeea. Așa că nu ne este greu să ne amintim cu ce foc profeteau hitlerodonții noștri zdrobirea Armatei Sovietice numai în zece zile:

— N-avem ce face cu ei!... Intrăm în ei ca-n unt!... În zece zile sîntem la Moscova!... În zece zile!...

Hitler, bărbat serios, nu se lăsă totuși impresionat și nu vru să scurteze termenul nici cu o zi. A zis două luni — rămîne așa: două luni! Nu pentru că i-ar trebui două luni ca să bata Armata Sovietică. Problema aceasta nici nu se punea. Cu Armata Sovietică isprăvește în cîteva zile. Dar țara, țara e mare. Asta e tot esurul: țara e mare și nu poate fi ocupată în cîteva zile. Deci, rămîne stabilit: două luni. Peste două luni, ne plîmbăm pe bulevardele Moscovei.

După de trei ori două luni, la începutul lui decembrie 1941, radio Berlin era autorizat să anunțe: „*De pe acum se poate vedea, cu un binoclu bun, partea interioară a Moscovei*“.

Binoclu era excelent: de la distanța la care se aflau, naziștii putură vedea foarte bine partea interioară a Moscovei. Dar numai cîteva zile — pentru că, la 6 decembrie 1941, trupele sovietice luară ofensiva în fața Moscovei și, după o săptămînă de lupte, zvîrliră bandele naziste la o sută de kilometri îndărăt. De la o asemenea depărtare, naziștii, oricît de bun ar fi fost binoclu, nu mai putură să vadă „partea interioară a Moscovei“.

Supărat foc că generalii lui nu mai văd „partea interioară a Moscovei“, nici măcar cu binoclu, Hitler luă, el, comanda supremă a handelor, în ziua de 21 decembrie 1941, și hotărî să cucerească, el, Moscova, dar de astă dată pe ocolite: prin Stalingrad.

Că va cuceri Stalingradul, era tot atît de sigur, pe cît de sigur a fost că va cuceri Moscova. Nouă luni mai tîrziu, la 30 septembrie 1942, Hitler mugea la radio: „*Vom lua Stalingradul!*“ Dar nu se știe care diavol l-a împins

A. E. BACONSKI

JAZZ

I

Pe estrada de lemn cîntăreții de jazz apar în hainele negre. Saxofoanele, tobele, ghitarele, banjourile încep să țipe cu disperare... Acuma prin mii de unde se răspîndește-un zgomot infernal. Poate undeva, în New-York, perechi de dansatori încep să se clatine halucinați într-o obsedanță, dementă animație. Dar eu sînt departe de voi... În liniștea serii vă aud și disting în jazul vostru o întregă lume.

Aud o lume deznădăjduită ce se scufundă-ncet, ca un transatlantic, în valurile verzi ale oceanului și ale vremii.

O, clarinete, trompete, țipați ascuțit! Pe-o strădă gonește un negru urmărit de zece, douăzeci, treizeci de albi. În ochii lui îngroziți cad stelele. Țipați, fluierați cu stridență... Poate curînd vor reuși să-l prindă... Swing! Patronul va plăti satisfăcut. Mugiți, saxofoane, ca bivoliții preeriilor din West. Toți trebuie să fie ameliți, să se trezească în ei sălbăticia pădurii. Cîntați, o gangsteri ai jazului, să nu se vadă nimic, să nu se audă nimic... Fumul albastru al nebunii să-nvăluie noaptea!

II

Acum o liniște să vă cuprindă... Doar periile de oțel să lingă mîrlînd alama ca niște gheare. Strunele ghitarelor să zgîrie încet sticla văzduhului. E noapte. În Hudson dorm clătînîndu-se luminile și vapoarele urlașe descarcă pe-ntuneric în ocean tone de cafea sau de cereale. Nu tulburați plutirea lor domoală. Liniște — doar pistonul în surdina ar putea începe o melodie nostalgică lent, lent, obsedant.

E noapte.

În cartiere-ndepărtate dorm flămînzi șomerii Istovii de așteptare. Încet, lin, să nu se trezească pruncii, sîfșîind cu plînsul lor această desfățare. Sau poate cetățeanul care taie oțelul greu al caselor de bani, în aceste ceasuri firzii, ar putea să tresară. Nu trebuie. Numai pistonul ar putea în surdina să cînte ceva nostalgic anesteziant. Să nu se trezească flămînzii. Să doarmă cartierele pierdute în ceața ce coboară pe oraș.

III

Destul! E rîndul vostru, instrumente zgomotoase, cei cu dolari pușini s-au dus acasă. Tîlharul a intrat în bar să bea pentru victoria deplină. E foarte tîrziu... O toropeală adîncă a cuprins cartierele sărace și Harlemul. Să piară melodia! O, baterist, tobele tale să-ntunece și mai tare bezna! Vrem să înnebunim, să uităm totul. Ar trebui să apară femeile și jazul să le urle decăderea. Să vultască jaz-bandul... Nimica nu ne poate nspăimînta. Avem grămezi de bombe cu aripi. Vuiți, baterii! Ca tunetul vom goni pe deasupra pămîntului...

să adauge: „Era cuceririlor este terminată pentru Germania“.

Profeția s-a adevărat. Cu Stalingradul, era cuceririlor pentru Germania nazistă se termina. Incepea era dezastrelor. La 23 noiembrie 1942, armata a șasea germană, compusă din 22 divizii, era încercuită la Stalingrad, iar la 31 ianuarie 1943, se preda Armatei Sovietice.

Din acel moment, Hitler lua drumul ultimei și celei mai răsunătoare „victorii” a lui. „Providența”, care-l ajutase să bată Polonia, Iugoslavia, Grecia, Danemarca, Belgia, Olanda, Luxemburgul, Franța — îl ajută, în sfârșit, să bată și Germania, propria lui moșie, Germania, careia îi asigură una din cele mai crâncene înfringeri din câte a cunoscut vreodată istoria. Dacă la 31 ianuarie 1943, o dată cu Stalingrad, era cuceririlor s-a terminat — după Stalingrad, Kursk, Bielgorod, Rostov-pe-Don, Vorosilovgrad etc. etc., — la 8 iulie 1943, prin ordinul de defensivă dat de Führer bandelor lui, s-a terminat și era atacurilor. La 8 iulie 1943, începea pentru naști o nouă eră: era în care trebuiau să-și apere ciolanele.

Cît trecuse de cînd fîlharii naști vedeau prin binoclu „interiorul Moscovei”? Numai doi ani. Numai cu doi ani în urmă ardeau de nerăbdare să cucerească Moscova. Acum, bravele armate ale Führerului ardeau de nerăbdare să cucerească Berlinul, al cărui interior îl vedeau tot mai bine, cu același binoclu. Cînd s-a lăudat Hitler că armatele lui se vor plimba peste două luni pe bulevardele Moscovei? La 21 iunie 1941. Deși au trebuit să treacă trei ani, totuși s-a ținut de cuvînt: la 17 iulie 1944, soldații și ofițerii lui Hitler au defilat pe străzile Moscovei. Dar nu ca învingători, ci ca prizonieri.

După cîteva luni de la defilarea aceasta a prizonierilor nemți, Armata Sovietică elibera Polonia, România, Bulgaria, Iugoslavia, Ungaria, Cehoslovacia și înainta, într-un mars vertiginos, spre Berlin. Dar Hitler, trimisul lui Dumnezeu pe capul poporului german, declara în ordinul de zi — ultimul lui ordin de zi — dat cu prilejul anului nou 1945: „Anul 1945 va fi anul întorsăturii istorice”.

A fost primul și ultimul adevăr rostit de Hitler în întreaga lui carieră de derbedeu politic. Credința lui oarbă în miracole îl făcea să spera într-un miracol de ultimul ceas. Dar

miracolul nu s-a produs, ci s-a produs cea istorică întorsătură, care la 1 ianuarie 1945 se și afla în mers. La 16 aprilie 1945, Armata Sovietică arunca împotriva Berlinului douăzeci și două de mii de tunuri, patru mii de tancuri și cinci mii de avioane, iar peste șapte zile, la 23 aprilie, primele trupe sovietice pătrundeau în Berlin. Inevitabila întorsătură istorică era fapt împlinit.

Totuși, numai cu trei zile înainte, la 20 aprilie, Göbbels, într-un discurs omagial rostit la radio, la adresa lui Hitler care împlinea în acea zi 56 de ani, spunea:

„Dacă lumea — și nu numai lumea noastră, ci tot restul lumii — mai există, cui altuia trebuie să mulțumească, dacă nu Führerului. Cine altul va indica omenirii în ce direcție să se îndrepte, dacă nu Führerul?”

Da, se înțelege! Dacă la 20 aprilie 1945, nu numai Germania, ci tot restul Europei mai exista, cui, dacă nu lui Hitler, i se cuvenea recunoștința? Cui trebuia să i se aducă mulțumiri, dacă nu lui Hitler, că în țările care s-au găsit vremelnice sub călcîiul nazist, bandele lui n-au ucis pe toți copiii și toate femeile? Cui trebuia să i se aducă osanale, dacă nu lui Hitler, că nu au fost aruncate în aer toate orașele, toate târgurile, toate satele pe unde au trecut hoardele de asasiini hitleristi?

Din acest punct de vedere, Göbbels avea dreptate: lumea trebuia să-i mulțumească lui Hitler. Nimănui, însă, nu-i putea trece prin minte, la 20 aprilie 1945, cînd trupele sovietice erau la porțile Berlinului, în ce direcție Führerul va indica omenirii să se îndrepte — și, mai ales, nimeni nu bănuia, la 20 aprilie 1945, că nu vor trece decît zece zile, pentru ca Führerul să și dea omenirii această indicație. La 2 mai, după ce garnizoana Berlinului a capitulat și trupele sovietice, care și-au făcut drum printre ruinele fostei Cancelarii a celui de al treilea Reich, au dat de Göbbels, mort de frica morții prin otrăvire, în mijlocul altor cadavre neidentificabile de sinucigași ca și el — lumea a înțeles în ce direcție voia Hitler să-i indice să se îndrepte: în direcția sinuciderii. Pînă la sinucidere, Hitler, Himmler, Göbbels, Göring, reprezentanții cei mai autorizați ai scriinței doctrine naziste, își încheiau aventura lor de spărgători și asasini, care, pentru a-și împlini conștiințios sarcina ce li s-a dat de către bancherii de pretutindeni, după ce au făcut atîta rău țărilor europene, au abătut dezastrul asupra Germaniei.

Este dezastrul pe care astăzi, la a zecea aniversare a sinuciderii acestor ideologi ai crimei, candidații la sinucidere de peste ocean vor să-l asigure Statelor Unite.

VARȘOVIA, MAI FRUMOASĂ CA ORICÎND

de Iozef SIGALIN
arhitect principal al Varșoviei

În istoria refacerii și construcției Varșoviei există șapte hotărîtoare, de însemnătate deosebită. Printre ele figurează în mod cert hotărîrea Guvernului Uniunii Sovietice privitoare la darul oferit Varșoviei: Palatul Culturii și Științei.

În istoria sa, construcția Palatului are de asemenea cîteva momente hotărîtoare. Trei dintre ele au și căpătat încă de pe acum un... caracter istoric: aprilie 1952 — acordul dintre Guvernul R. P. Polonez și Guvernul Uniunii

Sovietice privind la construirea Palatului și începerea lucrărilor; 22 iulie 1952 — primele lucrări de betonare a fundațiilor, și 7 noiembrie 1953 — după mai puțin de 16 luni — terminarea construcției, împreună cu partea înaltă în formă de turn cu vîrfurile ascuțite. A mai rămas „numai” un singur moment decisiv, ultim, final: finisajul construcției și darea spre folosință poporului polonez. Termenul acestui act istoric este cunoscut în mod precis: 22 iulie 1955.

Astăzi, Palatul se înalță, în toată mărirea sa impunătoare. Ziua lucește vîrfurile său aurit de soare, iar noaptea, la o înălțime de 230,50 metri, se aprind luminile roșii pe turnul Palatului.

Palatul din Varșovia este vizibil, astăzi, aproape din orice loc al orașului și pe o rază de cîteva zeci de kilometri în jurul Varșoviei. El a „fixat” — așa cum obișnuiesc oamenii să spună — și a stabilit pentru totdeauna silueta orașului. Astăzi, încă singuratic prin silueta sa zveltă și uriașă, grandiosul palat va fi înconjurat în viitor de o cunună de edificii înalte în centrul orașului și în cartierele mai îndepărtate, cu care va forma, laolaltă, imaginea nouă a Varșoviei socialiste, bogată și frumoasă.

În urmă cu zece ani, pe aceste locuri zăceau ruinele Varșoviei martire. Iată cum arată Varșovia reconstruită, cu mîndria ei: Palatul Culturii și Științei — darul marelui popor sovietic.

Mamba I

O, saxofoane, banjouri,
pisicile ascunse-n clarinete
să se cațere pe zgîrle nori,
să plîngă-n port Statuia Libertății!

IV

La fîrmuri însă valurile vin,
plîngînd parcă după nisipul
curat și primitiv de altădată...

O umbră uriașă
se clatină pe valuri.
Columb, o, spune-mi de ce umbra ta
se zbcuciumă pe cheiuri newyorkeze?
De ce blestemă stelele?
America ta se scufundă-n ocean.
Dar totul va fi o dată
mai minunat ca-n vremea ta.
Vitejii marinari de-odinioară
n-au dispărut.
Într-o zi, naufragiînd pe nave
se vor uita din nou la orizont
și vor striga: Pămînt!
cum au strigat atunci.
Și tu vei putea adormi pe veci,
primîndu-ți odihna și slava!

Iată ce-mi spuneți voi
o, depărtate jazuri newyorkeze,
cînd prin rețeaua undelor nocturne
plutîți spre mine.
Eu sînt departe de voi —
La mine a venit dimineața.
Dar vă aud și disting
în jazul vostru o întregă lume.
Aud o lume deznădăjduită
ce se scufundă-ncet,
ca un transatlantic,
în valurile verzi ale oceanului...
Și ale vremii.

LUMINA DE LA SUPHUN

de An BEN EN
scriitor din R.P.D. Coreeană

Apele repezi ale riului Amnokgan, care izvoarește din munții Paktusan, întâlnesc în calea lor barajul uriaș al unei hidrocentrale. Aici, de la o înălțime de 100 metri, se rostogolesc cu repeziune ameșitoare în abis apele dezlănțuite ale unei cascade. Tabloul este măreț.

Pe acest fond, se conturează clădirea înaltă a centralei hidroelectrice și pilonii metalici ce săgetează cerul.

În anii războiului criminal ce l-au dezlănțuit împotriva țării noastre, imperialiștii americani au încercat, nu o dată, să distrugă hidrocentrala. Zile și nopți de-a rândul, ei au bombardat-o cu sălbăticie. Martorii oculari nu vor uita niciodată barbarul atac din 23 iunie 1952, când peste 50 de bombardiere americane de tip B-29, sprijinite de sute de avioane de vânătoare și de atac, au bombardat în serie, timp de șase ore, hidrocentrala de la Suphun, azeîrind asupra ei mii de bombe explozive de mare calibru. Centrala hidroelectrică a fost grav avariată, dar prin munca plină de abnegație a colectivului de muncitori și tehnicieni, funcționarea ei nu a fost întreruptă prea mult timp.

În ciuda bombardamentelor necontenite, muncitorii au izbutit să demonteze și să evacueze în regiuni mai ferite ale țării utilajul și mașinile care reprezentau o mare valoare. Lucrările de refacere nu conțineau nici zi, nici noapte.

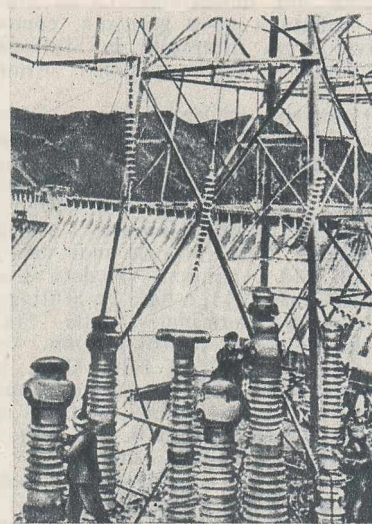
În tot timpul războiului, spatele frontului coreean a fost alimentat fără întrerupere cu curent electric de la această hidrocentrală. Acum, în perioada reconstrucției țării, muncitorii hidrocentra-

lei și-au propus să accelereze ritmul lucrărilor de refacere și construcție și să asigure, totodată, alimentarea fără întrerupere a țării cu energie electrică.

Pe parcursul de la intrarea principală la secția mecanică, pînă nu de mult se aflau încă gropile bombelor și zăceau grămezi de fier vechi și piatră. În prezent, drumul este curățat și de-a lungul lui trec încontinuu vagoane încărcate cu cherestea, ciment și alte materiale.

Pe acoperișul corpului principal de clădire al hidrocentralei se apring lumini albastre. Aici lucrează sudorii electricieni. Se desfășoară cu succes munca de reînaltare a transformatoarelor care fuseseră evacuate în timpul războiului. Din toate colțurile țării, au venit muncitori și țărani pentru a da ajutor celor ce lucrează aici.

Dincolo de riul Amnokgan, s-a construit un baraj lung de 900 metri, cu 26 stăvilare, prin care curge șuvoiul de apă formînd uriașe cascade. Cea mai mică înălțime a barajului atinge 96 metri, iar cea mai mare 106 metri. În iulie anul acesta, hidrocentrala de la Suphun va da țării energie electrică la nivelul antebelice, iar în 1956 va depăși cu mult și acest nivel.

Hidrocentrala de la Suphun.

ISTORIA DECENIULUI NOSTRU OGLINDITĂ

ÎN FILM

de Révész MIKLÓS

directorul Studioului maghiar de filme de actualități și documentare

Deși industria cinematografică maghiară are în urma ei un anumit trecut, despre filmul documentar putem vorbi numai după eliberare.

Dacă am depăna filmele din ultimii ani, ar recunoaște oare în ele oamenii muncii din România democrat-populară, istoria celor zece ani de libertate ai poporului ungar?

Pentru a găsi răspuns la această întrebare, invit pe oamenii muncii din România prietenă să urmărească, împreună cu noi, activitatea realizatorilor de filme documentare și jurnale de actualități din R.P. Ungară.

Țării îi trebuie mai mult fier, mai mult oțel! Se înalță un nou furnal! Capacitatea lui: 700 metri cubi. Pentru construirea unui asemenea furnal, în vechea Ungarie erau necesari zece ani. Muncitorii din Diosgyör, oamenii noi ai Ungariei noi, au construit furnalul doar în opt luni și jumătate... Jurnalele noastre de actualități povestesc despre această construcție, redau proporțiile ei monumentale, dar, sincer vorbind, n-au știut să redea suficient și alevărata ei măreție: omul nou.

Citadela industriei maghiare, inima țării: Budapesta. Așa se numește filmul lui Kollonits Ilona, regizor de film documentar care și-a făcut studiile în Uniunea Sovietică.

Timar Istvan, talentatul regizor decorat cu „Ordinul Muncii” — care, pentru filmul său „Glorioasa Republică Sovietică”, a câștigat la Karlovy-Vary, în 1954, „Premiul filmelor istorice” — ne poartă cu mașina cineaștilor la Ozd. Filmul se

cheamă „Înainte, oțelarii!”, și povestește despre o șarfă record de oțel. Poate că acesta este primul film documentar maghiar care reușește să înfățișeze în chip realist nu numai noile construcții, ci și omul nou, muncitorul maghiar constructor al socialismului.

Există și în Ungaria „Orașul Stalin”. Micul sat maghiar de pe malul Dunării, Dunapentele de altădată, a ieșit din crisalidă ca un fluture minunat, transformîndu-se într-un nou centru industrial, un oraș socialist cu 30 de mii de locuitori. Un ciclu de jurnale de actualități înfățișează calea lungă străbătută de la prima lovitură de sapă, pînă-n decembrie 1954, cînd marele furnal din Sztálinváros a început să dea fier.

Toate acestea arată că am pornit și noi pe un drum bun, care este comun cu drumul cineaștilor din celelalte țări de democrație populară.

În locul satului Dunapentele de odinioară, se înalță azi un minunat oraș socialist al Ungariei, Sztálinváros-ul, care încă de pe acum este unul din importantele centre ale industriei grele ungare.

O PAGINĂ DE ISTORIE

...Se apropia ziua de Intîi Mai 1916. România burghezo-moșierească era cuprinsă de febra pregătirilor războinice. Pregătirile propriu-zise, militare, s-au dovedit ulterior a fi un bluff; adevăratele pregătiri constau în jaful de proporții gigantice la care clasele dominante, marii speculanți și afaceriști supunceau poporul muncitor. Dosind mărfurile, speculând cu nerușinare foamea poporului, burghezia și moșierii transformaseră perioada de „neutralitate” și tratativele cu cele două tabere de capitaliști pentru participarea României la război, într-o afacere mănoasă, aducătoare de venituri fabuloase. În primele luni ale anului 1916, jaful speculanților și al statului burghezo-moșieresc dusese masele largi populare aproape de ultimele margini ale răbdării.

În cursul lunilor martie și aprilie au avut loc la Brăila, Galați, T. Severin și îndeosebi la București și pe Valea Prahovei, mari demonstrații contra scumpetei, a speculei și împotriva politicii războinice a guvernului Brătianu.

La Plocești, masele de muncitori, cuprinse de mînie și revoltă împotriva speculanților, au luat cu asalt brutăriile și magazinele alimentare, confiscînd mărfurile speculanților și vînzîndu-le populației la prețuri convenabile. Acțiuni asemănătoare au avut loc la Cîmpina, Buștenari și în alte centre petrolifere. Guvernul a fost silit să scoată armata în stradă.

În această atmosferă de puterică nemulțumire și de împotri-

Un desen mobilizator apărut în „Lupta zilnică”, cu ocazia lui 1 Mai 1916

vire a maselor contra pregătirilor de război și a mizeriei crescînde, conducerea Partidului Social-Democrat și a Uniunilor Sindicale a fost nevoită să ia o atitudine hotărîtă. Cu două săptămîni înainte de 1 Mai a fost lansat un apel către oamenii muncii, prin care aceștia erau chemați să sărbătorească ziua de 1 Mai sub semnul luptei pentru pace, pentru ieftinirea mărfurilor de primă necesitate și împotriva terorii guvernamentale. Prin apel muncitorii erau chemați să sărbătorească ziua

„Lupta zilnică” relevă și solută, chiar a două zi, succesul sărbătoririi lui 1 Mai 1916.

de 1 Mai „chiar în ziua în care cade și care e o zi de lucru”¹⁾

„Demonstrația de 1 Mai — spunea apelul — are să fie însoțită deci de o grevă generală de o zi în toată industria țării. Vă invităm deci luni... să nu vă duceți la lucru. În ziua cînd trebuie să se audă glasul vostru, să taie ciocanele, să se oprească războaiele, să stopeze motoarele, să se tragă obloanele, să înceteze activitatea industrială, comercială, să se oprească circulația. Goliți atelierele, goliți fabricile, goliți magazinele și veniți mii și zeci de mii să demonstrați în toată țara sub faldurii drapelului roșu.”

Demascînd politica războinică a burgheziei și a guvernului român care, în dosul vorbăriei patriotarde despre „idealul național”, ascundeau dorința de acaparare a noi teritorii, noi surse de îmbogățire, apelul, adresîndu-se muncitorilor, le arăta:

„Cu proletariatul din țările vecine n-avem nimic de împărțit. Dușmanul nostru nu e nici în Ungaria, nici în Rusia, nici în Bulgaria. El este aici în țară, întrupat în clasa stăpînitorilor și guvernanților noștri, precum dușmanul proletariatului ungar, proletariatului

¹⁾ Pînă la 1 Mai 1916, ziua de 1 Mai a fost sărbătorită în România în duminica cea mai apropiată de această dată.

rus și proletariatului bulgar este în țara lor, întrupat în clasele lor stăpînitoare.”

Ziua de 1 Mai (18 aprilie pe stil vechi) 1916 cădea într-o luni. Duminică 17 aprilie, ziarul „Lupta” a apărut avînd în manșetă următoarea chemare:

„Muncitori! Mîine luni, 18 aprilie, este Intîi Mai. Părăsiți fabricile, declarați greva spre a demonstra pentru pace, pentru votul universal și pentru ieftinirea traiului.”

A doua zi dimineața, sirenele fabricilor din Grivița, din Filaret, în Obor și din Dealul Spirei au sunat ca de obicei, chemînd pe muncitori la lucru. Muncitorii s-au adunat în fața fabricilor, dar nu pentru a intra în ateliere; coloane nesfîrșite de demonstrații se îndreptau manifestînd spre sala „Dacia”.

În cartierul Filaret toate fabricile metalurgice au încetat lucrul. Pentru a împiedica pe muncitorii de la Lămaștre, de la atelierele C.F.R. Grivița, de la fabrica de chibrituri, de la Regie și din alte întreprinderi să se alăture grevei și demonstrațiilor de stradă, guvernul Brătianu a trimis armata și jandarmii să blocheze ieșirile din aceste fabrici.

Intervenția brutală a autorităților a dat naștere la numeroase ciocniri. Dar muncitorii n-au putut fi intimidați, coloanele de demonstrații izbutind să sosească mai tîrziu la Dacia unde demonstrații au fost primite cu urale de cei veniți înaintea.

La Brăila, muncitorii din port s-au adunat la sediul sindicatelor și au hotărît în unanimitate să nu lucreze. La Plocești, autoritățile, care trăiau încă sub impresia acțiunilor revoluționare din ultimele luni, au masat în toate punctele principale ale orașului unități importante de armată și poliție; departe de a fi intimidați, peste 8000 de muncitori ploceșteni au părăsit fabricile și au organizat o impunătoare demonstrație pe străzile orașului.

Însă, datorită oportunismului conducătorilor mișcării socialiste, proletariatul român nu a putut exploata succesele din primăvara lui 1916 și-a fost nevoit ca, în condiții grele, peste capul conducătorilor oportuniști, să-și continue lupta sa împotriva burgheziei și moșierimii române care au trînit țara în război.

Matei IONESCU
și Traian UDREA

PE ȘANTIERELE SOCIALISMULUI DIN R. P. BULGARIA

de Ion MĂRGINEANU

Pe vechile hărți ale Bulgariei nu vei găsi nicăieri înscris numele orașului Dimitrovgrad, și aceasta pentru simplul motiv că orașul s-a născut abia în anii puterii populare.

Aici, unde astăzi se află orașul nou, socialist, Dimitrovgrad, înainte vreme era pustietate. Pe cerul albastru de primăvară se profilează acum

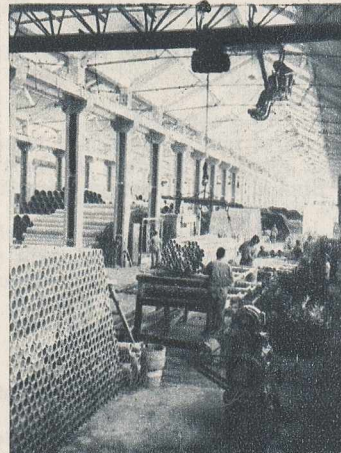
coșurile înalte și rezervoarele uriașe ale marelui combinat chimic „I. V. Stalin”. Construit cu materiale și utilaje din Uniunea Sovietică și cu sprijinul frățesc al tehnicienilor sovietici, combinatul produce mii de tone de îngrășăminte chimice pentru ogoarele Bulgariei, făcînd să sporească recoltele.

În vecinătatea bazinului carbonifer Dimitrovo, s-a construit cea dintîi uzină siderurgică din țară, uzina „Vladimir Ilieci Lenin”. În anul 1957, uzina aceasta va da patriei 250.000 tone de oțel, 113.000 tone laminate, 220.000 tone fontă.

Întreaga țară este azi un vast șantier. Printr-o muncă eroică, s-au ridicat barajele „Gheorghe Dimitrov”, „Studenta” și „Rossița”, dîndu-se astfel viața planului de electrificare a țării.

Întregul popor bulgar se mîndrește cu uzinele „Vulcan”, „Vasil Kolarov”, precum și cu noul centru industrial construit în Rodopi. Marele masiv al Rodopilor trăiește zilele mărețe ale transformării sale. Astăzi, omul nou îi smulge din măruntăie hogățiile pe care le ține ferecate de secole.

Dimitrovgrad în uzina de eternit.

PĂMÎNTURI ÎNCĂTUSATE

— n u v e l ă —

de Mohamed DIB

Desene de Boris TASLITZKI

Deși soarele nu se vedea, văzduhul era copleșit de o lumină orbitoare. Femeile stăteau cu mâinile strășină la ochi, pîndind curioase mogildeața ce răsărise jos la poalele dealului. Aici pămîntul se povirnea, coborînd drept la vale, pentru ca apoi să înceapă iar a se gheboși încetul cu încetul.

În mijlocul pustietății cenușii, călătorul părea un cărăbuș uriaș ce se cățara pe coastă, fluturîndu-și antenele.

Ici și colo se vedeau cîteva bordeie de lut, roșii și galbene, durate de-a dreptul pe stîncile ce ieșeau la iveală pe spinarea colinei. Jur împrejur, cîmpia părea zburliată din pricina ierburilor uscate ce trosneau în bătaia vîntului; miriștile se întindeau cît vedeai cu ochii, rumenite de arșița soarelui. Și în toată această pustietate doar cîteva măsline despletite și țirzii așterneau pe alocuri cîte o părere de umbră.

Călătorul se ivi deodată, ca din pămînt, sus, pe culmea colnicului, și, deși gîrbovit de bătrînețe, părea un uriaș. Era îmbrăcat cu un anterie murdar și zdrențos. Rupt și plin de praf, omul părea frînt de oboseală și sleit de puteri. „S-ar zice — gîndeau femeile care nu-l slăbeau din ochi — că vine de departe, de foarte departe.”

Cumetrele stăteau în pragul caselor și-l cerceau din ochi pe străin.

— Ce vînt te aduce pe aici, tăicuțule? — îi strigă de departe una dintre ele.

Abia trăgîndu-și sufletul, matahala începu a răcni cu glas răgușit:

— E pe aici careva pe care-l cheamă Tahar. Stă aici, la voi, în dehra. Pe el îl caut...

Cuvintele lui se prefăcuseră într-un fel de bolboroseală, apoi se stînseseră în fundul gîtlejului. Două femei îi ieșiră înainte; apropiindu-se, una dintre ele îi luă toiagul și-și oferî umărul ca sprijin; cealaltă îl apucă de braț.

Așa veniră tustrei în mijlocul pîlcului de case.

— Acu' odihnește-te o leacă!

— Mulțumesc, fetele moșului, murmură ciudatul călător cu o voce șuierătoare.

Încetul cu încetul se apropiară și celelalte femei și începură să-l măsoare pe neașteptatul oaspete cu o privire blîndă.

— Așa, va să zică, îl cauți pe Tahar. Da' ce treabă ai cu el? — îl descusu femeia care îl strigase cea dintîi.

Sufînd greu, necunoscutul încuviință din cap. Apoi rosti într-un horcăit:

— Chemați-l, am să-i spun ceva...

Întorcîndu-se cu fața spre munte, femeia scoase un strigăt prelung și modulat: „Iaa Ta-haar!” pe care-l mai repetă o dată și încă o dată. Ecoul împrăștiie strigătul în văzduh. Răspunsul sosi puternic și grav.

— U-huuu!

— Vino... Te caută cineva...

Felahii sosiră însă abia după o bună bucată de vreme, răsărind deodată în fața caselor.

— Ei! Bine ai venit, moșnege, spuse unul dintre ei. Ce veste, poveste?

Străinul suflă zgomotos, fără să răspundă. Sudoarea i se prelingea pe față, prin șanțurile adînci ce-i brăzdau fruntea. Pe chipul său se ogîndeau reflexe metalice cu atît mai strălucitoare cu cît avea pielea ca abanosul.

După ce dădură femeile la o parte, bărbații se strînseseră roată în jurul lui.

— Mai stai un pic să-ți tragi sufletul, tăicuțule! Las' că noi nu ne grăbim, îl îndemnă unul dintre munteni, făcînd în același timp semn unei femei, care se îndepărtă.

— Rămîi azi aci, în duar. Ai, ce zici? Rămîi noaptea asta?

În timp ce în țările lagărului democrației și socialismului popoarele mari și mici frăiesc și construiesc înfrățite și libere, în numeroase țări ale Asiei, în America Latină, în Africa și în Australia asuprirea național-colonială este încă în floare. Stăpînii din metropole încearcă însă zadarnic să înăbușe năzuința spre libertate a popoarelor din aceste părți de lume. Popoarele își dezdoale spinarea, nu mai vor să rabde. Algeria se numără printre țările în care jugul asuprii național-coloniale apasă cel mai sălbatic. În povestirea de mai jos, scriitorul progresist algerian Mohamed Dib ne arată cum țărăni algerieni pornesc să-și apere drepturile, în ciuda sîngeroasei terori dezlănțuite de colonialiștii francezi și de slugile lor. Lucrarea este ilustrată de pictorul progresist francez Boris Taslitzki, cunoscut iubitorilor de artă din țara noastră.

Călătorul refuză, clătînd din cap.

— Zău! îl îndemnă felahul, ce zor ai să pleci mai departe?

Ceialți întăriră spusele lui.

Tocmai atunci se întoarse și femeia care plecase puțin mai înainte: venea cu o cană într-o mînă și cu o bucată de turtă în cealaltă.

— Bea, să te răcorești, e apă proaspătă, îl îmbie ea.

Lăsă jos, în fața oaspetelui, cana smălțuită deasupra căreia puse turtă. Pe urmă se dădu deoparte.

— Nu, nu pot să rămîn. Da' să vă dau astea. Și, scotocindu-și zdrențele, scoase la iveală un teanc de hîrtii tipărite.

— Care-i Tahar?

Și cercetă cu privirea fețele felahilor.

— Eu. Ce sînt astea?

— Ție trebuie să ți le dau în mînă, Tahar, uite, ia-le. Cred că știi ce trebuie să faci cu ele!

Primind hîrțile, Tahar dădu să se scoale de jos; bătrînul adăugă:

— Stai! Ascultă, mai am să vă spun ceva! Au schingiuit pe unul de aci de la voi, Sadac. Așa îl cheamă.

Oamenii rămaseră ca împietriți. Cîteva femei începură să jalească.

— Destul, se răsti la ele un țaran. Plecați acasă!

— Duceți-vă de-l aduceți, spuse bătrînul.

— Unde e?... întrebă felahii.

Tahar se îndreptă spre dughena lui Bahîr, iar ceialți porniră fără zăbavă încotro le arătase străinul.

— Vă ajung eu din urmă, le spuse Tahar.

Călătorul nu mai era înconjurat acum decît de femei.

— Ce-or fi avut cu el? — îl căina una dintre ele. O! Bietul om!

— Ce le-a făcut? — întrebă cea mai bătrîna.

— Vorbea de vot, murmură pribeagul.

— El și ce cîștiga el dintr-asta?

— Voia omul să-i lămurească pe ai noștri... Era spre binele nostru, al tuturor. De ce să nu alegem și noi oamenii care iau cuvîntul în numele nostru în fața țării întregi? Numai că „ai

de sus“ n-au chef să ne audă glasurile. Și uite ce iese atunci din treaba asta!

— Lucrurile astea trebuie arătate. Să le știe lumea, spuse bătrîna cerînd și mărturia vecinilor.

Salma, căreia sarcina îi îngreuna mersul și o făcea să se miște iavaș-iavaș ținuse, totuși, să vină și ea să vadă pe străin. Pînă și Salma încuviință. Pe chipurile țărănelor, plămădite parcă dintr-un lut virtos, ochii păreau două picături de limpede lumină. Un lică de neliniște le pîlpi în priviri.

— Ehe, cîți n-au încercat să le arate, spuse omul. Numai că vedeți voi, nu-i lucru ușor pentru ai noștri să dea drumul glasului, să-i audă lumea.

Bătrînul rîse încetșor.

— Doar nu-ți închipui, cum va, că legea ține cu noi!

Își privi mîna argăsită și pînă să stea o clipă la chibzuială miji ochii.

— Și cînd te gîndești că sînt atîtea milioane de oameni noi, spuse el gînditor.

Dădu apoi să se scoale de jos. Pînă la urmă însă fu nevoit să ceară ajutorul femeilor, care apucară de mîini și-l traseră în sus.

După cîteva clipe statura lui se văzu din în ce mai mică pe povîrniș.

— N-a băut decît apa, de turtă nici nu s'atîns, spuse Salma.

— N-o fi avînd nici nevastă, nici copii, n'rubedenii, săracul, murmură Fatma cu un gremurător. Amară soartă pentru un suflet de om!...

Apoi tam-nesam adăugă:

— Of, of! Toți sîntem săraci lipiți pămîntului și unde te duci, tot de sărăcie dai.

— Umblă așa din duar în duar, spuse iar Salma. Și peste tot dă de prieteni.

Sadac fu adus la Bahîr acasă. Stătea în fața și cum nu l-ar fi durut nimic. Dar viața stîngea din el cu încetul, scurgîndu-se prin nîle deschise.

— Pot să mor liniștit, murmură el. Sînt totuși tari.

Părea că vorbește cu niște ființe nevăzute.

— Poporul nostru e un popor vrednic.

Tresări. Un val fierbinte îi încinsese fața. Începu să gîfîie; era ceva cumplit; din cîntecul acela la fiecare răsufletare trebuia să se otească.

Intr-un târziu spuse iar:

— Numai prin luptă va ști să arate ce poate să facă!

Vorbea din nou senin, liniștit.

Avea prea multă tinerete în el—se vedea limpede—ca să-i fie teamă de moarte. În ciuda tuturor grozăviilor, în liniștea din adâncul inimii sale stăruia încrederea într-o viață plină de speranțe.

— Când ai să te faci bine... începu să-i vorbească Ali...

Sadac îl întrerupse hotărît:

— Nu pot...

Pe urmă, firul vorbei lui se rupse iar, pentru a se înnoada din nou mai apoi: „nu mi-e teamă de moarte...” Ai fi zis că vorbele se încheagau undeva înafara sa, licărind departe în zare.

„Le-a plăcut să-și înfigă ghearele în noi? Să ne despoale?... Omenirea însă a început să se trezească. Să deschidă ochii. Ce știu ei decât s-o, umilească, s-o chinuie? Și nici măcar nu simt venind moartea! Când le-o suna ceasul, moartea o să-i găsească nepregătiți. Caută să se amăgească singuri. Ah! Își închipuie că-s cei mai tari în jocul asta. Și pîn' la urmă cu ce s-or alege? Cu întunecimea mormîntului.”

Un timp nu mai spuse nimic.

Tahar îl întrebă în șoaptă pe Ali:

— Li s-a dat de știre tuturor a lor noștri?

— Cine vorbește: Baba Salem? întrebă Sadac.

— Nu, Tahar, răspuse acesta.

Sadac întinse brațul și-i atinse mîna. Tahar întoarse capul și ochii i se umplură de lacrimi.

Strînși unii într-altii, cot la cot, așteptau să intre înăuntru. Dughiana — o încăpere mare, scundă — era lipită de casă, comunicînd cu ea printr-un gang săpat în inima dealului. Ușa era atît de strîmtă, încît nu încăpea prin ea decât un singur om. În jurul acestei hrube întunecate peretele din lut ars, ca străchinile, era dat cu var. Unii își lăsară papucii în prag.

Cum intrau, oamenii se așezau pe pămîntul bătătorit. Unii se sprijineau de perete, cu mîinile la spate. Cinci sau șase felahi se înghesuie pe singura laviță din cameră. Un freamăt de glasuri răzbătea afară.

Lumina pătrundea înăuntru, tremurătoare, numai prin ușa deschisă. Pe tejghea și pe rafturile ce se pierdeau în umbră se deslușeau cîteva calupuri de săpun în vecinătatea unui vraf de espadrile și a unor căpățîni de zahăr. Pe jos saci — desfăcuți la gură — cu orz, porumb și bob. În fund, o deschizătură în zid acoperită cu o pînză cenușie. Când intra cineva să tîrguie, era destul să strige, pentru ca Bahir să iasă imediat.

Sosi și Ba Hemida, bătrînul satului. Văzînd mulțimea adunată, buzele începură să i se miște în deșisul bărbii răsfirate și cărunte. Nu se auzi însă nimic, nici un cuvînt. Era un obicei al lui să molfăie din buze fără să scoată o vorbă.

I se făcu loc să treacă și Ba Hemida se lăsă jos, lîngă Tahar.

Fiecare cum sosea făcea o plecăciune, pășea peste prag și-și rotea privirile asupra adunării. Nu trecu mult și nu mai fu chip să intre nimeni năuntru.

Tahar prinse a vorbi rar. În aceeași clipă toate discutiile ce se înfiripaseră încetară. La început Tahar vorbi atît de încet, încît de-abia se înlegea ce spunea. Ochii săi albaștri, apropiați unul de altul, îi revărsau o lumină vie pe obraji.

— Știți cu toții pentru ce ne-am adunat astăzi aici. E vorba de alegeri... Și știți cum se fac legerile la noi. De data asta l-au snopit în băaie pe Sadac. L-au lăsat mai mult mort decât viu. Știți doar... O trăi, n-o trăi? Cine poate să pună? În orice caz, l-au sfîlcit rău. Și pentru ce? Pentru că ni s-a spus: „sînteți liberi să votați”...

... Sadac s-a apucat să-i lămurească pe frații oștri. „Acum avem și noi un candidat — spunea el — și felahii trebuie să o știe.” Zile și opt de-a rîndul, Sadac n-a știut ce-i odihna, oia ca toată lumea să priceapă ce înseamnă sta. Avea sau nu dreptate? În cele din urmă s-a dat la hartă cu agentul. Apoi a avut de furcă a cadiul. S-a ținut ca un leu și așa o să rămîna... totdeauna a știut să se apere. De atunci l-au dat la ochi. În fiecare zi avea de-a face cu au-

toritățile. Iar azi dimineață... s-a pomenit cu jandarmii... Ați văzut în ce hal l-au lăsat?

Tahar cercetă din ochi mulțimea. Flutura în mîna un baston îndoit la capăt.

Cînd începu iar să vorbească, glasul îi tremura ușor:

— V-am vorbit de Sadac, ca să vă arăt cum se fac alegerile la noi. Ați văzut cum se fac. Ați văzut în ce fel sîntem noi liberi să votăm. Ce-a pățit Sadac poate să pățească oricare dintre

noi. Și atunci ce să facem, să ne plecăm grumazul? Putem noi oare să ne supunem voinței administratorului sau să ocolim centrul de votare? E ușor să-ți pleci grumazul! Dar rușinea, cum să te-mpaci cu rușinea?... Și atunci singurul lucru pe care-l are de făcut un om adevărat este să se țină dîrz pe picioare.

Tahar sublinia fiecare cuvînt pe care-l rostea, lovind ușor pămîntul cu toiagul.

Felahii aveau acum destul răgaz, fiindcă pe cîmp nu mai era nimic de făcut. La vremea asta, ca de obicei, terminaseră cu însămintările. Unii dintre ei stăpîneau cite o palmă de pămînt, și aceea îmbucătățită de stînci. Semănaseră orz, grîu, ce putuseră și ei.

Bucatele strînse peste vară încăpeau în cîteva saci pe care-i păstrau în magazii săpate în pămînt. De aceea și pîinea lor era atît de gustoasă. Dar de mîncat o mînceau cu multă, foarte multă chibzuială.

Seceta însă le stricase toate socotelile. Pămîntul era cenușiu, galben... Brazdele întoarse de plug așteptau însetate. Nicăieri însă nu se vedea vreun semn izbăvitor. Vîntul și soarele secătuiseră adîncurile întunecate ale pămîntului, storcîndu-le toată vîlaga. Semînțele se uscaseră. Făgăduielile recoltei așteptate se irosiseră ca lovite de trăsnet.

Oamenii se duceau să-și privească ogoarele arse, ridicau ochii spre cer, apoi făceau calea întoarsă, tăcuți, ferecați în ei înșiși. Umblau de colo-colo, lăsîndu-și privirile să rătăcească pierdute peste cîmpii. Și-n ochii lor parcă moe-nau tăfuni aprinși.

Oamenii de prin părțile astea sînt niște oameni aspri, austeri. Nu știu ce înseamnă petrecerile, n-au nimic cu ce să-și amăgească necazurile. Lupta asta crîncenă cu pămîntul le ține loc de toate: de trecut, de viitor, de bucurii, de dureri... Tot ce se poate dobîndi, tot ce poate simți un om în viață, e cuprins în ea.

Și să vii tocmai acum să le vorbești de alegeri! Să-i bați la cap cu asemenea lucruri! Cu tot felul de chestiuni și considerente. Jandarmii care căsăpesc oamenii și alte asemenea istorii. Cadiul, agentul și ceilalți de teapa lor mîncă-i-ar pustul! Cine putea fi mai în măsură decât ei să-și dea seama de toate astea? Numai pielea lor știe! Tot ce doreau acum, era să nu mai audă vorbindu-se despre aceste necazuri. Cît privește rușinea... Rușinea și celelalte chestiuni și considerente... Sigur că da, cui îi place să-și plece grumazul? Omul vrea să umble tot cu fruntea sus.

...Măcar dacă centrul de votare ar fi fost undeva mai aproape, în vecinătate, ca înainte

— spunea acum Tahar. Dar s-au apucat să-l mute tocmai hăt, departe, la cincizeci de kilometri de aici. Cînd yom ajunge noi acolo, zbirii care ne cunosc pe toți n-or să ne mai dea drumul să ne întoarcem acasă. Sau o să găsim închis centrul de votare. Sau poate că n-o s-avem de cît buletinele candidatului administrativ, și vrînd-nevrînd, o să le luăm, altminteri ne pun pușca în piept. Oricum, pînă la urmă, urna tot va fi înșesată. Trebuie să luptăm, oameni buni, să luptăm. Ce vă închipuiți voi? Dacă vrem să ieșim din beznă... Sîntem o forță, o mare forță. Dacă n-ar fi așa, ce rost ar avea toate matrapazlicurile astea? De ce autori-tățile ne lovesc? De ce?”

Iar felahii continuau în gînd: „ce rost ar avea expedițiile de pedepsire? Pentru ce patrulează polițiștii prin sate? De ce se fac porcheziții la toți acei care nu-s nici iscoade, nici bălăuși, nici denunțători? Da, de ce? A venit pînă și Legiunea Străină...”

În aceeași clipă, prin deschizătura îngustă din fundul dughenei se auzi un glas de femeie. Venea din casă:

— Sadac nu mai recunoaște pe nimeni.

Cîteva dintre ei clătinară din cap, fără să scoată o vorbă.

— Nu-și va mai petrece noaptea în lumea asta, — spuse Ali în șoaptă.

Și-n timp ce clipele se depăneau încet, felahii nu se mai gîndeau decât la moarte.

Tahar îi privi pe toți roată. Simți un nod în gît. Fruntea i se încreți; simțea cum se ridică în el o stavilă. Dar după crisparea aceasta, își încordă mușchii și continuă:

— Noi, oamenii de pe aceste plaiuri, spunem că toată țara trebuie să se ridice și să-și scuie disprețul în obrazul asupritorilor!... Se poate oare ca umîlînțele, și silniciile, și fiera pe care ne silesc s-o bom, să nu cîltimească nimic în inima noastră? O să-i lăsăm să-și facă mendrele, numai ca să nu avem de-a face cu ei?...

Tahar se așeză greoi în mijlocul celorlalți. Munteanul asta, om în floarea vrîstei, deși cel mai tăcut dintre toți, lua cuvîntul întotdeauna cînd era ceva ce trebuia împărtășit tuturor, ceva deosebit de important. Iar cînd se hotăra să vorbească, lovea adînc și puternic, ca atunci cînd lucra cu tîrnăcopul.

Ali se ridică în picioare.

— De bună seamă că nu toți cei cîți sînteți aici vă împăcați cu ceea ce a spus Tahar. Poate că în inima voastră gîndiți alt fel. Și poate că s-ar putea gîndi și alt fel. Deși eu, în ce mă privește, nu cred că mai poate fi și un alt fel de a gîndi. Putem noi susține oare că toate acestea nu ne privesc? E vorba doar de sînge vărsat, și sîngele asta-i al nostru! Gîndiți-vă... Doar astea-s lucruri știute...

— Ci, spunetți o dată ce vreți de la noi, — se auzi o voce atîțată.

Cel ce vorbise era Ba Hemida.

— Tahar ne-a lămurit tot ce era de lămurit, stăruie el. Acum ce trebuie să facem?

Tahar își înălță capul și cercetă cu privirea fețele oamenilor. În ochii lui se ivi o lumină vie și lumina asta se revărsă peste mulțimea celor adunați aci. Și Tahar spuse de acolo de unde ședea în mijlocul tovarășilor săi:

— Vedeți hîrțile acelea tipărite de pe tejghea? Sînt buletinele noastre de vot. În noaptea asta trebuie să le împărțim prin satele învecinate.

Se făcu tăcere. Tahar adăugă:

— Chiar dacă nu vă împăcați toți cu ce am spus eu, cred c-o să ne dați totuși ajutor.

În noaptea ce stăruia peste ogoare, se auzi deodată un huruit de pietre ce se rostogoleau.

— Și zici că nu vrei să te însoțească nimeni dintre noi, Ba Hemida?

— Nu, n-am nevoie de nimeni — spuse bătrînul.

— Nu ție teamă? Să umbli pe vremurile astea singur...

Risul sacadat al lui Ba Hemida se pierdu în noapte.

— Cunosc eu niște drumuri pe care ei nici ziua nu le pot dibui, spuse bătrînul.

— De bună seamă.

ÎN HANOIUL ELIBERAT

Wilfred BURCHETT

correspondent special al ziarelor „Huma-
nité”-Paris și „Voix-Ouvrière”-Geneva.

Orașul Hanoi n-a trecut fără luptă sub administrația Republicii Democratice Vietnam. Autoritățile franceze și irupete lui Bao Dai au încercat mai întâi să convingă pe locuitorii capitalei să plece în sud, li s-au făcut promisiuni fantastice despre viața paradisiacă care, chipurile, i-ar aștepta acolo; li s-au oferit sume considerabile de bani, ce urmau să le fie plătite la sosire; au fost asigurați că li așteptau locuințe și slujbe bine retribuite etc.

Dar toate acestea nu au atras decât cîțiva partizani ai lui Bao Dai și o mînă de oameni prea creduli.

Muncitorii au avut un mare rol în zădărnirea jefuirii bogățiilor pe care le poseda orașul. Ei au ridicat și au ascuns tone de materiale, de exemplu, piesele principale ale echipamentului centralelor electrice, material sanitar și chirurgical etc. De multe ori, ei au trebuit să se opună priu forță la actele de jaf comise de bandele baodaiste și de trupele colonialiste.

Populația Hanoiului a știut să-și apere orașul.

Cine vede astăzi Hanoiul nu poate decât să constate eșecul total al colonialiștilor francezi și al oamenilor lui Bao Dai, care, în retragere, ar fi vrut să transforme capitala într-un oraș mori.

Cu excepția citorva magazine de lux din cartierul european, toate prăvăliile sînt deschise și comerțul e activ. Cumpărători și vînzători schimbă fără dificultate biletele de bancă ale Republicii Democratice Vietnam.

Străzile sînt însuflețite și arborează drapelele roșii. Soldații Armatei de Eliberare sînt pretutindeni obiectul unor călduroase manifestări de prietenie. Cetățenii din Hanoi se strîng în jurul lor, cerîndu-le să-și povestească faptele de vitejie și, la rîndul lor, ei povestesc cum au trăit și au rezistat, ei înșiși, în ultimii ani.

★

Am asistat într-o după-amiază la întredederea pe care președintele Ho Și Min a avut-o cu delegați ai tuturor păturilor populației din Hanoi. Cum s-ar spune, o adevărată reuniune de familie, care s-a desfășurat fără nici un fel de formalitate. Președintele Republicii Democratice Vietnam avea o înfățișare foarte odihnită. Părea cu 20 de ani mai tînăr decît cei 64 ani ai săi. Toți delegații care îl cunoșteau spuneau că el părea mai tînăr chiar și decît acum opt ani, cînd părăsise Hanoiul.

Vedeam acolo, alături de preoți catolici și budiști, muncitori și țărani, intelectuali și comercianți.

În cursul acestei reuniuni, ce s-a desfășurat într-o atmosferă cordială, Ho Și Min a îndemnat toate păturile populației să se arate solidare unele față de altele, de asemenea solidare cu celelalte popoare din sud-estul asiatic și din lumea întreagă. El a enumerat patru sarcini principale: „reconstrucția capitalei Hanoi — apărarea păcii — stabilirea unității — apărarea independenței și a democrației”.

La depourile de cole ferată din Hanoi, a intrat în reparație locomotiva care a adus în orașul eliberat prima garnitură de tren a armatei populare victorioase.

Cînd plecase de acasă, nevastă-sa Salma fusese apucată de dureri.

Ajunghind din nou pe culmile pierdute și singuralice de unde plecaseră, Laarej văzu licărind o lumină în depărtare.

— Cred că noaptea asta trebuie să se întîmple ceva, Tabar! Ia te uită! Ai mei încă mai stau de veghe. Cred c-au venit toate femeile din sat, trebuie să fie și nevastă-ta acolo.

Laarej vorbea cu un ton liniștit și plin de încredere; Tahar mergea în urma lui.

Și unul și celălalt începuseră să simtă forțata ce domnea în casă. Impinseră ușa.

Un opaț ardea cu o flacără domoală și pîlpîitoare în încăperea plină de umbră.

În preajma acestui sîmbure de lumină caldă, roșiatică, se auzea un glas ce îngîna o rugăciune fără sfîrșit.

Dudja, o bătrîna din sat, care îngrijea cu aceeași pricepere lehuzele și morții, era și ea acolo. Aerul era încărcat de mireasma vrăjită de tîmție.

Înfășurate în pînzeluri ce le învăluiau din cap pînă-u picioare, nelăsîndu-le descoperite decît fețele, femeile stăteau strînse grămadă într-un colț al bordeiului — ca niște forme abia desluse într-o crisalidă de cule largi. Fețele lor păreau a fi plămădite din lumina ce ținea cu aur pînza ce-o purtau pe cap. Tahar și Laarej se așezară pe vine într-un ungher, ca și femeile, afundîndu-se în umbră.

Dudja, bătrîna doboroaică, își bolborosea neîncetat litania. În chipul acesta și în alte mi de feluri, cu fiecare modulație a glasului, bătrîna încerca să îmbuneze soarta.

După un timp luluțul și bolboroselile Dudje încetară. Și atunci se ridicară alte glasuri monotone, tărăgănate, glasurile cumetrelor de o seamă cu ea, și ca vîrstă, și ca pricepere, care ședeau lîngă Salma. Și glasurile lor se împlețiră la fel de aspre și cu aceleași intonații.

Un urlet spintecă deodată noaptea, ca zborul năprasnic al unui proiectil.

De aci încolo durerile n-aveau s-o mai slăbească pe Salma. Se zvîrcolea din ce în ce mai cumplit; urletele ei erau din ce în ce mai prelungi, mai sfîșietoare, strîngîndu-se într-un vaiet.

Rugăciunile încetară din nou. Atunci urletele izbucniră cu și mai multă putere, înălțîndu-se tot mai sus și învăluind inimile într-o negură deasă; apoi, istovite, se prelungiră într-un horcăt lugubru, neînterupt, fără sfîrșit. Baba Dudja îi scoase pe bărbați afară. Nici nu apucaseră bine să iasă pe ușă și zgomotele încetaseră. Bordeul era cufundat în tăcere. Trecură astfel cîteva minute...

Deodată se auzi un orăcăit stăruitor. Cei doi bărbați intrară în casă. Și în timp ce comotrel depăneau iar firul melopei, noul născut, așeza în seutece, era uns peste tot cu untdelemn de măsline. Intînsă pe o rogojină, mama stătea cu ochii închiși. Pe fața ei plutea ceva ce o făcea să se deosebească de celelalte făpturi omenești: se mai afla încă la granița dintr-o viață și moarte.

În vederea evenimentului, vecinele aduseră în basmale zahăr și cafea; pruncul fu înfășat și pentru că era de parte bărbătească, se dădă veste în sat prin „iu! iu! — uri prelung trîmbițate spre cele patru zări — lucru pe care-l făcuna dintre femei și numai de cîte trei ori din pricina doliului ce-l lovide pe felahi încinsă apoi focul în vatră, întîcindu-l c surcele uscate și puseră la fierț cafea pentru toată lumea.

Începuse să crape de ziua; în clipa aceea parcă un oaspete fără chip și fără trup pășise pragul casei, ca un prieten de demult. Flacăr opațului pîli. Și felahii fură cuprinși de o știu ce neastîmpăr ce creștea în ei, contopindu întocmai ca lumina aceea ceoasă ce rătăcea pe plaiuri.

Dudja rosti cu glas de prooroc:

— Un Sadac a plecat și-n locul lui a venit altul!

Apoi, încet de tot, într-o șoptă fierbîntă învălmășită, începu să se roage:

— Fie cruceț de orice primejdie. Să aib parte de o viață luminoasă.

Un cîntec nou, cîntec de mulțumire, se ră pîndi molcom în jurul bordeiului. Și de nui vreme îndelungată, urecînd coasta munt lui, în lumina crudă a zorilor reci, coborî apoi în vale pe potecile noroioase și înfruntî vîntul ce biciuia plaiurile sterpe, înghețate.

— Cum se lasă noaptea, continuă Ba Hemida, plaiurile sînt iarăși ale noastre... Ele ne aparțin.

— Și ziua tot așa ar trebui să fie, își dădu cu părerea careva.

Oamenii nu se vedeau între ei, dar fiecare simțea căldura celui de lîngă el.

— Rămîneți cu bine!

Ba Hemida se îndepărtă.

— Ai mari, se poartă cu noi ca niște tilhari — rosti unul dintre felahi. Și, ca și cum n-ar fi spus de ajuns, adăugă:

— Ne canonesc și ne aduc la sapă de lemn.

O voce îi răspunse din beznă:

— Și știi de ce? Pentru că poporul a început să ridice capul. Și lor le țîfîie inima de frică. Și atunci lovesc ca turbații.

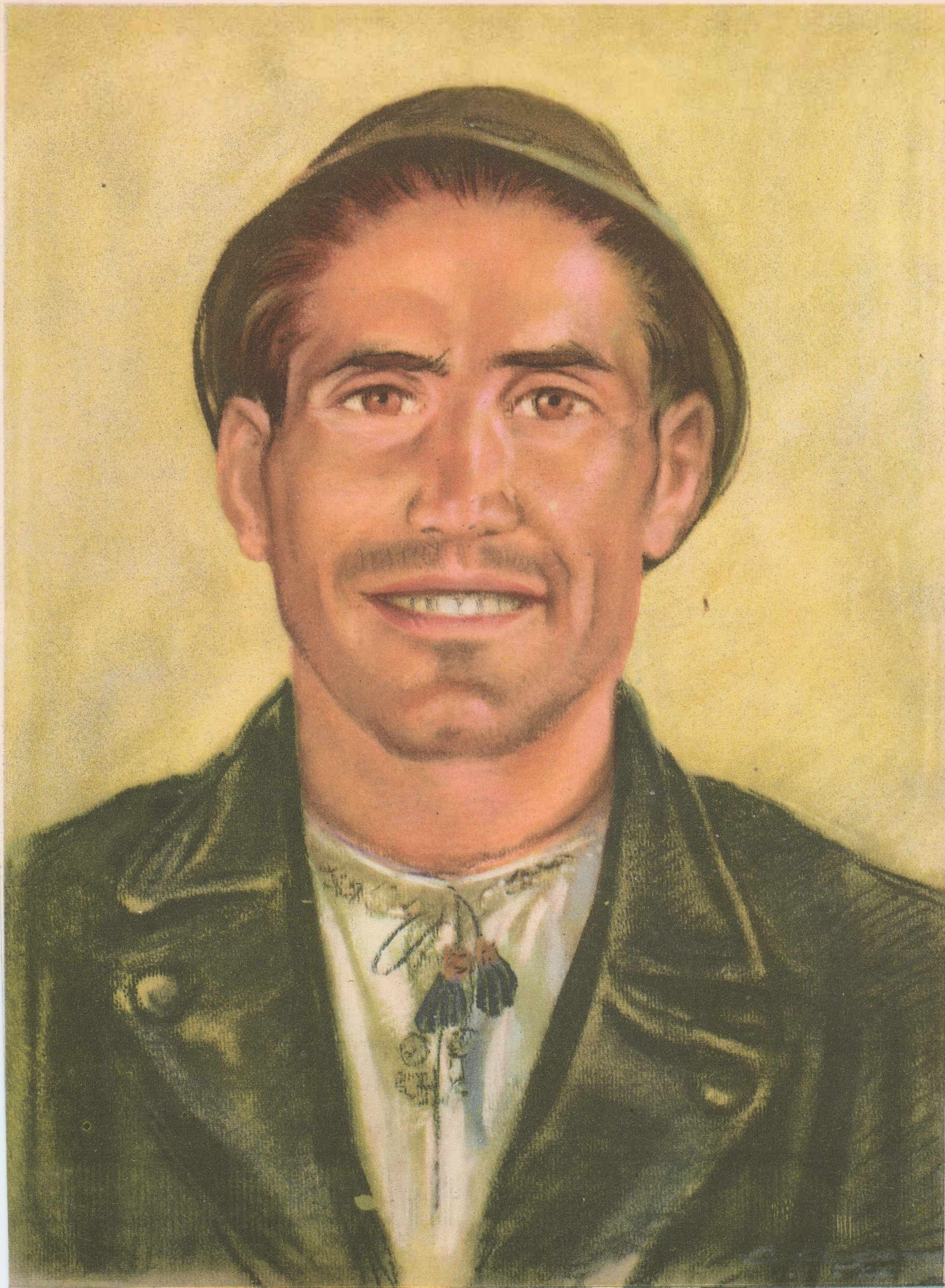
Toți recunoscuseră glasul lui Tahar.

— Degeaba încearcă ei să se folosească de puterea ce-o au. Orice ar face, au pierdut par-

tida. Ei nu știu decît să dezbine lumea, nu s-o unească. Faptele lor pricinuiesc numai rău. Și nimic pe lume nu poate să schimbe răul ăsta în bine... Răul ăsta le va fi pierzarea...

Doi cîte doi porniră de-a lungul și de-a latul țînutului, cu pas ușor, mai ușor decît răsufierea pămîntului. Se duseră să trezească țărani din împrejurimi. Țărani stăteau ferecați în colibe lor, și solii băteau în uși. Flăcări pîlpîitoare de făclii își revărsau deodată lumina pe fețele felahilor. Se recunosteau însă dinainte, după glas. Și numai chipurile astea, mîngiate de lumina blîndă, se desprindeau din beznă nepătrunsă. Oaspeții dădeau hîrtiite, apoi se cufundau din nou în noapte. Cei doi frați se întorceau în sat.

Cel mai tînăr dintre ei, Laarej, se simțea parcă impresurat de nu știu ce armonii clocotitoare, pline de seva primăverii și de o tainică duioșie.

Albert ADAM

Dumitru Galea, fruntaș în muncă (pastel).

MOLNAR 54

RUMANIAN FOLK-ART EXHIBITION

LONDON 1-15 MAI 1954

Iosif MOLNAR

Rumanian Folk Art Exhibition (Expoziția de artă populară românească) - afiș - (tempera)

O ȚARĂ A CONSTRUCȚIEI DE MAȘINI GRELE

de Heinrich RAU

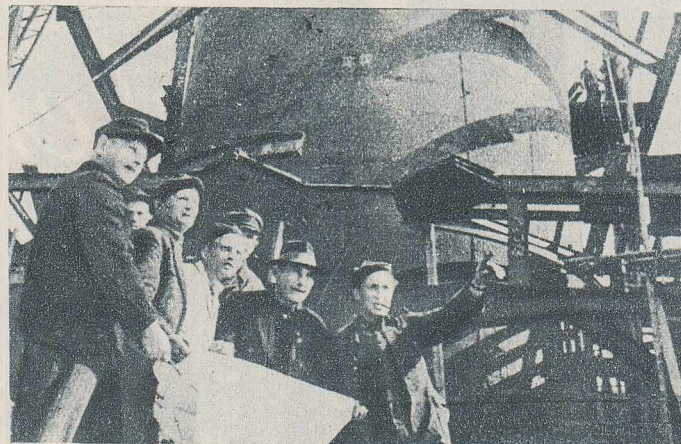
vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și Mi-
nistru al Comerțului Exterior al R.D. Germane.

Una din sarcinile primului cincinal constă în a valorifica toate resursele economiei naționale a R.D. Germane pentru a crea o bază industrială eficientă, o industrie dezvoltată a mijloacelor de producție.

Bazele pentru îndeplinirea țelurilor cincinalului au fost create, mai ales, în anii 1951-1953 printr-o amplă activitate de investiții în industria materiilor de bază și în industria grea. Oamenii muncii din R.D. Germană pot fi mândri de asemenea realizări cum sînt construirea combinatului siderurgic „I. V. Stalin“, a furnalelor din Calbe, a uzinei coeso-chimice din Lauchhammer, a uzinelor siderurgice din Henningsdorf și Brandenburg.

Partea cea mai importantă a industriei mijloacelor de producție a constituit-o construirea a 24 întreprinderi constructoare de mașini grele. Acestea au fost create prin colaborarea strînsă dintre oameni de știință, tehnicieni și muncitori. Astfel a devenit posibilă fabricarea de utilaje grele pentru producția industrială și agricolă, precum și pentru transporturi. Actualmente, industria R. D. Germane produce piese de forjă, utilaje pentru oșelării și instalații de laminare, instalații pentru șantiere navale, turbine cu abur, generatoare, prese pentru brichete și instalații grele similare care n-au fost fabricate niciodată înainte pe teritoriul R. D. Germane. Trebuie relevată îndeosebi construirea unei prese de 6000 tone pentru forjele din Gröditz.

Disproporțiile rezultate din politica din trecut a capitaliștilor și din dezmembrarea Germaniei au fost înlăturate într-o măsură hotărîtoare; au fost de asemenea anihilate efectele politicii de

La unul din furnalele marelui combinat siderurgic „I. V. Stalin“ din R. D. Germană.

embargo și blocada comercială practicate de cercurile imperialiste americane și vestgermane.

Sprîjinindu-se pe o bază economică largă și trainică și bucurîndu-se de ajutorul prietenesc al Uniunii Sovietice și al țărilor de democrație populară, guvernul R. D. Germane asigură avîntul considerabil al industriei mijloacelor de producție.

În ciuda tuturor piedicilor ridicate de forțele dușmănoase ale imperialismului american, Republica Democrată Germană a devenit în decurs de cîțiva ani o țară a construcției de mașini grele, o țară ale cărei forțe de producție sînt în plin avînt. Aceste forțe se află în slujba dezvoltării pașnice și fericite a economiei și culturii R. D. Germane și devin, în tot mai mare măsură o pildă grăitoare pentru populația întregii Germanii.

TÎNĂRA GENERAȚIE A MONGOLIEI POPULARE

de Jandamsurun

secretar al C.C. al Uniunii Revoluționare a
Tineretului Mongol

Tinerii și tinerele din Republica Populară Mongolă luptă pentru a folosi cit mai bine posibilitățile de dezvoltare ce le sînt oferite sub regimul democrat-popular. Nu este întîmplător faptul că o mare parte dintre fruntașii în muncă, oamenii de știință și artă, medicii, învățătorii și zootehnicienii sînt cadre tinere.

Uniunea Revoluționară a Tineretului Mongol a lansat chemarea: „Tineretul în producție!“. Tineretul mongol a răspuns cu însuflețire la această chemare. Numai în întreprinderile carbonifere lucrează peste 2.000 tineri. În comparație cu anul 1947, numărul tinerilor muncitori din industrie a crescut de două ori.

Tinerii rihtuitori de la fabrica de încălțăminte a unui combinat industrial au economisit, în ultimii 2 ani, aproape 66.000 tigrici¹⁾. Tînăra Dulanjar, membră a Uniunii Revoluționare a Tineretului Mongol, a economisit anul trecut materiale din care pot fi confecționate 2.585 perechi de încălțăminte.

Numeroși tineri și tinere au plecat pe șantiere.

Tineretul mongol luptă, de asemenea, pentru dezvoltarea creșterii vitelor. În ultimii cinci ani, tinerii crescători de animale au depășit considerabil planul de stat de sporire a șeptelului.

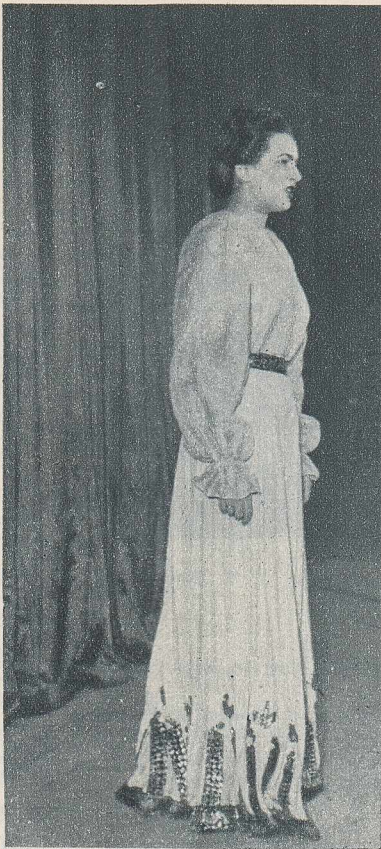
În anii puterii populare, în Mongolia a avut loc o adevărată revoluție culturală. În prezent, peste 90 la sută din populație este știutoare de carte. În diferite instituții de învățămînt studiază peste 80.000 tineri și tinere.

Puterea populară înconjoară tineretul cu o grijă deosebită. Se acordă o mare atenție dezvoltării culturii fizice și sportului. În ultimii cinci ani, peste 10.000 tineri au trecut normele complexului „Gata pentru muncă și sport“.

¹⁾ — monedă mongolă.

Tînăru Namsarai, vestit zidar pe șantierul Palatului Sindicatelor din Ulan-Bator.

... Astă-seară veți vedea spectacolul Ansamblului de cîntece și dansuri al C.C.S.

... Patru muntence sună dulce și prelung din buciuri spre cele patru zări. Patru munteni vin la chemarea lor. Unul dintre ei doinește despre „inima de moț”. Un roi de fete și flăcăi se adună, ademeniți de cîntec, și încing jocul. Șagalnica joacă a perechilor, care se leagă-nă mină în mină, se îmbină cu avîntul generos al mișcărilor de ansamblu. Pașii se alungă din ce în ce mai repede. Perechile se leagă și se dezleagă, hora se înnoadă și se deznoadă. Flăcăii rup zăgazul mîinilor prinse roată, ca să poată sălta liberi, deși ating cu palmele, în aer, carîmbii cizmelor.

Urișe petunii albe și negre înfloresc din catrințele umflate de virtelul dezlănțuit de orchestră. Brusc, furtuna s-a ostoit. Petuniile

Iar acum un dans popular țigănesc.

Vă prezentăm corul Ansamblului.

și-au adunat petalele. Cortina cade încet, de parcă nu s-ar îndura să rupă vraja. Dansatorii mulțumesc de aplauze, iar spectatorii se regăsesc, cumînți, pe scaune, în sala Teatrului de pe Lipsșani. Teatrul Ansamblului de cîntece și dansuri al C.C.S.

★

...Nu sînt prea mulți ani de atunci. În docurile Brăilei, un tînăr nici prea vînjos, nici costeliv, descărea lăzi în arșița zilei de vară. Prin larva babilonică a portului, unde expresiile marinărești, rostite în șapte limbi, se încreușau cu ienelile hamalilor deșelați, se ridica la ceasul scurt de odihnă o doină îngînată cu măiestrie. Cînta hamalul Gheorghe Constantin, în timp ce de țărni se desprindeau, încet, bătrîne caicuri

din Istanbul, cargoboturi englezești, ori vase norvegiene.

Poate că în sala „Empire” din Paris, ori pe estradele din Helsinki, Berlin ori Budapesta, nu a fost nici unul dintre marinarii străini care au ascultat odinioară firul de doină cîntat de hamalul român. Dar cîntecul lui Gheorghe Constantin a putut fi auzit, în ultimii ani, de sute de mii de frați ai acelor marinari. Și nu sfios și trist ca altădată, ci țîșnind năvalnic, laolaltă cu cîntecul celorlalți artiști ai corului C.C.S. Artistul Gheorghe Constantin, hamalul de ieri, a dus și el, peste mări și țări, negrăita frumusețe a cîntecului românesc...

„Doar n-o să-mi vînd fabrica, ca să te țîn pe tine la școala de ballet!” — îi spunea lui Nicolaie Barbu,

cu grosolană ironie, patronul său, proprietarul tăbăcăriei în care lucra. Băiatul adusese de acasă, din Rîmnice, drept singură avere, harul jocului. Tot neamul său era la fel: răscoleau pămîntul cu învîrtite și chindii, de știa întreg satul ca pe cei mai meșteri la sărituri. Nicolaie, mînat de patima dansului, și-a găsit prilej să umble prin țară și din fiecare cotlon „fura” cîte un joc. Le-a dăruit pe toate Ansamblului. Nicolaie Barbu învăța astăzi pe alții să joace. „Făgărașul”, cules și montat de el, a fost aplaudat în multe țări ale lumii.

Tamara Buznea avea degete harnice, care mînau iute acul pe pînză. A fost o vreme cînd era gata să se mulțumească cu meseria de croitoreasă. Visul din copilărie — dansul — se estompa. Ispita cea mare a venit pe neașteptate, o dată cu concursul organizat de C.C.S. Tamara se știa mlădie și jucăușă, și-i dădea inima ghes și încerce. „N-ai să te sui pe scînduri să faci de rușine neamul nostru de muncitori cinstiți!” — i-a tăia mama sa avîntul. Lucrul cel mai greu a fost s-o facă să priceapă că norocul fetei este acolo, „p scînduri”, și că în Ansamblu tovarășii veghează mai cu străușnicie chiar și decît mamele asupra dezvoltării artiștilor. S-a lămurit mama cum stau lucrurile acolo la teatru, cînd a auzit întreg sală răsunînd de aplauze. Dar mai ales atunci cînd Tamara i-a venit acasă nu cu găteli bătătoare ochi, cum se temuse ea, ci cu o podoaabă simplă și de pret: Medalia Muncii.

...În afară de ei înșiși, nimeni nu știe bine care dintre cei doi Egelti este Cornel și care Ștefan. Amîndoi au fost altădată mecanici, amîndoi sînt astăzi dansatori.

Veți asculta în continuare un cîntec colhoznic.

Și perechile se-ncing în joc...

fac cinste Ansamblului. Viața amără din garajele societății petroliere americane de la Moreni n-a alterat umorul natural, vioiciunea și mai ales talentul fraților Egetto. Dar abia astăzi ele s-au afirmat cu putere, au înflorit!

Gîndea oare Vasile Oprea, puil de 18 ani, că el și viersul lui vor schimba vreodată covorul de iarbă cu podeaua scenei și luna cu reflectorul? Gîndul acesta avea să neolțească mai târziu, pe cînd îngrija motoarele la „Industria Șirnei” din Cîmpia Turzii. Atunci, mecanicul de 23 de ani i s-au deschis porțile Ansamblului și, cînd după aceea, ale Conservatorului. Vasile Oprea și-a plimbat întul peste mări și țări, îndrăgind ampa și aplauzele. Dar bucuria rtei lui n-ar fi întreagă de n-ar opoși uneori pe meleagurile Arieului, să-i desfete pe cei de acasă - adunați buluc la căminul cultural cîntînd, cu meșteșug nou, doinevechi în satul primenit cu fapte oi, a căror mîndrie o împărtășeșși el, feciorul țaranului Isidon Oprea, astăzi deputat în Gura Arieului.

...Ion Prisăcaru se pregătește pentru concursul organizat în cinerea Festivalului de la Varșovia. Și nu-i place să privească decît înainte! Cînd l-am rugat să se întoarcă înapoi, în timp, s-a împotrivit. Mîntirile legate de ucenicia lui și ajutorul mecanic la o fabrică metalurgică sînt prea întunecate. Dar atunci încoace, toate încep să se revină: învățătura! De cînd a descoperit tovarășii de la C.C.S. corul fabricii, acum aproape doi ani, pînă cînd și-a terminat diile de canto...

Dar de ce să mai vorbească despre asta? Important e ceea ce cîntă, ceea ce spun. Și în cîntecul lui, Ion Prisăcaru, strungarul de

altădată, spune tot ceea ce îi vine greu să spună în vorbe.

★

Aceștia, și mulți alții, s-au întîlnit în Ansamblul Consiliului Central al Sindicatelor. În zadar caută vreun spirit romantic urme de ulei sau de cărbune pe mîinile și fața lor. Semnele vieții dinainte sînt în adîncime, în sufletul lor, în ura pentru lumea veche, în dragostea pentru cea nouă.

Dacă în sala de spectacol te încîntă măiestria și te entuziasmează conținutul bogat al cîntecului și dansul lor, în culise te cuceresc modestia și simplitatea acestor artiști ureați pe scenă din fundul minci, de la strung ori din fața mesei de croit. Sînt emoționante pasiunea și neobosită lor străduință de a sporii calitatea artei lor. Mulți artiști, mai răsfățați de viață, ar avea de învățat de la acești artiști-muncitori tînta morală a artistului de tip nou!

★

Viața acestor peste 200 de oameni se confundă, din 1946 încoace,

la altul, pentru desfătarea muncitorilor și țaranilor din cele mai îndepărtate colțuri.

Cel mai proaspăt triumf al său a fost cucerirea Parisului. Parisul din loji a admirat prin lornion, pedant și obiectivist, „tehnica” și „culoarea locală”, fermecat, fără să și-o mărturisească, invidios pe arta noastră plină de grație și forță, pe umorul și vitalitatea unui popor liber, și uitînd, sau prefăcîndu-se că uită, că arta aceasta e o afirmare vie a acelei lumi de care îi este teamă. Iar Parisul de la balcon și galerie i-a îmbrățișat cu căldură pe solii artei noastre, înțelegînd cu emoție că, dincolo de fiorul artei, stă înțelesul omeneș și istoric al acestei manifestări de viață nouă a unui popor liber.

★

În sălile teatrului de pe Lipscani, arta vibrează prelung, asemenea ecoului de munte. Aici, unde munca și cîntecul se confundă ca într-un simbol al fărurii unei arte noi, sute de oameni se trudesc să adune, ca să le împartă apoi lumii întregi, comorile de artă ale poporului nostru. Și -- minune -- cu cît dă mai mult, cu atît se îmbogățește mai tare!

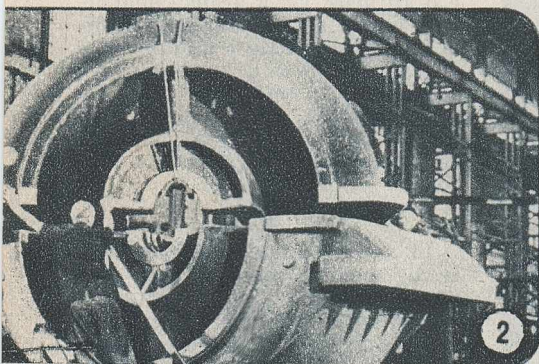
Anca ARGHIR

Scenă din „Dansul haiducilor”.

cu însăși istoria Ansamblului artistic al C.C.S. În acea toamnă a lui '46, prima recoltă de artiști amatori adunați din toată țara s-a strîns în strada Lipscani. Pînă nu de mult fusese aici un teatru care se numea, pretențios, „Gioconda”, dar pe scena căruia se jucau comedii ieftine pentru desfătarea unui public cu gusturi îndoielnice.

Pe ruinele acestui teatru, artiștii cei noi au ridicat atunci, cu mîinile lor, în orele dintre muncă și învățătură, sala care avea să le adăpostească arta lor nouă. Maeștri ai cîntecului și dansului au venit să-i învețe pe artiștii-muncitori cum să scoată din glas și din mișcări toată frumusețea pe care o puteau da. În 1947, Ansamblul a dat un spectacol care se numea simplu: „Cîntecul Muncii”. Apoi a început să colinde lumea. De atunci și pînă astăzi, șase țări au cunoscut prin el cîntecul și dansul românesc. Ansamblul a cîștigat concursuri și premii internaționale, a devenit laureat al Premiului de Stat. Iar vara, brigăzile sale colindă țara de la un cap

Cîntecul

Fiecare dintre noi răsfoiește uncori atlasul cu hărțile celor cinci continente; fiecareia îi place să rotească globul, plimbîndu-și privirea de-a lungul și de-a latul paralelelor și meridianelor micii sfere. Și fiecare dintre noi se simte îndemnat să călătorească cu gîndul pe suprafața uriașelor continente, pe valurile mărilor și oceanelor.

Globul pămîntesc! Da, ne e dragă această lume pe care o reprezintă hărțile, vrem s-o cunoaștem, s-o vedem și s-o înțelegem. Și e cît se poate de firească această înclinare a sufletului omenesc. E doar a noastră această planetă rotundă și turtită la poli, e casa noastră, prețiosul nostru avut. Noi, oamenii, cu mințile și mîinile noastre, am înfrumusețat-o și am îmbogățit-o, i-am schimbat înfățișarea sălbatică de la început și o schimbăm și o înfrumusețăm fără încetare.

Desigur, hărțile abstracte nu ne pot multumii îndeajuns. O liniuță șerpuitoare poate ea să înfățișeze măreția diversă a unui curs de apă, cu toate cascadele, vîrtejurile sale înspumate, cu toate meandrelle sale liniștite, atunci cînd a ajuns la cîmpie? Un punct oarecare pe bucata de hîrtie colorată poate el să dea o imagine, cît de palidă, a unei metropole în care trăiesc, muncesc, iubesc și se străduiesc milioane de oameni? Prea multe lucruri trec hărțile sub tăcere!

Ne-ar trebui poate un atlas viu, un atlas însuflețit... Și iată că un asemenea atlas viu ne e dat să „răsfoim” pe ecranele cinematografulor Bucureștilui. E vorba, bineînțeles, de un film. Am putea continua comparația noastră, remarcînd că așa cum pentru întocmirea unei hărți sute de geografi lucrează un timp îndelungat, măsurînd distanțe și altitudini, stabilind zonele de relief și caracteristicile de vegetație ale unui ținut, făcînd statistici și calcule, tot astfel, pentru a realiza filmul „Cîntecul fluviilor”, sute de operatori cinematografici din treizeci și două de țări au împinzit globul pămîntesc, prinzînd în obiectivele aparatelor măturii impresionante din viața celor peste două miliarde de oameni care populează cele cinci mari continente. Și din acest uriaș material documentar, din multitudinea de imagini și crîmpeie de viață înregistrate pe pelicule, șase mari artiști ai timpului nostru — regizorul olandez *Joris Ivens*, compozitorul sovietic *Dimitri Șostakovici*, scriitorul american *Vladimir Pozner*, scriitorul sovietic *Boris Polevoi*, cîntărețul american *Paul Robeson* și poetul german *Bertold Brecht* — au realizat „Cîntecul fluviilor”, epopee a luptei popoarelor din lumea întregă pentru unitate, pentru fericire, pentru un viitor luminos.

Vedem „Cîntecul fluviilor” în zilele primăverii. De la un pol la altul, între toate cele patru puncte cardinale, apele cresc tumultuos și natura înflorește biruitoare, în pofida ghețurilor care au stăpînit-o și încătușat-o în lungile luni ale iernii. Filmul ne aduce înaintea ochilor imagini ale acestei primăveri; dar el ne înfățișează și o altă primăvară, și mai măreacă, și mai plină de strălucire: de la un pol la altul, între toate cele patru puncte cardinale, popoarele se unesc, se mișcă, din ce în ce mai vijelios și nici o carapace de gheață, nici o putere potrivnică a iernii tiranice nu va putea ține în loc mersul firesc înainte al acestei primăveri a omenirii, a cărei vreme a venit...

Misissippi... Gangele... Nilul... Yang-Tse... Volga... Amazonul... Marile fluvii, care

Scene din filmul „Cîntecul fluviilor”: 1) Cu mințile lor truditoare, — negre, galbene, albe — milioane de oameni simpli transformă zi de zi fața globului pămîntesc. 2) Dacă ar fi după noi, după munca noastră, nicăieri în lume oamenii n-ar suferi de foame. 3) Noi cei ce muncim sîntem făuritorii celor mai mari bogății ale lumii. 4) Pentru acest tînd negru munca pe plantatiile stăpînilor colon alisti este un adevărat chin. 5) Lupta unită a popoarelor va șterge și de pe aceste chipuri semele deznădejdiei... 6) Capitaliștii au bani pentru înarmări, nu pentru îndiguiri. De aceea cînd se revărsă uriașul Mississippi, nimic nu e cruțat de minia sa.

străbat uriașe întinderi de pămînt, au văzut, de-a lungul milioanele de ani de cînd curg fără încetare, omenirea născîndu-se, creînd civilizații care apoi se fărîmîtau, frîmîntîndu-se neconținut, în lupta cu mizeria și cu stîbiile naturii, pradă visurilor și iluziilor celor mai îndrăznețe. Dușmănoase uncori, marile fluvii i-au provocat omului calamități, inundînd ogoarele și distrugînd templele și amfiteatrele; generoase mai totdeauna, i-au hrănit din milul lor gras, dîndu-i recolte bogate și purtîndu-i corăbiile spre mare, spre lumea largă. Pe malurile marilor fluvii s-au durat străvechile civilizații.

Secolele, mileniiile au trecut, și iată că am ajuns la lumea noastră de astăzi. Filmul ne face s-o vedem, această lume a noastră: un furnal uriaș în care se toarnă șarje de oțel; un șantier de vapoare; o clădire cu multe etaje, înălțîndu-se falnic spre cer; o hidrocentrală; o bibliotecă. Totul a ieșit din mîna omului. Nimic nu e mai mareț decît rodul muncii lui. Nimic nu e mai miraculos decît munca lui. Nimic nu e mai frumos. Munca îi dă omului puțința să-și potolească foamea, să-și clădească un adăpost, să nu-i mai fie frig, să-și îmbogățească sufletul. „Noi, muncitorii, noi creăm toate bogățiile lumii — spune filmul. Noi, cu mîinile noastre, galbene, albe sau negre, schimbăm în fiecare zi fața pămîntului și destinul omenirii. Dacă ar fi după noi, toți oamenii ar fi fericiți...”

„Dar sînt oare toți oamenii fericiți?” se întrebă pe bună dreptate filmul. Și în fața ochilor noștri care se înnegurează, se ivesc imagini ale suferințelor atîtor și atîtor milioane de oameni de pe suprafața globului: o negresă descărnată, schelet viu, înconjurată de copii care niciodată nu și-au putut astîmpăra cu adevărat foamea; un muncitor american lucrînd ca un robot, transformat într-o mașină deznădăjduită; o familie italiană locuînd într-un grajd, laolaltă cu vitele; un grup de șomer francezi care și-au pierdut toate speranțele... În sfîrșit, iată și niște oameni care rîd. Numai că rîsul acesta te face să te întorci și mai mult. E o recepție într-un somptuos palat. Coliere, cocktailuri, toalete decolate pe kineji cu zgărde de diamante. Cum s'explică toate acestea? „Fatalitate? Ghinion? Fatalitatea are un nume. Ghinionul are un chip. E nevoie de mii de săraci care să facă un bogat. Ghinionul muncitorilor are un nume. Ea se numește: trust, cartel, monopol!”

Și filmul ne arată hidoasa imagine a Wall Street-ului, a bursei, a băncilor capitaliste. Iată vinovatul, iată ucigașul, acela care dacă ar fi după el, ar face ca toți oamenii să fie nefericiți!

Să ne întoarcem, însă, la marile, la bătrînele fluvii.

Misissippi. Așa l-au numit vechii indieni: limba lor înseamnă „Tatăl apelor”. Dar Pîi Roșii au fost exterminate. A rămas fluviul Malurile lui sînt însă astăzi mai triste decît erau odinioară, apele lui mai murdare. Fiînd de-a lungul acestor maluri, sînt fabrici, uzine capitaliste, „care fabrică bogăția pentru cei bogați” și în care cei ce muncesc sînt roți „Săracii lucrează pentru cei bogați; cînd sînt negri, sînt de două ori mai săraci și lucrează de două ori mai din greu”. Ku-Klux-Klan; lișajul negrilor; mizeria albilor — iată priveliștile de astăzi ale malurilor Mississippi-ului. Și bătrînul fluviu se înfurie deseori, inundînd vaste terenuri, făcînd ravagii în orașe în ferme. Aici, capitalistul face din fluviu dușman al omului. „Pentru a îmblinzi pe totdeauna Mississippi-ul, ar trebui mai puțini boiectii sumele pe care le cheltuiesc Statele Unite într-un singur an pentru pregătirea de război. Un dig, un simplu dig... Dar ce le pozează celor bogați de soarta săracilor din a că sudoare și din al căror sînge își sug bogăția?!”

Gangele — bogatul fluviu care dă două colte pe an și pe malurile căruia mor de foar în fiecare an, mii și mii de oameni. De

Fluviilor

te de ani l-au stăpînit colonialiștii englezi, fiind, deci, patru sute de recolte. Astăzi, arele popor indian și-a cîștigat independența. Odată englezii au părăsit India, dar au mai mas oamenii de afaceri englezi, și lor li au adăugat și cei americani. Iar cele patru te de milioane de indieni luptă astăzi ca redobîndesc bogăția „măicuței Gange”. Nilul. „La ce te uiți tu, faraonule?” — îl treabă filmul pe unul din străvechii împărați nstructori ai piramidelor. Și faraonul răs- nde: „La oamenii care construiesc cum struiau și sclavii mei...” „Ce vezi tu, sfin- te?” — îl întreabă filmul. Și sfinxul răs- nde: „Oameni care suferă cum sufereau și vremea mea...” Pe malurile Nilului, co- ialismul a făcut ca istoria să pară că ar ncrement timp de 5000 de ani; felahii iesc aceeași viață primitivă și folosesc ace- și unelte primitive ca și pe timpul lui Tutan- non. Iar atunci cînd apare tehnica — o, igur, tehnica cea mai modernă — e numai stru ca trustmenii de peste mări și țări poată jefui mai lesne bogățiile acestui itor pămînt.

amazonul. Aici, măcar, ajungem în plină istorie. În nepătrunsele păduri braziliene esc oameni care par să fi descoperit abia curînd focul și navigația cu piroagele. E pt că pe malurile Amazonului sînt și orașe zgîrie-nori trufași, schele petrolifere mo- ae. Dar nici orașele, nici sondele nu sînt poporul brazilian. „Apele Amazonului in Brazilia pentru S.U.A...” John Foster les vizitează această țară în chip de stăpîn, tă la experiențe cu bombe atomice, arun- în pădurile care — dar ce importanță are ?! — sînt populate de triburi „sălbatic”. Lumea capitalistă! Lumea mizeriei, a robiei, ploatarii. Rodul muncii oamenilor e transat în mijloace de huzur pentru cîțiva i în arme. Capitaliștii încearcă să dezlân- încă un război. Pentru ce? Pentru că, tui, ar vrea să înșface noi bogății. Și otriva cui? mpotriva celeilalte lumi.

★

există și o altă lume! Din fericie, ă, și noi o cunoaștem. E lumea noas- a celor care trăim pe malurile Volgăi, ilui și Amurului, ale lui Yang-Tse, ale irii, Vistulei, Ostravei și Mariței. E lu- oamenilor liberi, care își construiesc feri- și care se bucură în întregime de roadele ii lor.

astă lume există, și filmul ne-o arată. atîtea și atîtea imagini care ne-au nceat sufletul — imagini ale tragediei capitaliste — ce ușurare să ajungi într-o sovietică, în care se făuresc unelte ce și bunuri pentru bunăstarea oame- pe un șantier din Polonia, unde se uiesc case de locuit pentru oamenii ii; într-o școală din Mongolia; într-o din Republica Democrată Germană. Fil- e un atlas viu și al acestei părți din l pămîntesc, care s-a rupt din robia listă și în care muncitorii — cei ce do- i luptă pentru fericierea tuturor oamenilor u luat soarta în propriile lor mîini. ug-Tse. Larga întindere de pămînt pe ne-o înfățișează filmul și care, pînă acum ani, constituia latifundia unui man- o vedem împărțită în parcele egale har- plugari chinezi. Pe malurile marelui Galben gonesc camioane din Gorki, actoarele din Stalingrad ară pămîntul r. Mii și mii de oameni au venit să iască fluviul și muncesc cîntînd. Un întreg, de sute de milioane de oameni, ste cîntînd, acum, după ce au trecut, lung și groaznic vis, multele secole de

a. Vapoare și șlepurii plutesc pe apele ătre Caspica, sau către Nordul depăr- alurile Volgăi sînt înflorite ca niște . Tineri îndrăgostiți trec pe alei. Cîntece de pretutîndeni. Ajungem la Stalin- orașul-erou. Clădirile sale albe, uzinele,

casele de cultură, blocurile muncitorești, parcu- rile, cheirile strălucesc toate în soare. Nu demult, aici au fost ruine și moarte. Dar orașul s-a ridicat din nou, mai frumos și mai viu decît înainte, simbol al tăriei de neclintit a acestei lumi a noastre.

Nu, pe aceste meleaguri, fluviile și oa- menii nu se mai dușmănesc. „Aici fluviile și oamenii sînt prieteni...”

★

E de mirare că spre această lume sînt ațintiți ochii tuturor muncitorilor și țărani- lor, ochii tuturor asupriților de pe întreaga suprafață a globului pămîntesc? Ea e doar speranța lor, visul lor de fericie, imaginea viitorului lor!

Sînt asupritorii bogăți și înarmați? Or fi! Dar cei asupriți sînt numeroși, dîrji — și ei sînt și mai puternici prin lupta lor. Cu atît mai puternici sînt foștii asupriți care și-au cucerit libertatea; ei au în mîinile lor și puterea economică și cea politică! Vor asupritorii să dezlănțuie războiul? Or fi vrînd! Dar popoa- rele se împotrivesc și știu cum să opreasca mîna ucigașă!

O luptă gigantică se desfășoară pe întreg globul. Și, în ciuda oricăror aparențe, cei ce au fost tari slăbesc din ce în ce, iar cei ce n-au avut nici o putere se întăresc tot mai mult. Nimic nu poate opri istoria din mersul ei implacabil. Ce duce apa la vale, rămîne bun dus...

Muncitorii din întreaga lume n-au fost niciodată mai puternici, pentru că niciodată n-au fost mai uniți. Aceasta ne arată cît se poate de grăitor „Cîntecul fluviilor”. Fac greva muncitorii dintr-o țară capitalistă, încetează lucrul, ca semn de solidaritate, și cei din alte țări capitaliste. Poliția vreunui guvern burghez a tras cu mitralierele într-o coloană de demon- stranți, protestează muncitorii din toate țar- ile și lupta nu slăbește, ci crește în vigoare.

„Cei ce pregătesc războiul, încep prin a-l face muncitorilor...” La Brest, în Franța, poliția asasinează pe Edouard Maze, muncitor constructor. În Modena, în Italia, poliția ucide șase muncitori. „Dar cine seamănă vînt, culege furtună...” Muncitorii votează greva și mașinile rămîn nemișcate. Cordoanele de poliție sînt date peste cap. Muncitorii se adună la mi- tinguri și în congrese internaționale. Și cheia succesului lor e unitatea lor de luptă! Și iată, în Franța, în Germania occidentală, în cele două Americi, conducătorii clasei muncitoare sînt eliberați; în Japonia, în Italia, grevele izbîndesc, muncitorii își smulg dreptu- rile din ghearele patronilor; în Italia, țăraniii intră cu plugurile pe pămînturile moșterilor... „Unitate” se rostește „unidad” în America Latină, „toitso” în Japonia, „vahdat” în Iran. „Unită” în Italia. Dar în toate țările „unitate” înseamnă „victorie”...

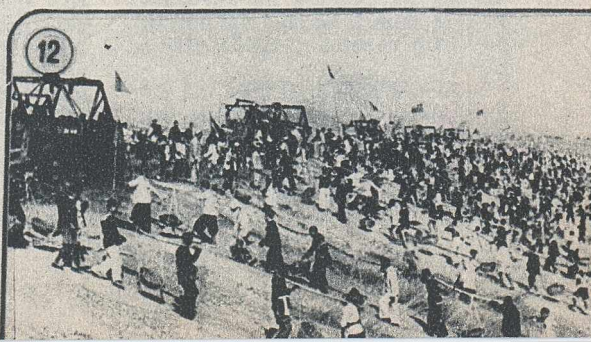
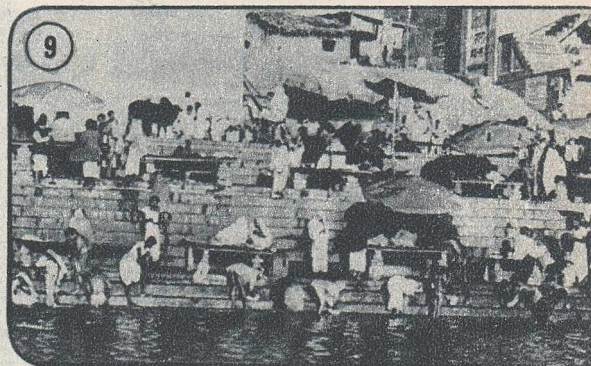
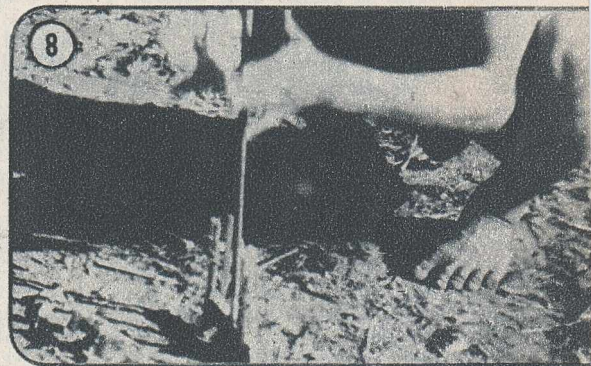
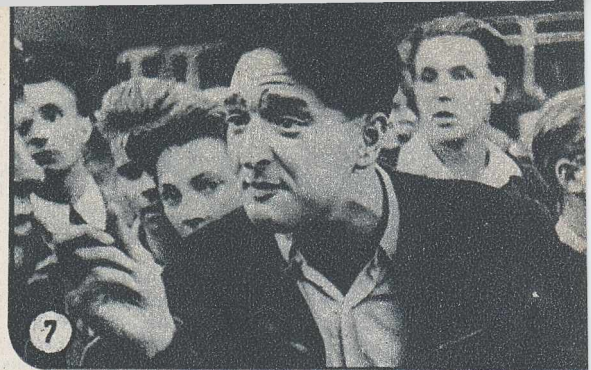
E primăvară. Primăvară în natura care ne înconjoară și primăvară în omenire... Despre această minunată primăvară ne vorbește „Cîntecul fluviilor”.

Cîntecul fluviilor! Cîte nu ne povestesc bătrînele fluviu! Oare n-au trebuit și ele, mii și mii de ani fără contenire, să-și sape albia în pereții de granit ai munților, pînă să răzbească la odihna limanelor mărilor? N-au avut și ele de înfruntat atîtea și atîtea piedici pînă să-și croiască, în sfîrșit, drumul fireesc?

Și oare nu e acesta și viitorul omenirii muncitoare?

Nicolae MĂRGEANU

7) ...Pacea poate fi impusă! O spun popoarele. 8) Pe malurile Amazonului focul se aprinde la fel ca acum cîteva mii de ani. 9) Lată și bătrînul Gange — fluviul atît de iubit de marele popor indian. 10) La Modena, în Italia, muncitorii au transformat înmormîntarea a 6 tovarăși de-ai lor uciși de poliție, într-o puternică manifestație. 11) Kenia. Colonialismul britanic continuă să reprime cu sălbăticie lupta pentru libertate a poporului. 12) Pe un uriaș șantier din China populară.

LA IARBA VERDE

— schiță —

de Maria ARSENE

Cînd cei din dreapta noastră au cerut cu împrumut a doua sticlă de sifon, Zorlescu — prietenul meu Zorlescu — i-a invitat să poftească alături de noi.

— De ce să ne împrumutăm, cînd putem să oferim unii altora? Că doar e Întîi Mai și se cade să-l petrecem laolaltă.

S-a ridicat atunci unul dintre ei. Un ins cu mustața fluture și părul căruntit la tîmple.

— Eu vă propun să invităm și pe tovarășii și tovarășele de acolo — și arată cu mîna un grup de peste cincisprezece oameni care-și întinseseră păturile și fețele de masă la marginea tășanului.

Am fost cu toții de acord, iar insul cel înalt își făcu singur delegație de a-i pofti. Puse palmele pîlnie la gură.

— Heei, tovarășii! Tovarăși! Pofțiți-ncoa! Avem vin rece, sifon, friptură și cozonac...

— Aveem și noi...! — se auzi un răspuns răzlet, acoperit însă repede de un val de proteste.

— Aveți, că n-ați venit cu traista goală, dar e păcat să mîncăți de unii singuri... Veniți la noooi! Heei, tovarășii, veniți aci...! S-audeee?

Și fără să mai aștepte răspunsul, delegatul fugi spre ei. După zece minute, se întoarse în fruntea unei coloane pestrițe ca vîrstă și îmbrăcăminte, dar purtătoare de coșulețe cu mîncare, damigene grele cu vin și tone de veselie...

Prezentările se făcură în pripă și în bloc.

— Noi sîntem de la „Filimon Sîrbu”. Industria electrică!

— De la Filatura de bumbac „Octombrie Roșu”.

— Și noi de la fabrica de conserve „Avîntul”.

Fețele de mese fură puse cap la cap și ne așezărăm turcește jur împrejur. Bucatele și băuturile trecură în cruntă și imediată devălmășie, și pe covorul verde de iarbă încinșerăm o masă în lege, presărată din belsug cu cîntece, povestiri și glume.

★

Ziua începuse minunat. În dimineața aceea ne-am sculat cu toții din vreme ca să fim cei dinții la punctul de întîlnire pentru încolorare. La orele nouă, eram încă în Piața Romană. La zece, defilam entuziasmați, cu flori, drupele și pancarte, prin fața tribunei din Piața Stalin. După două ore, eram îmbarcați, cu familia, în autocamionul fabricii și... goneam spre iarbă verde.

Stăteam trîntit pe spate cu mîinile căuș sub ceafă. Ceasurile să fi fost șase.

Șoseaua asfaltată care leagă Capitala de Valea Prahovei era la o sută de pași. Autocamioanele cu care veniserăm — trei la număr — așteptau cuminți în spatele nostru. Aerul era tare și-nmiresmat. Soarele stropia cu pulbere de aur cald. În zare, munții bătrîni mai purtau, pe vîrfurile capetelor, tichia albă a zăpezii.

Se făcuse liniște. Radioul la baterie tăcuse de mult. Chitara frămîntată cu multă măiestrie de un tînăr bobinator își ostoise ultimele suspine. O clipă avui impresia că facem parte, ca arborii, ca iarbă și

stîncile, din natura sălbatic de frumoasă, care ne-nconjura, și că sîntem de mii de ani pe-acolo.

O clipă doar.

Apoi Zorlescu înalță către soare paharul, privi la el prin limpezimea lichidului rubiniu, trase o dușcă și plescăind din limbă spuse:

— Care mai știi una bună?

— Glasurile se-amestecară.

— Eu!

— Eu!

— Să vă spun o chestie cu o gospodină, un radio și-o mașină de călcat...

— O știm. Gospodina distrată a pus mașina electrică de călcat în priza radioului și radioul în priză pentru mașină...

— Și a început să cînte fierul de călcat și să se-ncingă radioul...

— Las' că zic eu întîi una cu un negustor de oale, de-o să vă treacă lacrimile de rîs.

Și pentru că noi, cei de la industria electrică, spuseserăm destule snoave și povești, iar cei de la filatură nu se lăsaseră mai prejos, a trebuit să cedăm în fața tovarășilor de la fabrica de conserve care, de-altminteri, erau și mai mulți. Astfel că alegerea se făcu între ei.

— Să spună Borunescu întîmplarea cu vagonul de gheață expediat în ianuarie și sosit în august.

— Ba mai bine să-l lăsăm pe Neacșu, c-a fost prizonier la hitleriști, și-au crezut că-i popă cînd l-au văzut netuns și nebarbierit de șase luni...

— Unde-i Neacșu? Neacșule!

— Măi tovarășe Neacșu!

Neacșu, mai la o parte, pe-o pătură, își adormea copilul și ceru prin semne amînare. Noi așteptam liniștiți. În cele din urmă fu solicitat tehnicianul Tudose, un om tînăr, să tot fi avut treizeci de ani.

— ...Sosisem proaspăt transferat la uzină. M-am prezentat directorului. Aveam planuri mari, idei, proiecte de perspectivă... Ce mai încoa și-ncolo, acu, pentru că sîntem la masă și, cum s-ar spune, ne cunoaștem, pot să vă spun și unul din motivele care-mi dădeau ghies. Mi se părea că unii socoteau că trecerea mea de la minister la o uzină oarecare, ca tehnician în conserve alimentare, era un fel de retrogradare. De aceea mă hotărîsem să dovedesc că și aci se pot face lucruri mari, interesante. Și iată că, în chiar ziua cînd mă hotărîsem să m-astern pe treabă, mă izbesc de-o picdică. În chicineta garsonierei ce mi se repartizase în blocul întreprinderii, începusem, pe cont propriu, o experiență. Deodată cineva îmi bate în ușă. Am deschis. O fată zveltă, cu păr blond și ochii... Să las ochii.

— Tovarășul?... — mă întrebă.

— Tudose, tehnician — mă recomand eu.

Tînăra făcu o pereche de ochi. „Ce-o fi văzut la mine?” — gîndii și instinctiv îmi zvirlii privirea spre oglindă. Negăsind nimic deosebit, mă uitai din nou la fată, care intrată în cameră, examina curios pereții, fereastra, încerca robinetul de la chiuveță...

— Da, îmi place — rosti ea înveselită subit.

— Ce vă place? — vrui eu să-i spun, dar încremenii cu vorba în gît. Cineva, un om de serviciu probabil, intră pe ușă cu două geamantane pe umăr și un cufăr prins de curea pe spate... Dar să las asta! Știți, începusem la un aragaz instalat în mica bucătărie a locuinței, să încerc să prepar o mîncare de pasăre cu sos, pentru conserve în serie.

— Și bagajul? întrebai eu.

Tehnicianul tăcu, apoi reluă:

— Da... bagajul. Geamantanele erau ale tovarășei, noua contabilă. Din eroare, administratorul uzinei îi repartizase aceeași cameră pe care cu 48 ore înainte mi-o dăduse mie... Așadar, fierb eu un sfer de găină și încerc întîi un sos de roșii. Era bun, dar pulpa de pasăre căpătase un gust acrișor...

— Și contabilă? — îl întrerupse Zorlescu curios.

— Contabila? Ah, da. Contabila nu voia să-nțeleagă că eu am dreptul întîiului chirieș al camerei. Își desfăcuse geamantanele și începu să orînduiască în dulap rochiile, lingerie... Prin urmare, fac o a doua încercare. Prăjesc un piept de rață, storc o jumătate de lămîie și presar... știu eu? — să spunem ca la două-trei degete de pătrunjel verde.

— Dar dumneata te-ai mutat? — făcu o tovarășă de lingă Zorlescu. Tehnicianul săltă plictisit din umeri:

— De ce să mă mut? — și abandonînd repede ideea, continuă: Am constatat însă că friptura de rață nu merge cu sos gras, ci dimpotrivă necesită un amestec ușor piperat de...

— Atunci se vede că a plecat contabilă — interveni o țesătoare cu obrazul alb-lapte, rotund-portocală și roșu-piersică.

— Ei, plecat... Cum o să plece! Mi-a scos hainele mele de pe umerase, le-a întins pe pat și și-a pus taiorul și mantaua dumneaei de ploaie, după care a deschis cealaltă parte

a garderobului. A luat în brațe cămășile mele, inclusiv cele două pijamale, și mi le-a întins:

— Iați-le! — mi-a poruncit — și du-le în camera ce ți se va da. Eu rămîn aci.

— Ba eu rămîn — mă împotrivi, căci drept să spun, îmi plăcea odaia. Avea ferestre mari, o terasă micuță, dar destul de încăpătoare să stea vara două persoane la o masuță și...

— A trebuit să-ți lase camera — mai zisei eu.

Tehnicianul oftă.

— Ei, nu era chiar atît de ușor. Se-ncăpătînase, frate, și nu voia... În sfîrșit! Găsesc eu o altă metodă.

— Mai bună? — spuse nu știu cine.

— Mai bună! Oho! Și încă cum! Ascultați și fiți atenți. Așadar, disperat că tot ce-ncercasem pînă atunci nu a mers, tai un curcan, îi fierb spatele în zeamă de varză, îl trec prin suc de zarzavat clocoțit și...

— Contabila! Contabila! Ce-ai făcut cu ea? — țipă deodată Zorlescu, nervos peste culme.

Tehnicianul părea însă că nu mai aude, cufundat în povestirea experienței pe care parcă o retrăia în fața noastră.

— ...Mai prăjesc în unt proaspăt, vreme de cinci minute, hartanul și după ce-l vîr în răcitor, încălzesc ușurel un sos de zeamă de ceapă și piper. Arunc trei grăunțe de cuișoare...

— Contabila! Cum a rămas cu ea? — strigarăm aproape în cor cîtiva.

Tehnicianul Tudose tresări și privi ca halucinat la noi, speria de avalanșa întrebărilor.

— Contabila...? Care conta...? A Da... Păi, contabilă nu s-a mutat. Voia și dînsa terasă.

Respirarăm cu toți.

— Păi, zi, așa, frate. Te-ai mutat dumneata!...

— Nu. Am spus eu asta?

Deodată se făcu iarăși liniște. Tăcere penibilă de gheață, în ca vocea scaldată în emoție a tehnicianului se auzea limpede, clar parcă fiecare cuvînt ar fi fost trîntit din pușcă.

— ... Am anunțat direcțiunea lucrez la o conservă specială. Friptură de pasăre cu suc propriu. Sînt aproape două luni de atun Directorul m-a întrebat cînd er că o să se termine încercările. A fixat un termen: 1 mai 1955.

— Adică azi — subliniai eu, gîndul că încălzesc atmosfera.

— Exact azi.

— Și??...

— Îndată. Viorico — se adru el unei tinere femei cu părul blond strîns pe ceafă — fii bună și sco din rucsacul nostru borcanele pasăre în sos...

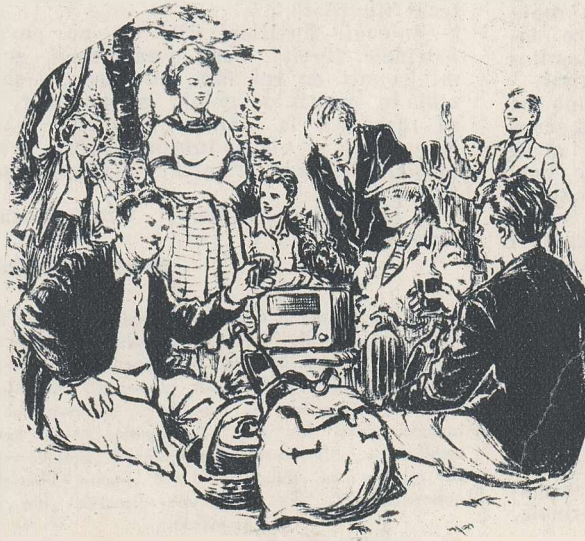
— Și...? — șopti sugrumat Zorlescu.

— Ce, tovarășe? — făcu tehnicianul. Ce mai vrei?

— Păi... asta... contabilă...

— Contabila? Ce tot aveți cu I-am lăsat camera pentru trei săi mîni. Am locuit la un prieten. A venit iarăși cu bagajele și — S-a mutat ea?

— Nu. Nu ne-am mai mutat nici unul! Au ieșit actele de Sfat și am luat-o de nevastă. altminteri îmi plăcea, și de-aia voiam să-i cedez camera... Ac lucrez la un alt preparat. Mie tarhon. Să te lingi pe degete, alta. Tot cu sos, dar... Dar aveți, tovarășii? Imi pare că mai sînteți atenți. V-am plic cumva?...

Cicliștii străbat Aleea Stalin din Berlinul democrat (Ediția 1953).

Salutăm participanții la „Cursa Păcii”. Cu aceste cuvinte au fost întâmpinați sportivii oaspeți în toate localitățile prin care au trecut și, adesea, chiar pe mari porțiuni de șosea, în toate edițiile cursei.

...Era în primăvara anului 1948. Echipe de cicliști reprezentând 5 țări porniseră în întrecere, pe distanța Varșovia—Praga. Cale de 870 kilometri, sportivii au străbătut zeci și zeci de orașe, sute de comune și sate ale Republicii Populare Polone și ale Republicii Cehoslovace.

Același cuvânt ce era scris — în diferite limbi — pe fularele de mătase albastră, pe care le purtau cicliștii în jurul gîtului, era rostit la o altă cu sportivii, de sute de mii de oameni din localitățile de pe parcurs: „Mir”, „Peace”, „Pokoj”, „Frieden”, „Pace”. Prelutindeni, pe unde se opreau, cicliștii erau întâmpinați ca adevărați soli ai păcii.

Cine câștigase întrecerea aceea sportivă, organizată de ziarul „Trybuna Ludu”, din Varșovia, și „Rude Pravo”, din Praga? Victoria aparținea în primul rînd, scopului organizării întrecerii: afirmarea voiaței și hotărîrii

de a apăra pacea — scumpă năzuință a popoarelor. Ca să amintim și rezultatul tehnic, adăugăm: pe primul loc în clasamentul competiției s-a clasat ciclistul cehoslovac Jan Vesely...

„Cursa Păcii” a devenit apoi o competiție tradițională, dragă cicliștilor europeni. La următoarele ei ediții venea un număr mereu sporit de participanți. Echipe din 9 țări — la a doua ediție; din 11 țări — la a treia ediție; din 12 țări — la a patra ediție. Și numărul lor creștea an de an. În 1954, la a șaptea ediție, au luat parte peste 100 cicliști reprezentînd 18 țări.

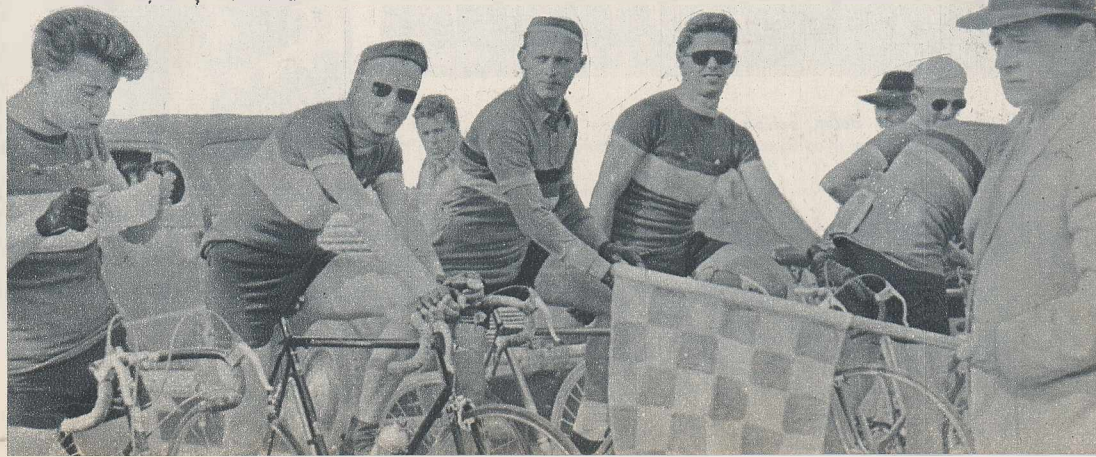
O dată cu creșterea popularității „Cursei Păcii”, a sporit și amploarea ei din punct de vedere tehnico-organizatoric. Participanții la întrecere au început, din anul 1952, să străbată o cale și mai lungă, trecînd de atunci și prin numeroase localități ale Republicii Democrate Germane.

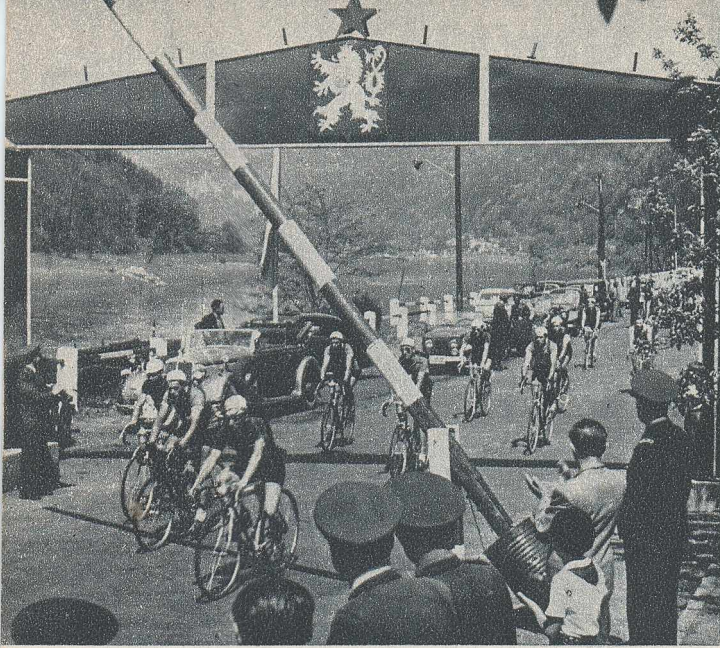
...Am însoțit echipa ciclis-

tilor romîni în cîteva ediții ale „Cursei Păcii” și, ori de cîte ori rasfoiesc notițele luate cu acest prilej, retrăiesc parcă zilele petrecute în cele trei țări prietene. Niciînd n-ar putea fi uitate minunatele spectacole ale ansamblurilor sindicale poloneze organizate în cinstea sportivilor oaspeți, la Varșovia.

În timpul scurtelor popasuri făcute în orașele germane, localnicii adresau oaspeților sportivi cele mai calde urări de bun venit în mijlocul lor. „Die Freunde”, „Die Friedensfahrer” („Prieteni”, „Cicliștii Păcii”) — așa îi denumeau ei pe sportivi.

Cicliștii romîni și cei din R. D. Germană s-au antrenat împreună la Cluj, în vederea ediției de anul acesta a marii competiții.

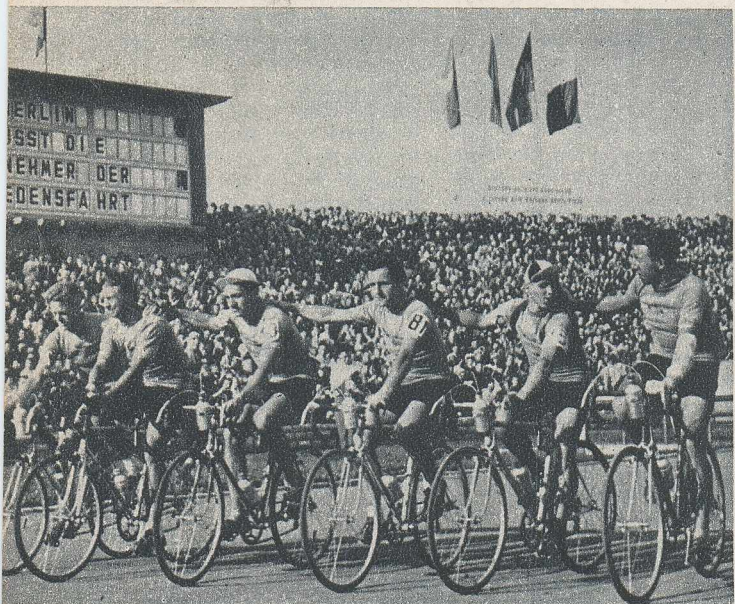

Părăsind teritoriul R. D. Germane, participanții la „Cursa Păcii” sosesc în primul oraș al R. Cehoslovace, Deczin. (Ediția 1952).

Cicliștii au sosit în pitorescul oraș german Bad-Schandau, de pe malul Elbei.

Pe stadionul din Berlin, echipa R. D. Germane este primită cu entuziasm și răsplătită cu vii aplauze pentru succesul obținut în etapă (Ediția 1952).

În orașele cehoslovace, sportivii oaspeți își făceau intrarea pe sub minunate arcuri de triumf, împodobite cu steaguri multicolore și lozinci ale luptei pentru pace. Locuitorii „Orașului de Aur” — Praga — vestiții constructori de automobile, bravii oțelari din Morawska-Ostrava, zeci de delegați din fiecare oraș cehoslovac ofereau sportivilor daruri.

Fiecare dintre aceste fapte venea să întărească și mai mult convingerea că organizarea „Cursei Păcii” a sădit sentimentul participării la o grandioasă manifestare de solidaritate internațională în lupta pentru pace.

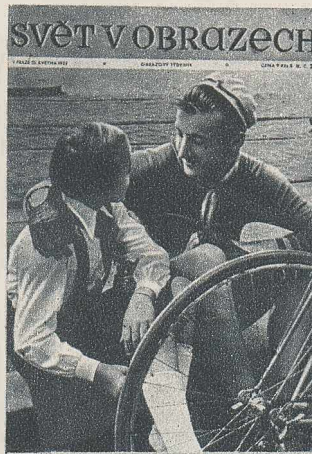
Ca și în anii trecuți, numeroase echipe cicliste din diferite țări se reîntînesc, la sfârșitul lunii aprilie, la Praga, pentru a participa la a opta ediție a „Cursei Păcii”. De data aceasta, și-au anunțat participarea sportivi din peste 20 de țări.

În mijlocul acelor delegații sportive va fi și echipa de ciclism a R.P.R., o echipă tânără, dar hotărâtă să-și reprezinte cu cinste patria. De aceea, componenții echipei noastre s-au pregătit cu sîrguință. Puterea de luptă și dîrzenia tinerilor C. Dumitrescu, G. Moiceanu și L. Zanoni, experiența bogată pe care o au N. Maxim, Șt. Sebe sau C. Istrate, îndrumările antrenorilor M. Niculescu și Al. Someșan sînt factori care pot și trebuie să ne aducă satisfacția unei comportări cît mai bune.

Timp de 14 zile, cît durează „Cursa Păcii”, oamenii muncii din țara noastră vor urmări cu interes, prin presă și radio, desfășurarea acestei competiții sportive — nou prilej de afirmare a ideii că sportul constituie un factor puternic de înfrățire a tineretului lumii.

P. DAVID

O conversație prietenească... Constantin Dumitrescu stă de vorbă cu o pionieră din Leipzig (Ediția 1953). Revista cehoslovacă „Svet v obrazech” a publicat această fotografie pe coperta sa

Cuvinte încrucișate

CONSTRUCȚII

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Z	I	D	A	R	I	C	I	A	R	D	A	C	A	A		
2	I	O	R	H	A	R	I	M	A	V	R	V	L	M			
3	D	O	R	I	C	O	N	T	U	R	C	A	M	I	N		
4	G	I	P	S	S	T	E	R	C	A	T	P	U				
5	G	I	R	A	T	U	E	S	R	A	D	I	N	I			
6	O	M	A	Z	A	C	A	M	E	R	A	A	R	C			
7	T	A	V	E	R	S	C	A	S	A	F	L	E	R			
8	I	D	A	R	A	V	A	C	I	M	E	N	T	E			
9	C	O	L	T	B	A	R	B	A	T	I	E	E	I	D		
10	M	O	R	T	A	R	O	R	A	D	E	A	G	I			
11	L	A	C	A	S	A	L	M	A	A	S	I	A	L	T		

ORIZONTAL: 1) Cei care înalță case și palate — Pridvor la casele țărănești — Biso! 2) Împodobiri — Stil în arhitectură — Copac. 3) A năzui — Linie care mărginește un obiect — Ascemenea case de cultură s-au construit cu miile în țara noastră în ultimii ani (sing.). 4) Se întrebunțează la confecționarea ornamentelor pentru fațadele noilor clădiri — Un metru cub de lemne — Etaj — Simbol chimic. 5) Diminutiv masculin — Smințit (mold.) — Crengi bătute de apele riului (Olt). 6) Ornament în arhitectură — Ochi de lanț — Parte componentă dintr-o clădire — Leagă între ele două ziduri, doi pilaștri, două coloane etc. 7) Pronume posesiv — Un sfert de catren — Și le construiesc muncitorii cu ajutorul împrumutului acordat de stat (sing.) — Perspicacitate. 8) Construcție din scinduri — Material pentru construcții. 9) Dinte — Roman de Vera Ketlinskaia în care este prezentată viața tinerilor care au construit orașul Komsomolsk — Comunicație între două fiorduri în Norvegia. 10) Cu el se prind una de alta cărămizile — Oraș în R.P.R. — Gheorghe Ionescu. 11) Locuință — Cum e varul (fem.) — Materia primă a constructorilor șoselelor moderne.

VERTICAL: 1) Se constru-

iește din cărămidă — Stil în arhitectură. 2) Element de arhitectură caracteristic un anumit stil ce s-a dezvoltat în evul mediu — Rîu în U.R.S.S. 3) Unul din cele trei ordine clasice de arhitectură (fem.) — Înobil care încălzitul și întreținerea se fac în comun pentru toți locatarii. 4) Latură a corp de clădire — Cămin. Radan — Produs lactat. Literă armeană. 6) Trăiește în Tibet — Tejghea. Definește o construcție într-o anumită fază — Mijloc de comunicație de la etaj la altul. 8) Meloc — Măsură. 9) Sabie sau și lată — Sămînță. 10) Fiecare în U.R.S.S. — Util mecanizat pe un șantier de construcții. 11) Din cînd cînd — Oraș din R.P.R. care s-a construit un muncitoresc. 12) Traiește! — Material de construcție. 13) Element de arhitectură care dă supliment clădirilor — Poemă de I. Siod, poet grec din secolul VIII î. e. n. 14) Cai — Fiecare număr! — Al fine (muz.). Două litere din drum — Spune despre clădirile mai multe etaje (mod.). Atașare — Se ocupă cu împodăvirea spațiului local. 17) Acum (trans). — acordă statul celor ce să-și construiască locuințele moderne.

DEZLEGAREA JOCULUI DIN NR. TRECUT

TIOVKOSKI

ORIZONTAL: 1) Interstrală. 2) A — Lavă — Atom. 3) Telemecanică. 4) I — Ava — Alinat. 5) Opui — V — B — Sto. 6) LI — Lăsat — Ir. 7) Kuzbas — Cuba. 8) Otare — L — Na — S. 9) Vamă — Satelit. 10) S — A — Decola — E. 11) Kaluga — N — Sol. 12) lute — Reacție.

VERTICAL: 1) I — Tiovkoski. 2) Nae — Plută — Au. 3) T — Lau — Zamali. 4) Elevi — Bra — Ue. 5) Ramă — Lae — Dg. 6) Ave — Vas — Sear. 7) Saca — S — Lac — E. 8) T — Albac — Tonă.

9) Răni — Tunel — C. 10) — Balast. 11) Locația — I — 12) Amator — Stele.

MONOVERB

(3-9)
CONTINENT

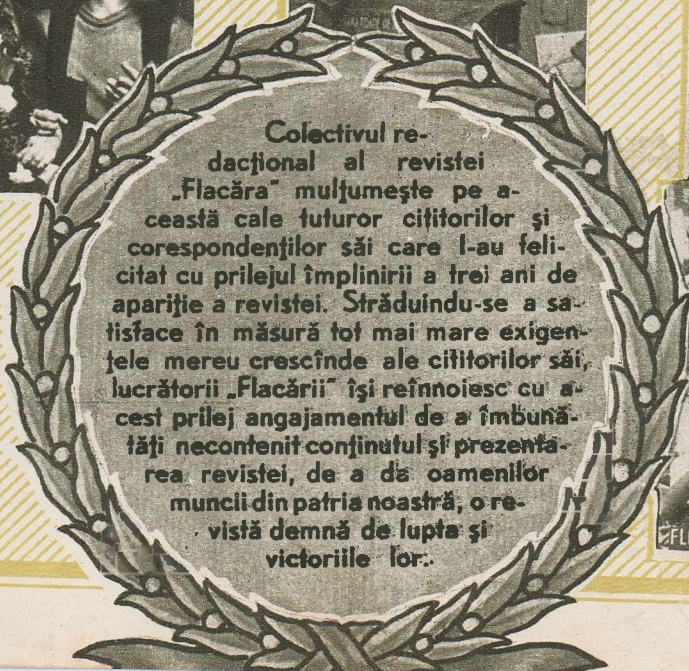
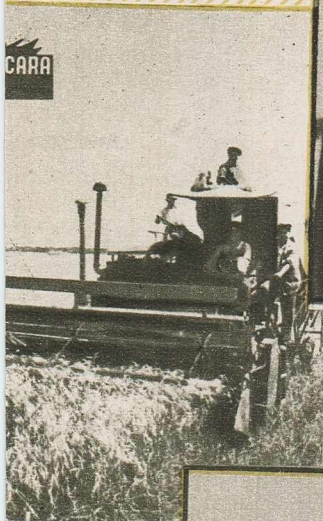
Acest număr conține 8 p. în culori, reproduceri de și anume: 4 planșe împri în tipar înalt, reproduce tablouri în ulei din plăt sovietică; 4 planșe împri în tipar plan, reproduce lucrări de graficieni ro-

REDACȚIA: BUCUREȘTI Casa Poștală 56
PIAȚA SCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR 3 luni: 9
6 luni: 16
un an: 36

Tipărită la Combinatul Poligrafic Casa Scintei „I. V. Stalin”. Planșele executate la Imprimeria de Timbre-București și la Întreprinderea Poligrafică nr. 2-București.

Colectivul redacțional al revistei „Flacăra” mulțumește pe această cale tuturor cititorilor și corespondenților săi care l-au felicitat cu prilejul împlinirii a trei ani de apariție a revistei. Străduindu-se a satisface în măsură tot mai mare exigențele mereu crescînde ale cititorilor săi, lucrătorii „Flăcării” își reînnoiesc cu acest prilej angajamentul de a îmbunătăți necontenit conținutul și prezentarea revistei, de a da oamenilor muncii din patria noastră, o revistă demnă de luptă și victoriile lor.

FLACARA

Nr. 9 (58) — 1 MAI 1955

Prețul 1,50